

§ 330

Kaupunkisuunnittelulautakunnan esitys Helsingin uudeksi yleiskaavaksi (Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava)

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Ksv 3364_1

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle 6.10.2015 päivätyn yleiskaavaehdotuksen hyväksymistä ja sen asettamista nähtäville 60 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 19 §:n mukaisesti esittelijän muutetun esityksen ja seuraavien muutoksien mukaisena :

- Rastilan leirintäalueen lännessä viher- ja virkistysalueeseen rajautuvan pohjois-eteläsuuntaisen asuntovaltaisen alueen A2 - ruuturivin pohjoisin ruutu sekä viher- ja virkistysalueeseen rajautuva pohjois-eteläsuuntainen A1- ruuturivi muutetaan viher- ja virkistysalueeksi (yhteensä 3 ruutua)
- merellisen virkistysalueen ja matkailun alue Uutelan itärannalla muutetaan kokonaan virkistys- ja viheralueeksi
- Suurmetsäntien pohjoispuolella asuntovaltaisen alueen A4 4 ruutua Aurinkomäen puiston itäreunassa muutetaan virkistys- ja viheralueeksi
- Tuomarinkylän alueelta poistetaan kaikki 4 asuntovaltaisen alueen A3-ruutua kartanoalueen eteläpuolelta ja muutetaan virkistys- ja viheralueeksi
- Vanhankaupungin vedenpuhdistamon pohjoispuolella muutetaan yhdyskuntateknisen huollon alueen pohjoispuolisen viher- ja virkistysalueruudun pohjoispuoliset kolme asuntovaltaisen alueen A2-ruutua viher- ja virkistysalueeksi
- Talin metsän alueelta muutetaan asuntovaltaisen alueen A2 - ruutuja pohjoisimman A3 ruuturivin pohjoispuolelta 6 kappaletta viher- ja virkistysalueeksi. Yksi rivi Turun väylän molemmin puolin (lähellä Huopalahdentien risteystä) olevan asuntovaltaisen alueen A2 ruutuja muutetaan A1 ruuduiksi (yhteensä kaksi riviä) sekä näiden pohjoispuolinen yksittäiseksi jäävä A2 ruutu muutetaan viereisten ruutujen mukaan A3-ruuduksi
- Hämeenlinnanväylän varressa, radan pohjoispuolella, radasta lukien toisen ja kolmannen sekä viidennen itä-länsisuuntaisen Kantakaupunki -merkinnällä olevan ruuturivin itäisin ruutu muutetaan viher- ja virkistysalueeksi (yhteensä 3 ruutua)

- Hämeenlinnanväylän varressa, Pirkkolan urheilupuiston vieressä muutetaan pohjoisimman itä- länsisuuntaisen Kantakaupunki - merkinnällä olevan ruuturivin itäisin ruutu, pohjoisesta lukien neljännen ruuturivin itäisin ruutu sekä raidejokerilinjauksen eteläpuolisen ruuturivin itäisin ruutu viher- ja virkistysalueeksi (yhteensä 3 ruutua)
- Vattuniemen läntisen toimitila-alueen ruudut (9 kpl) sekä niiden eteläpuolisen asuntovaltaisen alueen kaikki A1-merkinnällä olevat ruudut (3 kpl) muutetaan kantakaupunkimerkinnäksi (C2)
- Talin golf-kentälle tehdään sellaiset muutokset, että on mahdollista säilyttää se 18-reikäisenä. Talin golf-kentän alueella poistetaan A2 - ruutuja 11 kappaletta seuraavasti:
  - golf-kentän pohjoisosassa lännestä lukien poistetaan toisen pystysuuntaisen ruuturivin alin ruutu sekä eteläisin ruuturivi kaupungin rajalta lukien
  - golf-kentän eteläosassa A2 -varauksen keskimmäiset 6 ruutua poistetaan siten, että Turun väylän suunnasta tulevalta viheryhteydeltä lukien yksi pystysuuntainen kahden ruudun pituinen ruuturivi säilyy A2- merkinnällä merkityjä ruutuja ja siitä lukien poistetaan kaksi pystysuuntaista 3 ruudun mittaista ruuturiviä. Vastaavasti lisätään yhteensä kaksi ruutua Turun väylän suunnasta tulevan viheryhteyden päähän ja sen länsipuolelle (yhteensä kaksi uutta ruutua) golf-kentän reunaan
- Nordenskiöldinkadun varrella lisätään kantakaupunkimerkintää (C2) yhteensä kolmen ruudun verran: vanhan jäähallin koilliskulmasta kaksi ruutua pohjoiseen ja eteläisimmän ruudun itäpuolelle yksi ruutu
- Mannerheimintien vierustalla, Mäntymäen kentän kohdalla lisätään kantakaupunkimerkintää (C2) kolmen ruudun verran: kaksi ruutua pohjoiseen oopperatalolta ja yksi ruutu kisahallilta itään
- Lisäys virkistys- ja viheralue kaavamääräykseen: Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan liitekartassa esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne.

Samalla lautakunta päätti

- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet annettuihin lausuntoihin ja esitettyihin mielipiteisiin.

Vuorovaikutusraportti ja tämän päätöksen esitysteksti on luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilla: www.hel.fi/ksv kohdassa päätöksenteko sekä kaupunkisuunnitteluviraston asiakaspalvelussa, Kansakoulukatu

3, 00100 Helsinki.

- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä.

Lisäksi lautakunta toteaa, että

- Rastilan leirintäalueelle selvitetään korvaava paikka Helsingistä alueen jatkosuunnittelun yhteydessä
- Ramsinniemen alueen jatkosuunnittelun yhteydessä on selvitettävä, kuinka voidaan turvata virkistys-, luonto- ja luonnonsuojeluarvot sekä mahdollisimman esteetön pääsy rannoille
- Vartiosaaren tulevat ratkaisut päätetään käsittelyssä olevan osayleiskaavan yhteydessä
- Vattuniemen alueesta tehdään kokonaissuunnitelma, missä otetaan huomioon myös julkisten palveluiden sijoittuminen alueelle
- bulevardien mahdollinen toteuttaminen aloitetaan niistä kohteista, jotka ovat taloudellisesti kannattavimpia ja liikenteellisesti toimivimpia. Lisäksi ennen toteuttamista selvitetään se, miten bulevardit voidaan toteuttaa niin, että niiden liikenteestä ei aiheudu kohtuuttomia terveysriskejä asukkaille.

Käsittely

Rikhard Manninen muutti esitystään seuraavasti:

Puolustusvoimien saaret:

Santahaminan kaakkoispuolella sijaitsevat, yleiskaavaehdotuksessa viher- ja virkistysalueeksi merkityt saaret ja luodot (7 kappaletta) merkitään puolustusvoimien alueeksi.

Muutos kaavamääräyseen:

Seuraava kaavamääräys:

Voimassa olevilla osayleiskaava-alueilla: Jätkäsaari, Keski-Pasila, Sörnäistenranta ja Hermanninranta, Kuninkaantammi, Pohjois-Haagan itäosa sekä Kruunuvuorenranta tämä yleiskaava ei ole oikeusvaikutteinen.

Korvataan uudella kaavamääräyksellä:

Tämä yleiskaava ei korvaa voimassa olevia Jätkäsaaren, Keski-Pasilan, Sörnäistenrannan ja Hermanninrannan, Kuninkaantammen, Pohjois-Haagan itäosan ja Kruunuvuorenrannan osayleiskaavoja.

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Rastilan leirintäalueen lännessä viher- ja virkistysalueeseen rajautuvan pohjois-eteläsuuntaisen asuntovaltaisen alueen A2 -ruuturivin pohjoisin ruutu sekä viher- ja virkistysalueeseen rajautuva pohjois-eteläsuuntainen A1- ruuturivi muutetaan viher- ja virkistysalueeksi (yhteensä 3 ruutua).

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Lovénin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Merellisen virkistys- ja matkailun alue Uutelan itärannalla muutetaan kokonaan virkistys- ja viheralueeksi.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Lovénin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Päätösehdotukseen:

Lisäksi lautakunta toteaa, että Rastilan leirintäalueelle selvitetään korvaava paikka Helsingistä alueen jatkosuunnittelun yhteydessä.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Lovénin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Suurmetsäntien pohjoispuolella asuntovaltaisen alueen A4 4 ruutua Aurinkomäen puiston itäreunassa muutetaan virkistys- ja viheralueeksi.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Lovénin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Eija Loukoila: Tuomarinkylän alueelta poistetaan kaikki 4 asuntovaltaisen alueen A3-ruutua kartanoalueen eteläpuolelta ja muutetaan virkistys- ja viheralueeksi.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Loukoilan vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Eija Loukoila: Päätösehdotukseen:

Lisäksi lautakunta toteaa, että Ramsinniemen alueen jatkosuunnittelun yhteydessä on selvitettävä, kuinka voidaan turvata virkistys-, luonto- ja luonnonsuojeluarvot sekä mahdollisimman esteetön pääsy rannoille.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Loukoilan vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Vantaanjoen varsi, Veräjämäki/Oulunkylä: Vanhankaupungin vedenpuhdistamon pohjoispuolella muutetaan yhdyskuntateknisen huollon alueen pohjoispuolisen viher- ja virkistysalueruudun pohjoispuoliset kolme asuntovaltaisen alueen A2-ruutua viher- ja virkistysalueeksi.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Silfverbergin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Munkkivuoren metsä Ulvilantien pohjoispuolella ja Turun väylän varsi:

Talin metsän alueelta muutetaan asuntovaltaisen alueen A2 - ruutuja pohjoisimman A3 ruuturivin pohjoispuolelta 6 kappaletta viher- ja virkistysalueeksi. Yksi rivi Turun väylän molemmin puolin (lähellä Huopalahdentien risteystä) olevan asuntovaltaisen alueen A2 ruutuja muutetaan A1 ruuduiksi (yhteensä kaksi riviä) sekä näiden pohjoispuolinen yksittäiseksi jäävä A2 ruutu muutetaan viereisten ruutujen mukaan A3-ruuduksi.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Silfverbergin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Keskuspuiston keskiosa:

Hämeenlinnanväylän varressa, radan pohjoispuolella, radasta lukien toisen ja kolmannen sekä viidennen itä-länsisuuntaisen Kantakaupunki -merkinnällä olevan ruuturivin itäisin ruutu muutetaan viher- ja virkistysalueeksi (yhteensä 3 ruutua).

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Silfverbergin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Keskuspuiston pohjoisosa:

Hämeenlinnanväylän varressa, Pirkkolan urheilupuiston vieressä muutetaan pohjoisimman itä- länsisuuntaisen Kantakaupunki -merkinnällä olevan ruuturivin itäisin ruutu, pohjoisesta lukien neljännen ruuturivin itäisin ruutu sekä raidejokerilinjauksen eteläpuolisen ruuturivin itäisin ruutu viher- ja virkistysalueeksi (yhteensä 3 ruutua).

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Silfverbergin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Lisäys virkistys- ja viheraluemerkintään:

Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan liitekartassa esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Silfverbergin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Outi Silfverberg: Päätösehdotukseen:

Lisäksi lautakunta toteaa, että Vartiosaaren tulevat ratkaisut päätetään käsittelyssä olevan osayleiskaavan yhteydessä.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Silfverbergin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Hennariikka Andersson: Päätösehdotukseen:

Lisäksi lautakunta toteaa, että Vattuniemen alueesta tehdään kokonaissuunnitelma, missä otetaan huomioon myös julkisten palveluiden sijoittuminen alueelle.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Anderssonin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Hennariikka Andersson: Vattuniemen läntisen toimitila-alueen ruudut (9 kpl) sekä niiden eteläpuolisen asuntovaltaisen alueen kaikki A1-merkinnällä olevat ruudut (3 kpl) muutetaan kantakaupunkimerkinnäksi (C2).

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Anderssonin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Matti Niiranen: Talin golf-kentälle tehdään sellaiset muutokset, että on mahdollista säilyttää se 18-reikäisenä.

Talin golf-kentän alueella poistetaan A2 - ruutuja 11 kappaletta seuraavasti:

- golf-kentän pohjoisosassa lännestä lukien poistetaan toisen pystysuuntaisen ruuturivin alin ruutu sekä eteläisin ruuturivi kaupungin rajalta lukien.
- golf-kentän eteläosassa A2 -varauksen keskimmäiset 6 ruutua poistetaan siten, että Turun väylän suunnasta tulevalta viheryhteydeltä lukien yksi pystysuuntainen kahden ruudun pituinen ruuturivi säilyy A2-merkinnällä merkityinä ruutuina ja siitä lukien poistetaan kaksi pystysuuntaista 3 ruudun mittaista ruuturiviä. Vastaavasti lisätään yhteensä kaksi ruutua Turun väylän suunnasta tulevan viheryhteyden päähän ja sen länsipuolelle (yhteensä kaksi uutta ruutua) golf-kentän reunaan.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Niirasen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Matti Niiranen: Päätösehdotukseen:

Lisäksi lautakunta toteaa, että Bulevardien mahdollinen toteuttaminen aloitetaan niistä kohteista, jotka ovat taloudellisesti kannattavimpia ja liikenteellisesti toimivimpia. Lisäksi ennen toteuttamista selvitetään se,

10.11.2015

Ykp/1

miten bulevardit voidaan toteuttaa niin, että niiden liikenteestä ei aiheudu kohtuuttomia terveystriskejä asukkaille.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Niirasen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Risto Rautava: Nordenskiöldinkadun varrella lisätään kantakaupunkimerkintää (C2) yhteensä kolmen ruudun verran: vanhan jäähallin koilliskulmasta kaksi ruutua pohjoiseen ja eteläisimmän ruudun itäpuolelle yksi ruutu.

Mannerheimintien vierustalla, Mäntymäen kentän kohdalla lisätään kantakaupunkimerkintää (C2) kolmen ruudun verran: kaksi ruutua pohjoiseen oopperatalolta ja yksi ruutu kisahallilta itään.

Kannattaja: Osmo Soininvaara

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä puheenjohtaja Rautavan vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Tom Packalén: Malmin nykyisen lentokentän alueella yleiskaavan karttamerkinnot muutetaan siten, että ne mahdollistavat kenttäalueen kehittämisen niin, että ilmailutoiminta, liiketoiminta ja asuntorakentaminen otetaan kokonaisuutena huomioon (9.12.2014 julkaistun ennakkosuunnitelman periaatteiden mukaisesti).

Jäsen Packalénin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Tom Packalén ilmoitti päätökseen seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen:

Malmin nykyisen lentokentän alueella yleiskaavan karttamerkinnot muutetaan siten, että ne mahdollistavat kenttäalueen kehittämisen niin, että ilmailutoiminta, liiketoiminta ja asuntorakentaminen otetaan kokonaisuutena huomioon (9.12.2014 julkaistun ennakkosuunnitelman periaatteiden mukaisesti).

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi

Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi

10.11.2015

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi
Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi
Pihla Melander, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37124
pihla.melander(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yleiskaavaehdotuksen kartta, päivätty 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi
- 2 Yleiskaavaehdotuksen selostus: Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava, päivätty 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi lisälehdellä
- 3 Teemakartta: Virkistys- ja viherverkosto 2050, 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi
- 4 Teemakartta: Kaupunkiluonto, 6.10.2015
- 5 Teemakartta: Joukkoliikenteen runkoverkko 2050, 6.10.2015
- 6 Teemakartta: Tie-, katu- ja baanaverkko 2050, 6.10.2015
- 7 Teemakartta: Merellinen Helsinki, 6.10.2015, päivitetty Kslk:n 10.11.2015 päätöksen mukaiseksi
- 8 Teemakartta: Yhdyskuntatekninen huolto, 6.10.2015
- 9 Teemakartta: Kulttuuriympäristöt, 6.10.2015
- 10 Teemakartta: Kantakaupunki, 6.10.2015
- 11 Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet, 6.10.2015
- 12 Teknistaloudellinen suunnittelu
- 13 Raideliikenteen verkkoselvitys
- 14 Natura-arviointi
- 15 Taloudellisten vaikutusten arviointi
- 16 Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset
- 17 Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardi - liikenneselvitys
- 18 Vuorovaikutusraportti III, 6.10.2015
- 19 Osa päätöshistoriaa

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 1
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 2
Ne mielipiteensä esittäneet,

jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 3
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 4
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 5
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 6

Esitysehdotus

Kaupunkisuunnittelulautakunta esittää kaupunginhallitukselle

- 6.10.2015 päivätyn yleiskaavaehdotuksen hyväksymistä
- yleiskaavaehdotuksen asettamista nähtäville 60 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 19 §:n mukaisesti.

Samalla lautakunta päättää

- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet annettuihin lausuntoihin ja esitettyihin mielipiteisiin.

Vuorovaikutusraportti ja tämän päätöksen esitysteksti on luettavissa kaupunkisuunnitteluviraston internet-sivuilla: www.hel.fi/ksv kohdassa päätöksenteko sekä kaupunkisuunnitteluviraston asiakaspalvelussa, Kansakoulukatu 3, 00100 Helsinki.

- että kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta tarvittavat lausunnot
- valtuuttaa kaupunkisuunnitteluviraston tekemään ehdotukseen vähäisiä muutoksia ja tarkistuksia, jotka eivät olennaisesti muuta ehdotuksen sisältöä.

Esittelijän perustelut

Yleiskaavan pääsisältö - vuonna 2050 Helsinki on metropolialueen urbaani ydin

Yleiskaava mahdollistaa Helsingin kasvun. Se varmistaa edellytykset riittävälle asuntotuotannolle sekä elinkeinoelämän toiminnalle. Yleiskaavaluonnoksessa on varauduttu vähimmillään 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuoteen 2050 mennessä.

Yleiskaavaehdotus toteuttaa vision Helsingistä raideliikenteen verkostokaupunkina, jolla on vahva laajentunut pääkeskus, kantakaupunki. Verkostokaupungilla on myös vahva seudullinen ja kansainvälinen ulottuvuus. Tämä näkyy erityisesti yleiskaavaehdotuksen keskustaverkossa ja liikenneyhteyksissä.

Helsingin kantakaupunki on yritystoiminnan keskus. Samalla se on houkuttelevan asumisen paikka. Kaupunkituottavuuden näkökulmasta tarvitaan lisää tilaa läheltä ydinkeskustaa yrityksille ja lisää asuntoja vastaamaan urbaanin kaupunkiasumisen lisääntyneeseen kysyntään. Tämän mahdollistamiseksi tulee kaupunkirakennetta jakavia ja urbaanin kaupungin laajenemista estäviä moottoritiemäisiä alueita muuttaa kaupunkiympäristöksi niin liikkumisen kuin maankäytön osalta.

Kaupunkibulevardeissa on kysymys ennen kaikkea uudesta kaupunkirakenteellisesta ratkaisusta - ei liikenneratkaisusta, vaikka liikennejärjestelmän kehittäminen siihen voimakkaasti kytkeytyykin. Kyse on kokonaisten uusien kaupunginosien rakentumisesta nykyisen kantakaupungin jatkeeksi. Uusia rakentamismahdollisuuksia on kaupunkibulevardien varsilla ja niiden lähiympäristössä noin kolmasosa yleiskaavavarannosta.

Kaupunkibulevardien lisäksi osoitetaan merkittäviä maankäyttövarauksia Malmin lentokentälle ja sen nykyiselle lentomelualueelle. Malmin kentän vaikutusalueella varaudutaan noin 25 000 asukkaaseen.

Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteen asemien ja solmukohtien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Kantakaupungin lisäksi esikaupunkien keskustoja kehitetään toiminnoiltaan sekoittuneina, tiiviinä palvelujen, työpaikkojen ja asumisen urbaaneina keskittyminä. Raideliikenteellä hyvin saavutettavat keskustat muodostavat keskenään verkoston ja mahdollistavat siten palvelujen hyvän saavutettavuuden.

Keskusta-alueiden lisäksi elinkeinotoimintaa varten tarvitaan toimitila-alueita joukkoliikenteellä hyvin saavutettavilta alueilta. Yleiskaavassa mahdollistetaan nykyisten toimitila-alueiden kehittäminen siten, että ne soveltuvat myös tuotannon tarpeisiin. Näistä merkittävimpiä ovat Pitäjänmäki, Roihupelto-Herttoniemi ja Vuosaaren sataman yritysalue. Tattarisuon ja Tattariharjunoletetaan kehittyvän Malmin lentokentän muutoksen myötä.

Helsinki on viherverkostokaupunki. Helsingin roolia merikaupunkina vahvistetaan. Virkistysalueet, meri ja virkistyspalvelut ovat helposti saavutettavissa. Helsingin erityisyys, säteittäinen, yhtenäinen viherrakenne yhdistyy seudun laajoihin virkistys- ja viheralueisiin.

Poikittaisia viheryhteyksiä on merkitty kaavakarttaan vahvistamaan viherverkostoa. Kaavaehdotukseen merkityt viheralueet mahdollistavat myös tärkeiden luonto- ja luonnonsuojelualueiden säilymisen ja metsäverkoston muodostamisen.

Kulttuuriympäristöt ovat Helsingin vahvuus. Kaavamääräyksen mukaan suunnittelussa on sovittava yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Joukkoliikennejärjestelmän perustana on laajeneva raideliikenneverkko nopeine runkoyhteyksineen. Jalankulkijan asemaan kiinnitetään erityistä huomiota tulevaisuuden Helsingissä. Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn merkitys korostuu kaavaehdotuksen kasvavissa keskustoissa. Pyöräilyn laatuikäytävät muodostavat sujuvan verkoston pidemmille matkoille. Tiivistyvä joukkoliikennekaupunki luo puitteet ekologisesti kestävämmälle yhdyskunnalle.

Yleiskaava on strateginen

Yleiskaavakartta on strateginen ja yleispiirteinen. Se näyttää Helsingin ja seudun kaupunkirakenteen kannalta strategisesti tärkeimmät kehittämissuunnat ja keskeiset muutosalueet. Yleiskaava on oikeusvaikutteinen. Pääkarttaan liittyvillä teemakartoilla esitetään useita yksityiskohtaisia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu tai jotka antavat lisäinformaatiota. Teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia lukuun ottamatta niissä esitettyjä valtakunnallisesti merkittäviä maisema- ja kulttuuriympäristöjä sekä Natura 2000-verkoston kuuluvia alueita, luonnonsuojelualueita ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024 suojeltavia alueita.

Uusi yleiskaava on mitoittava. Mitoituksen avulla pystytään ohjaamaan kaupungin rakentumista tavoitteellisemmin, toteuttamaan asuntotuotannon määrälliset tavoitteet, mitoittamaan palveluverkkoa sekä suunnittelemaan investointeja vastaamaan kasvavan kaupungin tarpeita. Yleiskaavatyön loppuvaiheessa ja jälkeen laadittavassa yleiskaavan toteuttamisohjelmassa määritellään näitä tavoitteita yksityiskohtaisemmin.

Yleiskaavan pohjaksi laadittuja maankäyttö- ja liikennetarkasteluja kuvataan yksityiskohtaisemmin kaavaselostuksen liiteraportissa "Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet". Lisäksi koko yleiskaava-aineistoon liittyy yksittäisistä alueista laadittuja laajempia maankäyttötarkasteluja sekä teema- ja selvitysraportteja.

Yleiskaava osana Helsingin seutua

Helsingin uusi yleiskaava on laadittu siten, että se mahdollistaa Helsingin seudun nykyisen ydinkaupungin kehittämisen kuntarajoista riippumatta. Kaavaprosessi on nivoutunut yhteen koko Helsingin seudulla tehtyjen tai tekeillä olevien suunnitteluprosessien kanssa. Yleiskaavan mitoituksen lähtökohtana oleva väestöprojektio sekä yleiskaavan maankäyttöratkaisu ovat yhdenmukaiset Helsingin seudun maankäyttösuunnitelman (MASU 2050) kanssa. Yleiskaavaratkaisu on laadittu siten, että se mahdollistaa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman (HLJ 2015) tavoitteiden toteuttamisen.

Yleiskaava koskee koko Helsingin aluetta lukuun ottamatta Östersundomia, jonne ollaan laatimassa kuntien yhteistä yleiskaavaa.

Kaupunkibulevardien seudullisista vaikutuksista on laadittu erillinen selvitys.

Vaikutusten arviointi

Yleiskaavan toteuttamisen vaikutuksia on arvioitu koko suunnittelutyön ajan. Vaikutuksia selostetaan kaavaselostuksessa. Lisäksi kaavaselostuksen liitteenä on erillisiä vaikutusarviointiraportteja. Kaavaehdotus toteuttaa kaavalle asetetut tavoitteet kestävästä raideliikenteen verkostokaupungista, jolla on vahva laajeneva pääkeskus - kantakaupunki. Yleiskaavaehdotus mahdollistaa myös elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisen Helsingissä.

Yleiskaava mahdollistaa väestönkasvun ja riittävät virkistysalueet kasvavalle väestölle. Yleiskaavaratkaisu mahdollistaa luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden säilymisen sekä osoittaa arvokkaat kulttuurihistorialliset ympäristöt.

Yleiskaavaratkaisu tukee myös Helsingin kehittymistä merellisenä kaupunkina. Koko seudun mittakaava on otettu huomioon yleiskaavaratkaisussa. Helsinki kasvaa kansainvälisenä metropolina.

Yleiskaavan aikataulu ja suunnitteluprosessi

Yleiskaavan laatiminen on tullut vireille 13.11.2012 päivätyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla. Yleiskaavan lähtökohdat ja työohjelma hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 20.11.2012 yleiskaavan pohjaksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä yleiskaavan lähtökohdat ja työohjelma olivat nähtävillä 22.11.2012 - 23.1.2013.

Yleiskaavan visio 2050 - pitkän tähtäimen kehityskuva hyväksyttiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 3.12.2013.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti hyväksyä 16.12.2014 asettaa nähtäville 25.11.2014 päivätyn yleiskaavaluonnoksen.

Yleiskaavaluonnos on tarkennettu yleiskaavaehdotukseksi kaavaluonnoksesta saadun palautteen ja lausuntojen, vaikutusten arviointien sekä maankäyttötarkastelujen ja selvitysten pohjalta.

Yleiskaavan toteuttamisohjelma laaditaan vuosien 2016-2017 aikana. Se vastaa mm. jatkosuunnittelun ajoitusta koskeviin kysymyksiin.

Viestintä ja vuorovaikutus sekä viranomaisyhteistyö

Yleiskaavan valmisteluun on voinut osallistua koko suunnitteluprosessin ajan useilla eri tavoilla: tulemalla mukaan erilaisiin tilaisuuksiin, osallistumalla keskusteluun yleiskaavan verkkosivuilla www.yleiskaava.fi, ottamalla yhteyttä suunnittelijoihin tai jättämällä mielipiteen virallisina nähtävilläoloaikoina. Tarkemmin yleiskaavan vuorovaikutusta on selostettu kaavaselostuksessa ja aiempiin suunnitteluvaiheisiin liittyvissä vuorovaikutusta koskevissa liiteraporteissa.

Yleiskaavan ensimmäinen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen viranomaisneuvottelu järjestettiin 28.11.2012.

Lisäksi viranomaisyhteistyötä on tehty yleiskaavatyön eri työvaiheissa erilaisten seminaarien ja teematyöryhmien muodossa sekä noudattaen yleisiä viranomaisyhteistyön käytäntöjä.

Esitetyt mielipiteet ja annetut lausunnot

Lautakuntakäsittelyn ja nähtävilläolon jälkeen on yleiskaavaluonnoksesta tullut kaupunkisuunnitteluvirastoon 1041 mielipidettä sekä 46 lausuntoa.

Saadut mielipiteet kohdistuivat pääosin uusiin aluevarauksiin, joiden osoittamista asuntorakentamiseen vastustettiin. Tällaisia alueita ovat mm. Malmin lentokenttä, Tuomarinkylän kartanon eteläpuoliset alueet, Munkkivuori-Tali, Hämeenlinnanväylän varsi, eräät Vantaanjokilaakson reuna-alueet Oulunkylässä, Malminkartano, Vartiosaari- Ramsinniemi - Vuosaari, Länsi-Herttoniemi, Katajanokka sekä alueita Jokeri I:n ja Jokeri II:n käytävässä. Viher- ja virkistysalueiden riittävyttä kyseenalaistettiin toisaalta luontoalueiden säilymisen ja toisaalta harrastustoiminnan edellytysten näkökulmasta.

Luonnoksesta annettuja viranomaislausuntoja oli 46 kappaletta. Lausunnoista Uudenmaan ELY-keskuksen ja Uudenmaanliiton lausunnot kohdistuivat pääosin samoihin alueisiin kuin mielipidekirjeet. Niissä kyseenalaistettiin pääosa yleiskaavaluonnoksen laajemmista

maankäyttövarauksista. Lisäksi ELY-keskus edellytti mm. kaupunkibulevardeista seudullisten vaikutusten arviointia sekä mm. Natura- ja muiden luonnonsuojelualueiden sekä valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen merkitsemistä kaavakarttaan oikeusvaikutteisina. Tarkemmin lausuntojen ja mielipiteiden sisältöä ja niistä annettuja vastineita kuvataan liitteenä olevassa kaavaehdotusvaiheen vuorovaikutusraportissa.

Saapuneet lausunnot (46 kpl) ovat liitteenä. Mielipidekirjeet (1041) ovat nähtävillä kaupunkisuunnittelulautakunnan kokouksessa.

Lausuntojen, mielipiteiden ja jatkoselvitysten pohjalta tehdyt muutokset

Sekä lausunnot että mielipiteet on kaavaehdotuksessa otettu huomioon laatimalla lisäselvityksiä ja vaikutusten arviointeja sekä tarkentamalla maankäyttötarkasteluja. Kaavaehdotukseen on jatkoselvitysten ja maankäyttötarkastelujen sekä lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta tehty muutoksia.

Muutoksia on tehty sekä kaavakartan aluerajauksiin että tarkentamalla useita kaavamääräyksiä.

Tarkennettujen kaavamääräysten mukaan mm. Natura 2000-verkostoon kuuluvat alueet, luonnonsuojelualueet ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2015-2024 suojeltavat alueet on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kaupunkiluonto -teemakartalta.

Valtakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuuriympäristöt on otettava oikeusvaikutteisina huomioon Kulttuuriympäristöt -teemakartalta. Valtakunnallisesti merkittävillä maisema- ja kulttuuriympäristöalueilla valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon suunnittelussa, ja sovitetaan yhteen kaavassa osoitettu maankäyttö ja maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.

Joitakin asuntovaltaisten alueiden ruutuja on vähennetty ja siten laajennettu viher- ja virkistysaluetta, toisaalta joillakin alueilla maankäyttöä on vastaavasti tehostettu. Asuntovaltaisten alueiden tehokkuusmerkintään on lisätty yläraja A2 ja A3 -määräyksiin ohjaavuuden parantamiseksi. Jotta tehokkaampikin rakentaminen olisi tapauskohtaisesti mahdollista, molempiin määräyksiin on lisätty lause, jonka mukaan "perustellusti korttelikohtainen tehokkuus voi olla tätä suurempikin". Merkittävänä muutoksena yleiskaavaluonnokseen nähden on Rastilan leirintäalueen esittäminen muutettavaksi asuntovaltaiseksi alueeksi ja viher- ja virkistysalueeksi. Lisäksi Suomenlinna on osoitettu oma kaavamerkintä.

Joukkoliikenneverkkoa on tarkistettu ja baanaverkko – pyöräilyn nopea runkoverkko - on merkitty kaavakartalle. Merkittävimpinä tarkennuksina kaavaehdotukseen ovat pikaraitiotievarauksen osoittaminen Herttoniemen toimitila-alueen läpi sekä Malmin ja kantakaupungin välisen pikaraitiotien ohjeellisen sijainnin tarkistaminen.

Yleiskaavaehdotusta valmisteltaessa on laadittu kaksi uutta teemakarttaa: Kulttuuriympäristöt sekä Kantakaupunki

Kattavammin muutokset on lueteltu ja kuvattu kaavaselostuksessa.

Yleiskaavaehdotuksen liitteet

Yleiskaavaehdotuksen liiteaineistoon kuuluu tämän esityslistan liitteiden lisäksi kaikki kaavaselostuksessa mainitut yleiskaavan aiemmissa käsittelyvaiheissa esitetyt liitteet, jotka ovat nähtävissä www.yleiskaava.fi-sivustolla kohdassa aineistot. Tämän esityslistan liitteinä on esitetty ainoastaan kaavaehdotusvaiheessa laaditut tai päivitetty liitteet.

Jatkotoimenpiteet

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää ehdotuksesta kiinteistölautakunnan, yleisten töiden lautakunnan, Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimikunnan, rakennuslautakunnan, Helen Oy:n, Helen Sähköverkko Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY), liikuntalautakunnan, pelastuslautakunnan, ympäristölautakunnan, Helsingin sataman, Kaupunginmuseon, Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitoksen (HKL), Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) sekä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY), Uudenmaanliiton, Liikenneviraston, Liikenne- ja viestintäministeriön, puolustusvoimien, Etelä-Suomen aluehallintoviraston, Vantaan kaupungin, Espoon kaupungin ja Sipoon kunnan lausunnot sekä muut tarvittavat lausunnot.

Yleiskaavan hyväksymisestä päättää kaupunginvaltuusto.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi
Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209

10.11.2015

raisa.kiljunen-sirola(a)hel.fi
Pihla Melander, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37124
pihla.melander(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yleiskaavaehdotuksen kartta, päivätty 6.10.2015
- 2 Yleiskaavaehdotuksen selostus: Kaupunkikaava - Helsingin uusi yleiskaava, päivätty 6.10.2015
- 3 Teemakartta: Virkistys- ja viherverkosto 2050, 6.10.2015
- 4 Teemakartta: Kaupunkiluonto, 6.10.2015
- 5 Teemakartta: Joukkoliikenteen runkoverkko 2050, 6.10.2015
- 6 Teemakartta: Tie-, katu- ja baanaverkko 2050, 6.10.2015
- 7 Teemakartta: Merellinen Helsinki, 6.10.2015
- 8 Teemakartta: Yhdyskuntatekninen huolto, 6.10.2015
- 9 Teemakartta: Kulttuuriympäristöt, 6.10.2015
- 10 Teemakartta: Kantakaupunki, 6.10.2015
- 11 Helsingin keskeisimmät maankäytön muutosalueet, 6.10.2015
- 12 Teknitaloudellinen suunnittelu
- 13 Raideliikenteen verkkoselvitys
- 14 Natura-arviointi
- 15 Taloudellisten vaikutusten arviointi
- 16 Kaupunkibulevardien seudulliset vaikutukset
- 17 Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardi - liikenneselvitys
- 18 Vuorovaikutusraportti III, 6.10.2015
- 19 Osa päätöshistoriaa

Otteet

Ote

Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 1
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 2
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 3
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 4
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet
osoitteensa, ryhmä 5
Ne mielipiteensä esittäneet,
jotka ovat ilmoittaneet

10.11.2015

Ykp/1

osoitteensa, ryhmä 6

Tiedoksi

Kaupunginhallitus
Kaupunginkanslia/Erroll, Hakola

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 03.11.2015 § 318

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Ksv 3364_1

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

03.11.2015 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:

Risto Rautava: Pyydän asian viikoksi pöydälle.

27.10.2015 Pöydälle

20.10.2015 Pöydälle

06.10.2015 Pöydälle

16.12.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

09.12.2014 Pöydälle

02.12.2014 Pöydälle

25.11.2014 Pöydälle

03.12.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

22.10.2013 Pöydälle

20.11.2012 Ehdotuksen mukaan

13.11.2012 Pöydälle

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Marja Piimies, yleiskaava-arkkitehti, puhelin: 310 37329
marja.piimies(a)hel.fi
Anne Karlsson, johtava yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37444
anne.karlsson(a)hel.fi
Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi
Raisa Kiljunen-Siirola, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37209
raisa.kiljunen-siirola(a)hel.fi
Pihla Melander, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37124
pihla.melander(a)hel.fi
Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi
Heikki Mäntymäki, viestintäpäällikkö, puhelin: 310 37368
heikki.mantymaki(a)hel.fi

Opetusvirasto Opetustoimen johtaja 16.3.2015

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Helsingin kaupunkisuunnittelulautakunta pyytää opetustoimen lausuntoa Helsingin uuden yleiskaavan - Kaupunkikaavan luonnoksesta. Valmiin yleiskaavan aikataulutavoitteena on Helsingin kaupunginvaltuusto päätös vuonna 2016.

Yleiskaavaluonnoksen pääsisältö on, että vuonna 2050 Helsinki on metropolialueen urbaani ydin. Yleiskaava mahdollistaa Helsingin kasvun edellytykset. Yleiskaavaluonnoksessa on varauduttu vähimmillään 860 000 asukkaaseen vuoteen 2050 mennessä. Väestö kasvaa tällöin 260 000 henkeä.

Täydennysrakentamisella elävöitetään nykyisiä kaupunginosia ja parannetaan lähipalveluja ja pyritään estämään asuinalueiden segregoituminen ja kehittämään kaupunginosia itsenäisesti toimivina pikkukaupunkeina kaupungin sisällä.

Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteellä hyvin saavutettavat keskustat muodostavat keskenään verkoston ja mahdollistavat siten palvelujen hyvän saavutettavuuden. Malmin kentän vaikutusalueella varaudutaan noin 25 000 asukkaaseen.

Helsingin säteittäinen, yhtenäinen viherrakenne yhdistyy seudun laajoihin virkistysalueisiin viherverkostona mahdollistaen myös tärkeiden luonto- ja luonnonsuojelualueiden säilymisen ja

metsäverkoston muodostamisen. Yleiskaava ottaa huomioon myös kulttuurihistorialliset, rakennustaiteelliset ja maisemakulttuurin arvot alueiden kehittämisessä.

Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn merkitys korostuu kaavaluonnoksen kasvavissa keskustoissa. Pyöräilyn laatukäytävät muodostavat sujuvan verkoston pidemmille matkoille.

Uusi yleiskaava on mitoittava.

Mitoituksen avulla pystytään ohjaamaan kaupungin rakentumista tavoitteellisemmin, toteuttamaan asuntotuotannon määrälliset tavoitteet, mitoittamaan palveluverkkoa sekä suunnittelemaan investointeja vastaamaan kasvavan kaupungin tarpeita. Yleiskaavan toteuttamisohjelma tulee määrittelemään näitä tavoitteita yksityiskohtaisemmin.

Helsingin uusi yleiskaava mahdollistaa Helsingin seudun nykyisen ydinkaupungin kehittämisen kuntarajoista riippumatta. Kaavaprosessi nivoutuu yhteen koko Helsingin seudulla tekeillä olevien tai käynnistettävien suunnitteluprosessien kanssa.

Yleiskaava koskee koko Helsingin aluetta lukuun ottamatta Östersundomia, jonne ollaan laatimassa kuntien yhteistä yleiskaavaa.

Vaikutukset palveluverkkoon

Yleiskaavassa ei suunnitella palveluverkkoja, vaan luodaan maakäytölliset edellytykset palvelujen sijoittumiselle ja mahdollistetaan sujuva arki ja hyvä kaupunkielämä. Täydennysrakentaminen on keskeisin keino ylläpitää ja parantaa eri kaupunginosien palvelutarjontaa.

Uuden yleiskaavan palveluverkko on pääpiirteissään nykyistä täydentävä. Isoimmat keskusta-alueet ovat samat kuin edellisessä, Yleiskaava 2002:ssa: Ydinkeskusta, Itäkeskus, Malmi, Herttoniemi, Vuosaari, Myllypuro, Viikki, Käpylä ja Oulunkylä. Näiden lisäksi uudessa yleiskaavassa Kannelmäki nousee isoimpien keskustojen joukkoon. Kantakaupunki laajenemisalueineen on myös keskusta-alueita, joten keskusta-alueet laajenevat merkittävästi.

Myös joidenkin vanhojen asemanseutujen täydentäminen ja kehittäminen lähikeskustoiksi tuo lisää lähikeskustoja. Näitä ovat mm. Puistolän, Tapanilan sekä Mellunmäen ja Malminkartanon asemanseudut. Kokonaan uusia lähikeskustoja ovat mm. Torpparinmäki, Tapaninkylä ja Roihupelto.

Yleiskaavan keskustaverkko julkisine liikenneyhteyksineen tukee palvelujen sijoittumista keskusta-alueille. Muilta osin yleiskaavassa ei erikseen osoiteta julkisten palvelujen alueita. Julkisten palvelujen verkkoa suunnitellaan palveluja tuottavissa hallintokunnissa ja niiden tarkempi sijainti määritellään asemakaavoituksessa.

Kouluverkon tarve lähtee väestöennusteesta ja toimipisteiden sijainti suunnitellaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Usein samaan rakennukseen sijoittuu muiden hallintokuntien palveluja. Koko kaupunkia palvelevat toiminnot halutaan sijoittaa helposti saavutettaviin paikkoihin. Kouluverkossa tavoitellaan monikäyttöisyyttä muiden palvelujen kanssa ja rajapintojen joustavuutta.

Opetustoimi on osallistunut yleiskaavatyön valmisteluun kuvaten mm. palvelujen jakautumista lähipalveluihin ja koko kaupunkia palveleviin palveluihin, ylläpidettävää tilasto- ja suunnitteluaineistoa, mitoituseriaatteita suhteessa väestöön, palvelujen sijaintiperiaatteita sekä hahmotellut tulevaisuutta hankekokojen ja hallintokuntien yhteistyötarpeiden kautta.

Lausuntonaan opetustoimi toteaa, että yleiskaavassa on otettu huomioon hallintokunnan näkemykset. Yleiskaavaluonnos mahdollistaa toivotunlaisen kehityksen.

Lisätiedot

Kaisa Nuikkinen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86291
kaisa.nuikkinen(a)hel.fi

Varhaiskasvatusvirasto 9.3.2015

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt virastoilta lausuntoa 16.12.2014 vireille tulleeseen yleiskaavaluonnokseen. Yleiskaavaluonnoksessa varaudutaan siihen, että Helsingissä on vuonna 2050 noin 860 000 asukasta ja 560 000 työpaikkaa. Eli uusia asukkaita on noin 250 000 vuoteen 2050 mennessä. Yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on mahdollistaa kaupunkilaisille jatkossakin hyvän kaupunkielämän puitteet ja yrittämiselle vahva perusta tiivistyvän, kestävän, joukkoliikenteeseen tukeutuvan kaupunkirakentamisen keinoin Helsingin erityispiirteet säilyttäen.

Yleiskaavaluonnosta tarkennetaan yleiskaavaehdotukseksi kaavaluonnoksesta saadun palautteen, vaikutusten arviointien, maankäyttötarkastelujen ja selvitysten pohjalta. Kaavaluonnoksen

jälkeen seuraa kaavaehdotusvaihe, joka tämänhetkisen arvion mukaan on kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssä syksyllä 2015. Kaupunginhallituksen sekä kaupunginvaltuuston käsittely on arvion mukaan 2016. Yleiskaavan ensimmäinen maankäyttö- ja rakennuslain mukainen viranomaisneuvottelu järjestettiin 28.11.2012. Lisäksi viranomaisyhteistyötä on tehty yleiskaavatyön eri työvaiheissa erilaisten seminaarien ja teematyöryhmien muodossa sekä noudattaen yleisiä viranomaisyhteistyön käytäntöjä.

Varhaiskasvatusvirasto toteaa lausuntonaan:

Helsingin uuden yleiskaavan tavoitteena on kaupungin asukasmäärän merkittävä kasvu. Asukasmäärän kasvu tarkoittaa asukkaille keskeisten palveluiden, kuten varhaiskasvatuspalveluiden tarpeen kasvua, johon on varauduttava.

Yleiskaavalla mahdollistetaan sujuva arki ja hyvä kaupunkielämä. Asuminen, työ- ja opiskelupaikat sekä palvelut ovat lähellä toisiaan. Tämä tukee lapsiperheiden arjen hallintaa, mahdollistaa pitämään lasten varhaiskasvatuspäivän pituudet kohtuullisina sekä turvaa monipuolisten varhaiskasvatuspalveluiden joustavan käytön. Kunnalliset päivähoitopalvelut ovat pääosin lähipalveluita ja tällöin yleiskaavan keskustaratkaisun ansiosta suurin osa palveluista on mahdollista toteuttaa kävelyetäisyydelle ja samalla on oltava mahdollista toteuttaa riittävät suuria päivähoitoyksiköitä, joiden toteuttaminen ja ylläpito on taloudellista ja toiminta laadukasta.

Raideliikenteen ja ylipäättään joukkoliikenteen merkityksen lisääntyminen sekä kävelyn ja pyöräilyn merkitys korostuu kasvavissa keskustoissa. Yleiskaavaluonnoksessa on huomioitu maankäytön ja liikenteen suunnittelun yhteensovittaminen. Osa varhaiskasvatuspalveluista palvelee koko kaupunkia, kuten esimerkiksi kunnallinen ympärivuorokautinen päivähoito on tarkoitettu perheille, joissa vanhemmat ovat vuorotyössä. Sen tulee olla hyvin saavutettavissa eri puolilta kaupunkia. Yksityinen palvelutuotanto täydentää kaupungin itse järjestämiä varhaiskasvatuspalveluita. Monissa yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa on erilaisia pedagogisia tai kieleen perustuvia painotuksia, tästä syystä hyvä saavutettavuus ja myös mm. poikittaisliikenteen yhteydet ovat tärkeitä.

Yleiskaavaluonnoksen mukaan suuri osa uudesta asuntorakentamisesta mahdollistuisi kaupungin suurten sisäänajoväylien varsien, kaupunkibulevardien varrelle rakentamisella. Päiväkotirakentamiseen liittyen on otettava huomioon liikenteen melun ja pienhiukkasten vaikutusten haittojen ennakointi jatkossa

asemakaavoituksessa. Tärkeää on lasten mahdollisuus ulkoiluun osana varhaiskasvatusta.

Yleiskaavaluonnoksen mukaan täydennysrakentaminen on keskeisin keino ylläpitää ja parantaa kaupunginosien palvelutarjontaa. Viimeistään asemakaavoituksen käynnistyessä tulisi poikkihallinnollisessa yhteistyössä selvittää mahdollisuudet olemassa olevan palvelutilaverkon hyödyntämiseen vanhojen alueiden tiivistämisessä sekä uusien alueiden suunnittelussa. Olemassa olevia palvelutiloja voidaan hyödyntää niitä kehittämällä, laajentamalla sekä niistä luopumalla ja rakentamalla täysin uutta tilaa laajenevaan palvelutarpeeseen.

Taloudellisimmin uusia palvelutarpeita voidaan mitoittaa ja ohjelmoida, kun toteutetaan uusia kohtuullisen laajoja uusia asuinalueita, jotka kiinnittyvät liikennejärjestelyiden osalta muihin lähialueisiin ja joiden palvelutarpeeseen vastaamisessa voidaan alkuvaiheessa turvautua olemassa olevaan palveluverkkoon

Varhaiskasvatusvirasto pitää tärkeänä, että yleiskaavassa lasten ja lapsiperheiden vapaa-ajan viettomahdollisuuksina tulee säilyttää riittävät ja helposti julkisen liikenteen avulla saavutettavat viher- ja virkistysalueet eri puolilla kaupunkia. Nämä alueet edistävät myös varhaiskasvatuksen toimintaedellytyksiä.

Lisätiedot

Carola Harju, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 05.03.2015 § 45

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon:

Yleiskaavaluonnoksessa esitetään, miten Helsinki voisi kasvaa noin 250 000 asukkaalla vuoteen 2050 mennessä. Yleiskaava koostuu yleiskaavakartasta, siihen liittyvistä teemakartoista sekä selostuksesta liitteineen. Kaavakartta on strateginen ja sen avulla esitetään kaupungin tulevaisuuden kannalta olennaisimmat kehityslinjat ja kehittämisen painopisteitä. Pikselimuotoinen esitystapa korostaa yleiskaavan yleispiirteisyyttä ja johtaa siihen, että tarkkoja aluerajauksia ei esitetä. Yleispiirteisyyttä on myös korostettu kaavamerkinnöillä. Pääkartalla esitetään vain alueiden pääkäyttötarkoitusta kuvaavia merkintöjä. Muut alueita koskevat määräykset ovat sanallisia.

Liikuntalautakunta toteaa, että tämä vaikeuttaa kaavakartan tulkintaa. Tietyillä alueilla on hankalaa saada selkeää käsitystä siitä, millainen alueen kehitys tulee olemaan.

Selostuksessa todetaan, että ”pääkarttaan liittyy teemakarttoja, jotka toimivat selostuksen ja selostukseen liittyvien maankäyttösuunnitelmien ja selvitysten lisäksi taustana, ja antavat lisäinformaatiota. Teemakartoilla esitetään yksityiskohtaisempia ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu”. Selostuksessa mainitaan kuitenkin myös, että teemakartat eivät ole oikeusvaikuttaisia ja epäselväksi jää mikä teemakarttojen todellinen merkitys on. Lautakunta esittää, että teemakarttojen merkitystä tulee lisätä mainitsemalla ne lainvoimaisella kaavakartalla. Tämä edesauttaisi myös tulkintaa tiettyjen alueiden kehityksestä.

Liikkuminen ja liikuntapalvelut

Arkiliikkuminen

Liikkumattomuus on tulevaisuuden suurimpia terveydellisiä ja yhteiskunnallisia ongelmia, minkä vuoksi arkiliikunnan lisääminen on välttämätöntä. Suomessa liikkumattomuuden kustannukset arvioidaan olevan lähes kaksi miljardia euroa terveydenhuollon vuotuisista kokonaiskustannuksista. Jos kehitys jatkuu samansuuntaisena, liikkumattomuudesta aiheutuvat kustannukset kasvavat suuriksi. Siksi jo kaavoituksessa tulee luoda edellytyksiä liikkumaan aktivoivalle kaupunkiympäristölle. Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen tulee ottaa huomioon Helsingin kaupungin kaavoituksessa sekä muussa päätöksenteossa ja kaupungin kaikilla toimialoilla. Kansanterveyden kannalta tärkeintä on arkiliikunta, jolla tarkoitetaan arkielämän toimiin liittyvää liikuntaa. Siihen sisältyy esimerkiksi omin voimin tapahtuvaa liikkumista paikasta toiseen, kuten pyöräillen tai kävellen tehtävät koulu-, työ- ja asiointimatkat. Arkiliikunnan keskeinen asema merkittävimpien kansansairauksiemme ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa kannattaa ottaa huomioon.

Perusliikkumisen edistäminen kuuluu usealle toimialalle. Liikuntatoimen lisäksi kuntalaiset kohtaavat arkiliikkumisessaan ja liikuntatottumuksissaan esimerkiksi valtion, sosiaali- ja terveystoimen, opetustoimen, nuorisotoimen, kulttuuri- ja kirjastotoimen, liikenne- ja ympäristötoimen, ympäristökeskusten (ELY), teknisen toimen, kaavoituksen sekä yksityisten tienhoitokuntien liikenteen ratkaisuja ja tehtäviä. Liikuntatoimen ohella myös liikunta- ja urheiluseurojen, liikuntayritysten ja muiden paikallisten toimijoiden huomioiminen yleiskaavassa on tärkeää, muun muassa parempien pyöräilyn pysäköintimahdollisuuksien mahdollistamisessa.

Kävely, pyöräily ja reitit

Yleiskaavan selostuksessa nostetaan esiin, että uudessa yleiskaavassa kulkutapoina priorisoidaan kävelyä ja pyöräilyä. Tämä perustuu Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmaan. Kehittämissuunnitelmassa liikennemuotojen priorisointi on kävely, pyöräily, joukkoliikenne, kuljetukset ja jakelu ja viimeisenä henkilöautoilu. Kävelyä ja pyöräilyä edistetään myös aktiivisesti kaupunkiseutujen alueiden liikennepolitiikassa. Kävely ja pyöräily tulee nähdä varteenotettavana osana kaikentyyppistä liikkumista. On oleellista huomioida kävelyn ja pyöräilyn tuottamat arkiliikunnan edut osana laajempaa kansanterveydellistä hyötyä. Kävelyn ja pyöräilyn lisääminen auttaa muun muassa terveydenhoitokulujen hillitsemisessä, kun vähäistä liikkumista harrastavat saadaan nostamaan fyysisen aktiivisuutensa arkiliikunnan avulla.

Lautakunta katsoo, että kävelyn ja pyöräilyn priorisoinnista on yleiskaavassa pidettävä kiinni ja kaavalla on mahdollistettava kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantaminen ja kehittäminen. Lautakunta pitää erityisen tärkeänä suunnittelutapaa, jossa asuinympäristöä kehitetään siten, että se houkuttelee liikkumaan jalan ja polkupyörällä. Lähtökohta kävelyn ja pyöräilyn suosion kasvulle on muun muassa eheytyvä ja turvallinen yhdyskuntarakenne, jossa asuminen, opiskelu- ja työpaikat sekä palvelut sijaitsevat suhteellisen lähellä toisiaan.

Liikuntavirasto osallistuu aktiivisesti kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden suunnitteluun ja hoitamiseen muun muassa ulkoilureittien osalta. Reittien toteutuksella mahdollistetaan reittien käyttöä myös osana arkiliikuntaa. Olemassa olevien merkittävien reittien säilyttäminen yleiskaavassa nähdään erityisen tärkeänä ja mahdollisuudet uusien reittien luomiselle on kaavassa turvattava. Jalankulun- ja pyöräilyn väylät ja seutukunnan muun reitistön tulisi muodostaa toimiva kokonaisuus ja taata yhteys laajemmille viher- ja ulkoilualueille.

Vihersormet ja viherverkosto

Keskeiset ja merkittävät vihersormet, kuten Keskuspuisto, Helsingipuisto, Länsipuisto, Viikki-Kivikko, Itä-Helsingin kulttuuripuisto ym., sekä niiden muodostama viherkäytävien verkosto tulisi kyetä säilyttämään uudessa yleiskaavassa. Vihersormia ei saisi kaventaa, eikä viheralueyhteyttä katkaista. Vihersormet ja niiden väliset viheryhteydet toimivat tärkeinä ekologisina käytävinä, jotka ylläpitävät Helsingin luonnon monimuotoisuutta ja tuottavat, parantavat sekä monipuolistavat viheralueiden tuottamia ekosysteempipalveluita. Vihersormien säilytys on tärkeää myös, jottei lisärakentamisen aikaansaama kulutuksen kasvu aiheuta jo ennestään runsaasti

käytetyille viheralueille liian suurta kulutusta ja joidenkin osien tai biotooppien tuhoutumista. Vihersormet ja niiden väliset viheryhteydet toimivat myös merkittävänä ja kaupunkilaisten runsaasti käyttäminä virkistys ja liikunta-alueina. Niitä pitkin kulkee pääosa seudullisista ja alueellisista ulkoilureiteistä- ja reitistöistä sekä hiihtolatureiteistä. Niillä on myös runsaasti muita aktiviteetteja ja liikuntapalveluita.

Selostuksessa todetaan viheryhteyksistä, niiden yhtenäisyydestä ja jatkuvuudesta, että viheralueet tulee liittää luontevasti toisiinsa. Yhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnonmukaiseen ja tarvittaessa rakennetaan vihersiltoja tai –alikulkuja. Lautakunta suhtautuu mainittuihin vihersiltoihin ja –alikulkuihin epäillen, sillä niiden kustannukset tulevat luultavasti olemaan korkeat eikä toteuttaja ole selvillä.

Kaupungin alueella tulisi myös jatkossa kyetä turvaamaan avoimien alueiden ja tilojen säilyminen. Näillä alueilla on runsaasti käyttöarvoa kaupunkilaisille viher- ja virkistysalueina ja erityyppisillä avoimilla alueilla on runsaasti arvokkaita biotooppeja. Useat näistä alueista ovat vanhoja kulttuurimaisemia, joiden säilymisellä on myös merkittävä kulttuurihistoriallinen ja paikallishistoriallinen merkitys. Ne sisältävät lisäksi runsaasti erilaisia kulttuurikerrostumia ja ihmisen vaikutuksesta syntyneitä ja kehittyneitä ympäristöjä.

Merelliset- ja ranta-alueet

Eri tyyppisillä ranta-alueilla on luonnolle ja kaupunkilaisten virkistystoiminnalle ja –käytölle tärkeä merkitys. Ihmiset hakeutuvat mielellään veden ääreen ja arvostavat rantojen luontoalueita sekä saaria. Näiden alueiden riittävän suuren määrän turvaaminen on tärkeää. Ranta-alueilla on runsaasti merkittäviä luontoarvoja, suojelualueita sekä arvokkaita biotooppeja ja monet niistä ovat suomalaisen metsäluonnon tapaan, herkkiä vaurioitumaan runsaan kulutuksen vaikutuksista. Luonnonrantoja sisältävien ranta-alueiden määrän on oltava maankäytön suunnittelussa riittävän suuri sekä palveluiden sijoittumiseen ja alueilla tapahtuvaan käytön ja kulkemisen ohjaamiseen panostettava jatkosuunnittelussa. Merialueiden rantojen ohella tulee viher- ja virkistysalueiden osana huomioida myös muut vesi – ja kosteikkoalueet. Näillä alueilla on ekologisen, virkistyskäytön sekä ilmaston muutoksia vaikutuksia tasaava ja puskuroiva vaikutus. Etenkin pienvesien ja kosteikkojen ympäristöihin tulisi kiinnittää huomiota ja alueille tulee varata riittävästi tilaa viher- ja virkistysalueilta tulvia ehkäisevän ja hidastavan vaikutuksen takia.

Liikuntapalvelut ja vaikutukset

Olemassa olevien viher- ja virkistysalueiden liikuntapalveluiden jatkuvuus tulisi myös turvata. Näiden palveluiden ja rakenteiden toteutukseen on käytetty merkittäviä taloudellisia panostuksia ja ne ovat monin paikoin kaupungissa muodostuneet alueelliseksi identiteettitekijäksi. Mikäli näitä lähdetään laajasti sijoittamaan uudelleen seurauksena saattaa nykyisessä taloudellisessa tilanteessa olla liikunta-palveluiden heikkeneminen uusien alueiden vaatimien investointien taloudellisten edellytysten jäädessä vuosiksi puuttumaan.

Mitä tiiviimmäksi kaupunkirakenne muodostuu, sitä merkittävämpi vaikutus on kaupungin alueella olevilla luonto-, viher- ja virkistysalueilla. Niiden merkitys kaupunkilaisten henkiselle ja fyysiselle hyvinvoinnille sekä terveydelle on suuri. Hyvään kaupunkielämään kuuluvat virkistysalueet ja mahdollisuus nauttia luonnosta. Viher- ja virkistysalueille keskittyy myös runsaasti kaupunkilaisten liikunta ja vapaa-ajan toimintoja. Nämä alueet toimivat hyvin suunniteltuina, turvattuina ja hoidettuina myös erinomaisena ilmastonmuutoksen vaikutusten pienentäjänä ja helpottajana tulevaisuuden Helsingin kaupunki-rakenteessa.

Liikuntapuistot, lähiliikuntapaikat ja sisäliikuntapaikat

Olemassa oleva viher- ja ulkoilualueiden verkosto on oleellinen, jotta arkiliikkumisen, liikkumisen ja urheilun harrastamisen mahdollisuudet Helsingissä eivät vähene. Erityisesti lähiöliikunta, lähiliikuntapaikat ja liikuntapuistot tulisi huomioida osana eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Nämä liikuntapaikat luovat kattavan liikuntapaikkaverkoston, ja sen merkitys tulee huomioida yleiskaavoituksessa. Lähiliikuntapaikat ja liikuntapuistot kuuluvat alueiden palvelutarjontaan ja antavat kaupunkilaisille mahdollisuuksia liikkua lähiympäristössään. Lähiliikuntapaikat ja liikuntapuistot soveltuvat kaiken ikäisille ja toimivat ns. kohtaamispaikkoina alueiden asukkaille. Ne luovat monipuolista ja elävää ympäristöä ja vaikuttavat positiivisesti alueen imagoon ja identiteettiin.

Lähiliikuntapaikkojen ja liikuntapuistojen merkitys kasvaa entisestään yhdyskuntarakenteen tiivistyessä. Yleiskaavassa jotkut liikuntapuistot tai osat niistä (esimerkiksi Pirkkolassa, Jakomäessä, Laajasalossa, Mellunmäessä ja Lauttasaarella) on merkitty kaavamerkinnällä ”asuntovaltainen alue A3” ja ”asuntovaltainen alue A4”. Näillä merkinnöillä merkityt alueet kehitetään ”pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön.” Tämä ei anna selkeää kuvaa liikuntapuistojen tulevaisuudesta, sillä niiden säilyttäminen ei ole taattu. Alueista puhutaan yksityiskohtaisemmin erinäisissä yleiskaavaan liittyvissä liitteissä ja selostuksissa. Näiden liitteiden ja selostuksien oikeusvaikuttavuuden

ollessa epäselvä kaavakartalla esitetyt ratkaisut ovat ainoat oikeusvaikutteiset suunnitelmat.

Lautakunta huomauttaa, että lähiliikuntapaikat ja liikuntapuistot on säilytettävä, sillä niillä on tärkeä rooli sekä omalla alueellaan että koko Helsingin kannalta. Saavutettavuus julkisilla kulkuvälineillä lähiliikuntapaikoille ja liikuntapuistoihin tulee myös turvata. Tämän lisäksi uusilla asuinalueilla tulee tehdä varauksia riittäville viher- ja virkistysalueille ja säilyttää olemassa olevat viher- ja virkistysalueet. Esimerkiksi Malmin lentokentän alueella tämä on erityisen tärkeä huomioida.

Liikuntalautakunta näkee Malmin lentokenttäalueen kaavoittamisen asuntorakentamiseen haasteellisena, koska emme pysty tälläkään hetkellä vastaamaan uusien kaupunginosien liikuntainvestointitarpeisiin. Lautakunta esittää, että Malmin kentän seudulle tulisi löytää kaavoitus- ja toteutusratkaisu, joka mahdollistaisi asuntojen lisärakentamisen, yksikiitorataisen lentotoiminnan, mikäli kentälle löydetään lentotoiminnan operoitsija, sekä monimuotoisen luonnon säilymisen. Samalla kaavaratkaisu säilyttäisi koillishelsinkiläisten ainutlaatuisen ja keskeisen viheralueen sekä Liikuntaviraston ylläpitämän, asukkaiden ahkerasti ympäri vuoden käyttämän 5.5 kilometrin ulkoilureitin ja hiihtoladun ylläpitämisen, ilman kalliita silta- ja alitunneli toteutuksia.

Lautakunta ei myöskään tue yleiskaavaluonnokseen merkittyä asuinrakentamista Suurmetsäntien pohjoispuolelle, jossa osana Puistolän liikuntapuistoa asukkaita, urheilijoita ja koululaisia palvelee ympärivuotisesti suosittu pururata.

Myös sisäliikuntapaikat täydentävät oleellisesti liikuntapaikkaverkostoa. Tärkeää on, että sisäliikuntapaikkoja on välittömästi asuinalueille integroituneina ja hyvien julkisen liikenteen yhteyksien varrella. Oleellista on myös, että sisäliikuntapaikkoihin pääsee kävellen sekä polkupyörällä. Lautakunta esittää, että myös sisäliikuntapaikat on yleiskaavassa huomioitava ja niiden kehittämismahdollisuudet on turvattava.

Liikuntaviraston toimialueilla yleiskaava poikkeaa merkittävästi tuoreista, vastavalmistuneista asemakaavoista Tuomarinkylässä (ak 12072), Talissa (ak11120), Keskuspuistossa (ak 12185) sekä Myllypurossa (ak 11420).

Uusia alueiden asemakaavoja laadittaessa tulee huomioida myös uusien sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen tarve alueen asukkaille. Alueiden

kaavoittaminen tulee toteuttaa niin, että kaavoituksen seurauksena kaupungille tonttimaan myynnistä tai vuokrauksesta tulevia tuloja kohdennetaan alueen uusien liikuntapalvelujen rakentamiseen.

Tuomarinkylä, Tali, Rastilan leirintäalue, Keskuspuisto ja Pirkkola

Tuomarinkylä

Osa Tuomarinkylän kartanon aluetta, jossa harrastetaan ulkoilua sekä hevos- ja koiraurheilua, on yleiskaavaluonnoksessa merkitty kaavamerkinnöillä "asuntovaltainen alue A2", "asuntovaltainen alue A3" ja "asuntovaltainen alue A4". Näillä merkinnöillä merkityt alueet kehitetään "pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön". Korttelitehokkuus alueilla vaihtelee 1,0 - 0,4. Alueiden pinta-alasta keskimäärin 60%-70% on korttelimaata.

Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla. Yleiskaavaluonnoksen astuessa voimaan muun muassa tämä koiraurheilulle erittäin tärkeä ja vireästi toimiva alue olisi uhattu.

Tuomarinkylän ratsastuskeskukselle on kaavoitettu valtakunnallisen tason kriteerit täyttävä kisamaneesin tontti. Aiotut suurtahtumien varapaikoitusalueet sijaitsevat kuitenkin 'asuntovaltainen alue' merkinnän alla eikä niitä vahvistettu asemakaavoituksen yhteydessä vuonna 2013. Maneesihanke on tämän vuoksi pysähdyksissä ja uhkaa toteutua vain paikalliseksi ratsastushalliksi näivettyneenä.

Talin kartanon alue ja Talin liikuntapuisto

Talin kartanonpuiston ja liikuntapuiston alueet ovat Suomen johtavia liikuntapaikkoja. Alueella on yhteensä noin miljoona liikuntasuoritusta vuodessa ja alueella on jo nykyään tarvetta liikuntapalvelujen laajennukselle. Alueella toimii tällä hetkellä muun muassa:

- jalkapallohalli ja useita kenttiä, myös amerikkalaiseen jalkapalloon
- 36 keilarataa
- 22 sisätenniskenttää ja 11 ulkotenniskenttää
- 16 sulkapallokenttää
- 6 squashkenttää
- 18 reiän golfkenttää, joka on Suomen vanhin golfkenttä

Yleiskaavaluonnoksessa merkittävä osa Talin alueesta, joka on liikunta- ja virkistyskäytössä, on merkitty kaavamerkinnöillä "asuntovaltainen alue A1" ja "asuntovaltainen alue A2". Asuntovaltainen alue A1

kehitetään asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa yli 1,8. Alueen keskeisten katujen varsilla rakennusten maantasokerrokseen tulee varata liike- ja muuta toimitilaa. Alueen pinta-alasta vähintään 60% on korttelimaata”. Asuntovaltainen alue A2 ”kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa yli 1,0. Alueen keskeisten katujen varsilla tulee mahdollistaa liike- ja muuta toimitilaa. Alueen pinta-alasta keskimäärin 60% on korttelimaata”.

Jos osa Talin alueista, jotka ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, tulee kaava valmistella hyvissä ajoin niin, että liikuntavirastolle jää aikaa suunnitella ja toteuttaa mahdollisia korvaavia harjoitusmahdollisuuksia jo ennen alueen nykyisten vuokrasopimusten päättymistä. Alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida sen merkitys ulkoilureittinä ja talvisena ajanviettopaikkana.

Rastilan leirintäalue

Rastila Camping Helsinki on yksi Suomen viidestä leirintäalueesta, jolla on tasoluokan 5 mukaiset viisi tähteä. Rastila Camping Helsinki on matkailullisesti merkittävä toimija sekä majoitusvaihtoehto hotellien ja hostellien rinnalla ja tuo näin monipuolisuutta Helsingin matkailutoimintaan. Rastilan yöpymisvuorokausien keskiarvo viimeiseltä viideltä vuodelta on 98 000. Kysyntää on myös ympärivuotiselle pitkäaikasmajoitukselle (kuukausihinnalla). Kaikista majoittujista on n. 51 % suomalaisia ja n. 49 % ulkomaalaisia.

Leirintäalue on pääkaupunkiseudun ainoa vuoden ympäri avoinna oleva leirintäalue, johon metro takaa matkailijoiden vaivattoman liikkumisen. Tämä vähentää osaltaan autoliikennettä sekä keskustan parkkiongelmia. Metro on ehdoton markkinointi- ja myyntivaltti, koska Rastilan metroasema sijaitsee alueen vieressä. Rastila Camping Helsinki sijaitsee nykyisellä paikallaan palvelujen välittömässä läheisyydessä. Kävelymatkan päästä löytyvät mm. ruokakauppa, pankkiautomaatti ja huoltoasema. Rastilan leirintäalueen tarjoama muu toiminta ja tarjonta sekä majoittujille että ulkopuolisille asiakkaille käsittää muun muassa yhteistyön lähialueen yritysten sekä seurojen kanssa, Rastilan Kartanon ravintolapalvelut, vuokratilat (5 saunaa, kokoustilat), puistojumppaa, välinevuokrausta tapahtumia, kesäisin valvottu uimaranta, talviuinnin ja henkilöhuoltamon (työhyvinvointi- ja virkistyspäivät). Leirintäalueen nykyinen sijainti on siis oleellinen sen toiminnan kannalta ja vaikuttaa positiivisesti sen ympäröivään alueeseen ja kaupunkirakenteeseen. Lautakunta toteaa tyydytyksellä, että leirintäalue on merkitty yleiskaavaan omalla merkinnällään, mikä

mahdollistaa sen edelleen kehittämisen.

Liikuntavirasto on vuosina 2010 – 2014 investoinut noin 3 000 000 euroa Rastila Camping Helsinkiin. Investoinnit on käytetty alueen rakentamiseen ja kehittämiseen, palvelutason parantamiseen, rakennusten ja alueiden kunnossapitoon sekä turvallisuuteen.

Keskuspuisto ja Pirkkola

Huomattava osa Keskuspuiston ja esimerkiksi Pirkkolan länsireunaa on yleiskaavaluonnoksessa merkitty kaavamääräyksellä ”kantakaupunki”. Tällä merkinnällä merkityt alueet kehitetään ”toiminnallisesti sekoittuneena asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava ensisijaisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen, erityisesti kävelyn ja pyöräilyn, ehdoilla.” Keskuspuisto on oleellinen osa Helsingin viher- ja ulkoilualueiden verkostoa. Lautakuntaa pitää ehdottoman tärkeänä, että keskuspuistoa ei kavenneta, eikä viheralueyhteyttä katkaista.

Yleiskaavaan liittyvissä maankäyttötarkasteluissa ja selvityksissä Hämeenlinnanväylän ja Keskuspuiston väliselle käytävälle on melusteiden tilaan suunniteltu asuinalueita. Tämä ei juurikaan kavenna Keskuspuistoa, mikäli suunnitelma toteutuu piirustuksien mukaan. Tilanteessa, jossa pelkästään talot tulevat keskuspuiston puolelle ja kaupunkibulevardi ei toteudu, niin alueelle tarvitaan myös katu, joka leventää aluetta ja lohkaisee näin osan keskuspuistosta. Lautakunta ei näe perustelua tällaiselle ratkaisulle. Jos Pirkkolan länsireunaa rakennetaan kaavaluonnoksen mukaan, se kaventaa oleellisesti Pirkkolan viheraluetta ja alueen virkistys- ja liikkumismahdollisuuksia. Lautakunta ei puolla tällaista ratkaisua.

Merelliset alueet ja palvelut

Merellisen Helsinkiin on paneuduttu kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksessä (2014:15) Meri-Helsinki yleiskaavassa, rannikko, saaristo, meri ja satamatoiminnot. Selvityksen esipuheessa todetaan vuoteen 2050 mennessä lähes 900 000 asukkaan kotikaupungiksi kasvavan Helsingin virkistyskäyttötarpeiden lisääntyvän merkittävästi ja toisaalta sotilaskäytöstä vapautuvien linnakesaarien tarjoavan mahdollisuuksia tarpeiden vastaamiseen. Edelleen todetaan Helsingin olevan Euroopan ainut pääkaupunki, jonka kaupungin keskeisin ydin ja useat taajamat ovat suorassa kosketuksessa mereen.

Selvityksen pääpaino on seuraavissa teemoissa:

- merellisen virkistyskäytön kehittäminen
- Helsingin rantaraitti lisäämään saavutettavuutta
- uudet merelliset asumismahdollisuudet
- matkailuun ja virkistyskäyttöön liittyvien elinkeinojen edistäminen
- vesiliikenteen kokonaisvaltainen kehittäminen ekologisin perustein
- huoltotoimintojen jatkumisen mahdollistaminen tukikohdin ja huoltopistein
- Helsingin Sataman kehittämisen jatkumisen mahdollistaminen

Kaikilla näillä teemoilla on yhtymäkohtia liikuntaviraston toimintaan, myös kiinteistöviraston toimintaan liittyvillä asumismahdollisuuksilla ja Helsingin Sataman vastuualueella olevalla satamatoimintojen kehittämisellä.

Vesiliikenne ja veneily

Selvityksessä käsitellään rantaraitin lisäksi muuta merellistä liikennettä sekä metron ja meren solmukohtia, joita on mahdollisuus hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevaa vesireittiliikennettä kehitettäessä. Kokonaisuudessaan uudessa yleiskaavassa esitettävien tulevaisuuden ranta-alueiden rakentumisen seurauksena vesiliikenteen mahdollisuudet parantuvat Helsingissä.

Liikuntalautakunta esittää, että uuden yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä selvitetään vesijoukkoliikennereitin jatkamista Herttoniemestä Kivinokkaan.

Yleiskaavaehdotus luo edellytyksiä myös muiden merellisten, varsinkin matkailuun, virkistykseen ja majoitukseen liittyvien elinkeinojen harjoittamiseen tulevaisuuden Helsingissä.

Veneilyosuudessa kiinnitetään huomiota vierasvenesatamiin, suurten jahtien kiistattomaan satamatarpeeseen, veneilyn edellyttämien palveluiden saatavuuteen riittävine huolto- ja palvelupisteineen sekä talvisäilytykseen, josta todetaan että perinteisesti venesatamien yhteyteen liitetty talvisäilytysalue on luonnollisin, toimivin ja tavoiteltavin ratkaisu. Samoin selvityksessä muistutetaan, ettei kaikilla veneilijöillä ole henkilöautoa, joten talvisäilytysalueet tulisi suunnitella joukkoliikenneyhteyksien varteen.

Tiivistyvässä kaupungissa talvisäilytyspaikkojen saatavuus vaikeutuu ja niiden kokoa ja määrää on rajoitettu. Uusien talvisäilytysalueiden kaavoittamisen ohella tulee tarkastella olemassa olevien alueiden

yhteis- ja vuorokäytön kehittämistä ja venesijoittelun tehostamista esimerkiksi päällekkäissijoittamisella.

Saariston virkistyskäyttömahdollisuudet ja merellisten palveluiden keskus

Saariston virkistyskäyttömahdollisuudet kasvavat merkittävästi puolustusvoimien saarten avautuessa yleisölle. Suomenlinnan vieressä olevat Kuninkaansaari ja Vallisaari tuovat hienon matkailua ja virkistystä palvelevan lisän maailmanperintökohteeseen liittyvään tarjontaan, kun taas ulompana sijaitseva ketju Isosaari – Kuivasaari – Katajaluoto – Rysäkari muodostaa upean mahdollisuuden kehittää virkistys- ja matkailupalveluja avomerren ääreen.

Liikuntalautakunta näkee, että Helsingin edustan saaria pitää kehittää yhdessä matkailuyrittäjien sekä muiden palveluntarjoajien kanssa niin, että mahdollisimman moni saarista toimii tulevaisuudessa virkistysaarina. Riittävän infrastruktuurin sekä toimivien palveluiden varmistaminen virkistysaarille hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevan vesireittiliikenteen kehittämistä. Lautakunta esittää, että Melkki ja Vartiosaari tulee merkitä yleiskaavaan muiden jo kaavassa merkittyjen virkistysaarten lisäksi virkistys- ja matkailupalveluiden alueeksi.

Selvityksessä ymmärretään ja huomioidaan ansiokkaasti merialueen huollon tukikohtatarve, joka sekin kasvaa jatkossa huomattavasti saariston käytön lisääntyessä. Erityisesti Kruunuvuorenrannan merellisten palveluiden keskuksen sijainti saariston tulevan käytön painopistealueen välittömässä läheisyydessä on erinomainen.

Jatkokehittämistarpeista

Liikuntavirastoa sivuaviksi jatkokehittämistarpeiksi selvityksessä esitetään muun muassa talvisäilytysalueiden seudullista tarkastelua ja toiminnallisen strategian luomista niille, satamien ja laituralueiden selkeämpää nimeämistä, yhteyslaiturien ja laitureiden opasteiden kehittämistä, laiturirekisterin yhtenäistämistä sekä merellisten asioiden ja palveluiden keskittämistä ”yhden luukun” palveluiksi. Osa esitetyistä toimenpiteistä on liikuntaviraston osalta jo toteutettu, merelliset palvelut esimerkiksi keskitettiin omaksi osastokseen vuonna 2000, laiturirekisteri on koottu liikuntavirastoon ja venesatamien nimeäminen hoidettu. Muita merellisiä jatkokehitysasioita työstetään hyvässä yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa.

Käsittely

05.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Riku Ahola: Lisätään lausuntoon:

Liikuntalautakunta esittää että uuden yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä selvitetään vesijoukkoliikennereitin jatkamista Herttoniemestä Kivinokkaan.

Kannattajat: Riitta Hämäläinen-Bister, Heimo Laaksonen

Vastaehdotus:

Riku Ahola: Poistetaan tekstistä lause:

"Varsinkin saaristoasumismahdollisuuksien lisääminen edesauttaa saariston virkistyskäyttöä, koska se tukee vesireittiliikenteen kehittymistä merialueella."

Muutetaan lause:

"Selvityksessä käsitellään rantaraitin lisäksi muutakin merellistä liikennettä, kuten saaristoraitiotietä Vuosaaresta Vartiosaaren ja Kruunuvuoren kautta kantakaupunkiin sekä metron ja meren solmukohtia, joita on mahdollisuus hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevaa vesireittiliikennettä kehitettäessä."

Muotoon:

"Selvityksessä käsitellään rantaraitin lisäksi muuta merellistä liikennettä sekä metron ja meren solmukohtia, joita on mahdollisuus hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevaa vesireittiliikennettä kehitettäessä."

Lisätään lausuntoon:

"Liikuntalautakunta näkee että Helsingin edustan saaria pitää kehittää yhdessä matkailuyrittäjien sekä muiden palveluntarjoajien kanssa niin, että mahdollisimman moni saarista toimii tulevaisuudessa virkistysaarina. Riittävän infrastruktuurin sekä toimivien palveluiden varmistaminen virkistysaarille hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevan vesireittiliikenteen kehittämistä. Lautakunta esittää että Melkki ja Vartiosaari tulee merkitä yleiskaavan muiden jo kaavassa merkittyjen virkistysaarten lisäksi virkistys- ja matkailupalveluiden alueeksi."

Kannattajat: Tiina Sandberg, Heimo Laaksonen

Vastaehdotus:

Tiina Sandberg: Vihersormet ja viherverkosto

(5) Keskeiset ja merkittävät vihersormet, kuten Keskuspuisto, Helsingipuisto, Länsipuisto, Viikki-kivikko, Itä-Helsingin kulttuuripuisto ym., sekä

niiden muodostama viherkäytävien verkosto tulisi kyetä säilyttämään

uudessa yleiskaavassa. Vihersormia ei saisi kaventaa liikaa, eikä viheralueyhteyttä katkaista.

Ehdotus: Poistetaan liikaa sana ja muutetaan muotoon: Vihersormia ei saa kaventaa, eikä viheralueyhteyttä katkaista.

Kannattajat: Joonas Lyytinen

Vastaehdotus:

Joonas Lyytinen: Muutetaan luvun "Tuomarinkylä" toinen kappale muotoon:

Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla. Liikuntalautakunta painottaa, että yleiskaavaluonnoksen jatkovalmistelussa on huomioitava, että Tuomarinkylän kartanon alueella sijaitsevat ulkoilu-, hevos- ja koiraurheilutoiminnot säilyvät alueella. Jos alueen kehittämisen vuoksi nykyisiä toimintoja siirretään, tulee uusien sijaintien kehittämiseen varata tarvittavat määrärahat.

Kannattajat: Sallamaari Muhonen, Heimo Laaksonen

Vastaehdotus:

Joonas Lyytinen: Lisätään luvun "Vesiliikenne ja veneily" loppuun kappale:

Tiivistyvässä kaupungissa talvisäilytyspaikkojen saatavuus vaikeutuu ja niiden kokoa ja määrää on rajoitettu. Uusien talvisäilytysalueiden kaavoittamisen ohella tulee tarkastella olemassa olevien alueiden yhteis- tai vuorokäytön kehittämistä ja venesijoittelun tehostamista esimerkiksi päällekkäissijoittamisella.

Kannattajat: Sallamaari Muhonen, Heimo Laaksonen

Vastaehdotus:

Joonas Lyytinen: Muutetaan luvun "Talin kartanon alue ja Talin liikuntapuisto" viimeinen kappale muotoon:

Jos osa Talin alueista, jotka ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, tulee kaava valmistella hyvissä ajoin niin, että liikuntavirastolle jää aikaa suunnitella ja toteuttaa mahdollisia korvaavia harjoitusmahdollisuuksia jo ennen alueen nykyisten vuokrasopimusten päättymistä. Alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida sen merkitys ulkoilureittinä ja talvisena ajanviettopaikkana.

Kannattajat: Sallamaari Muhonen

Vastaehdotus:

Joonas Lyytinen: Lisätään luvun "Liikuntapuistot, lähiliikuntapaikat ja sisäliikuntapaikat" loppuun kappale:

Uusia alueiden asemakaavoja laadittaessa tulee huomioida myös uusien sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen tarve alueen asukkaille. Alueiden kaavoittaminen tulee toteuttaa niin, että kaavoituksen seurauksena kaupungille tonttimaan myynnistä tai vuokrauksesta tulevia tuloja kohdennetaan alueen uusien liikuntapalvelujen rakentamiseen.

Kannattajat: Sallamaari Muhonen, Heimo Laaksonen, Tiina Sandberg

Vastaehdotus:

Tiina Sandberg: Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla.

Yleiskaavaluonnoksen astuessa voimaan muun muassa tämä koiraurheilulle erittäin (lisäyksenä) tärkeä ja vireästi toimiva alue olisi uhattu.

Ja omana kappaleenaan:

Tuomarinkylän ratsastuskeskukselle on kaavoitettu valtakunnallisen tason kriteerit täyttävä kisamaneesin tontti. Aiotut suurtahtumien varapaikoitusalueet sijaitsevat kuitenkin 'asuntovaltainen alue' merkinnän alla eikä niitä vahvistettu asemakaavoituksen yhteydessä vuonna 2013. Maneesihanke on tämän vuoksi pysähdyksissä ja uhkaa toteutua vain paikalliseksi ratsastushalliksi näivettyneenä.

Kannattajat: Riku Ahola, Heimo Laaksonen, Riitta Hämäläinen-Bister

Vastaehdotus:

Heimo Laaksonen: Lisätään lausuntoon:

Liikuntalautakunta näkee Malmin lentokenttäalueen kaavoittamisen asuntorakentamiseen haasteellisena, koska emme pysty tälläkään hetkellä vastaamaan uusien kaupunginosien liikuntainvestointitarpeisiin. Lautakunta esittää että Malmin kentän seudulle tulisi löytää kaavoitus- ja toteutusratkaisu, joka mahdollistaisi asuntojen lisärakentamisen, yksikiitorataisen lentotoiminnan, mikäli kentälle löydetään lentotoiminnan operoitsija, sekä monimuotoisen luonnon säilymisen. Samalla kaavaratkaisu säilyttäisi koillishelsinkiläisten ainutlaatuisen ja keskeisen viheralueen sekä Liikuntaviraston ylläpitämän, asukkaiden ahkerasti ympäri vuoden käyttämän 5.5 kilometrin ulkoilureitin ja hiihtoladun ylläpitämisen, ilman kalliita silta- ja alitunneli totetuksia.

Lautakunta ei myöskään tue yleiskaavaluonnokseen merkittyä

asuinrakentamista Suurmetsäntien pohjoispuolelle, jossa osana Puistolän liikuntapuistoa asukkaita, urheilijoita ja koululaisia palvelee ympärivuotisesti suosittu pururata.

Kannattajat: Tiina Sandberg

1 äänestys

JAA-ehdotus: Muutetaan luvun "Tuomarinkylä" toinen kappale muotoon: Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla. Liikuntalautakunta painottaa, että yleiskaavaluonnoksen jatkovalmistelussa on huomioitava, että Tuomarinkylän kartanon alueella sijaitsevat ulkoilu-, hevos- ja koiraurheilutoiminnot säilyvät alueella. Jos alueen kehittämisen vuoksi nykyisiä toimintoja siirretään, tulee uusien sijaintien kehittämiseen varata tarvittavat määrärahat. EI-ehdotus: Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla. Yleiskaavaluonnoksen astuessa voimaan muun muassa tämä koiraurheilulle erittäin (lisäyksenä) tärkeä ja vireästi toimiva alue olisi uhattu. Ja omana kappaleenaan: Tuomarinkylän ratsastuskeskukselle on kaavoitettu valtakunnallisen tason kriteerit täyttävä kisamaneesin tontti. Aiotut suurtahtumien varapaikoitusalueet sijaitsevat kuitenkin 'asuntovaltainen alue' merkinnän alla eikä niitä vahvistettu asemakaavoituksen yhteydessä vuonna 2013. Maneesihanke on tämän vuoksi pysähdyksissä ja uhkaa toteutua vain paikalliseksi ratsastushalliksi näivettyneenä.

Jaa-äännet: 2

Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen

Ei-äännet: 7

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Tuomarinkylän koirakeskus on ainoa suuret ulkonäyttely- ja vinttikoiratoiminnat mahdollistava keskus pääkaupunkiseudulla.

Yleiskaavaluonnoksen astuessa voimaan muun muassa tämä

koiraurheilulle erittäin (lisäyksenä) tärkeä ja vireästi toimiva alue olisi uhattu. Ja omana kappaleenaan: Tuomarinkylän ratsastuskeskukselle on kaavoitettu valtakunnallisen tason kriteerit täyttävä kisamaneesin tontti. Aiotut suurtahtumien varapaikoitusalueet sijaitsevat kuitenkin 'asuntovaltainen alue' merkinnän alla eikä niitä vahvistettu asemakaavoituksen yhteydessä vuonna 2013. Maneesihanke on tämän vuoksi pysähdyksissä ja uhkaa toteutua vain paikalliseksi ratsastushalliksi näivettyneenä.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vihersormet ja viherverkosto

(5) Keskeiset ja merkittävät vihersormet, kuten Keskuspuisto, Helsingipuisto, Länsipuisto, Viikki-kivikko, Itä-Helsingin kulttuuripuisto ym., sekä

niiden muodostama viherkäytävien verkosto tulisi kyetä säilyttämään uudessa yleiskaavassa. Vihersormia ei saisi kaventaa _liikaa_, eikä viheralueyhteyttä katkaista. Ehdotus: Poistetaan liikaa sana ja muutetaan muotoon: Vihersormia ei saa kaventaa, eikä viheralueyhteyttä katkaista.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet:

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon:
Liikuntalautakunta näkee Malmin lentokenttäalueen kaavoittamisen asuntorakentamiseen haasteellisena, koska emme pysty tälläkään hetkellä vastaamaan uusien kaupunginosien liikuntainvestointitarpeisiin. Lautakunta esittää että Malmin kentän seudulle tulisi löytää kaavoitus- ja toteutusratkaisu, joka mahdollistaisi asuntojen lisärakentamisen, yksikiitorataisen lentotoiminnan, mikäli kentälle löydetään lentotoiminnan operoitsija, sekä monimuotoisen luonnon säilymisen. Samalla kaavaratkaisu säilyttäisi koillishelsinkiläisten ainutlaatuisen ja keskeisen viheralueen sekä Liikuntaviraston ylläpitämän, asukkaiden ahkerasti ympäri vuoden käyttämän 5.5 kilometrin ulkoilureitin ja hiihtoladun ylläpitämisen, ilman kalliita silta- ja alitunneli toteutuksia.
Lautakunta ei myöskään tue yleiskaavaluonnokseen merkittyä asuinrakentamista Suurmetsäntien pohjoispuolelle, jossa osana Puistolan liikuntapuistoa asukkaita, urheilijoita ja koululaisia palvelee ympärivuotisesti suosittu pururata.

Jaa-äännet: 2

Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen

Ei-äännet: 7

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Lisätään luvun "Vesiliikenne ja veneily" loppuun kappale: Tiivistyvässä kaupungissa talvisäilytyspaikkojen saatavuus vaikeutuu ja niiden kokoa ja määrää on rajoitettu. Uusien talvisäilytysalueiden kaavoittamisen ohella tulee tarkastella olemassa olevien alueiden yhteis- tai vuorokäytön kehittämistä ja venesijoittelun tehostamista esimerkiksi päällekkäissijoittamisella.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet:

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister,

Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Heidi Ruhala

Tyhjä: 1
Tiina Sandberg

Poissa: 0

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan tekstistä lause: "Varsinkin

saaristoasumismahdollisuuksien lisääminen edesauttaa saariston virkistyskäyttöä, koska se tukee vesireittiliikenteen kehittymistä merialueella." Muutetaan lause: "Selvityksessä käsitellään rantaraitin lisäksi muutakin merellistä liikennettä, kuten saaristoraitiotietä Vuosaaresta Vartiosaaren ja

Kruunuvuoren kautta kantakaupunkiin sekä metron ja meren solmukohtia, joita on mahdollisuus hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevaa vesireittiliikennettä kehitettäessä." Muotoon: "Selvityksessä käsitellään rantaraitin lisäksi muuta merellistä liikennettä sekä metron ja meren solmukohtia, joita on mahdollisuus hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevaa vesireittiliikennettä kehitettäessä." Lisätään lausuntoon:

"Liikuntalautakunta näkee että Helsingin edustan saaria pitää kehittää yhdessä matkailuyrittäjien sekä muiden palveluntarjoajien kanssa niin, että mahdollisimman moni saarista toimii tulevaisuudessa virkistysaarina. Riittävän infrastruktuurin sekä toimivien palveluiden varmistaminen virkistysaarille hyödyntää liikuntaviraston vastuulla olevan vesireittiliikenteen kehittämistä. Lautakunta esittää että Melkki ja Vartiosaari tulee merkitä yleiskaavan muiden jo kaavassa merkittyjen virkistysaarten lisäksi virkistys- ja matkailupalveluiden alueeksi."

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet:

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

7 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään lausuntoon: Liikuntalautakunta esittää että uuden yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä selvitetään vesijoukkoliikennereitin jatkamista Herttoniemestä Kivinokkaan.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet:

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

8 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan luvun "Talin kartanon alue ja Talin liikuntapuisto" viimeinen kappale muotoon: Jos osa Talin alueista, jotka ovat liikunta- ja virkistyskäytössä rakennetaan, tulee kaava valmistella hyvissä ajoin niin, että liikuntavirastolle jää aikaa suunnitella ja toteuttaa mahdollisia korvaavia harjoitusmahdollisuuksia jo ennen alueen nykyisten vuokrasopimusten päättymistä. Alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida sen merkitys ulkoilureittinä ja talvisena ajanviettopaikkana.

Jaa-äännet: 4

Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Heidi Ruhala

Ei-äännet: 4

Riku Ahola, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Tiina Sandberg

Tyhjä: 1

Silja Borgarsdottir Sandelin

Poissa: 0

9 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään luvun "Liikuntapuistot, lähiliikuntapaikat ja sisäliikuntapaikat" loppuun kappale: Uusia alueiden asemakaavoja

laadittaessa tulee huomioida myös uusien sisä- ja ulkoliikuntapaikkojen tarve alueen asukkaille. Alueiden kaavoittaminen tulee toteuttaa niin, että kaavoituksen seurauksena kaupungille tonttimaan myynnistä tai vuokrauksesta tulevia tuloja kohdennetaan alueen uusien liikuntapalvelujen rakentamiseen.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 9

Riku Ahola, Silja Borgarsdottir Sandelin, Riitta Hämäläinen-Bister, Jukka Järvinen, Heimo Laaksonen, Joonas Lyytinen, Sallamaari Muhonen, Heidi Ruhala, Tiina Sandberg

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Martina Jerima, suunnittelija, puhelin: 310 87967
martina.jerima(a)hel.fi
Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723
Stefan Fröberg, osastopäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi
Kirsti Laine, osastopäällikkö, puhelin: 310 87751
kirsti.laine(a)hel.fi
Turo Saarinen, osastopäällikkö, puhelin: 310 87801
turo.saarinen(a)hel.fi
Tarja Loikkanen-Jormakka, osastopäällikkö, puhelin: 310 87500
tarja.loikkanen(a)hel.fi
Petteri Huurre, osastopäällikkö, puhelin: 310 87791
Antti Salaterä, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 87783

Kiinteistölautakunta 05.03.2015 § 96

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle Helsingin yleiskaavaluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Tiivistelmä

Postiosoite

PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite

Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
www.hel.fi/kaupunkisuunnittelu

Puhelin

+358 9 310 1673

Faksi

+358 9 310 37409

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Uudelle yleiskaavalle asetetut tavoitteet ovat sekä kunnianhimoisia että kannatettavia. Yleiskaavan tavoitteiden toteuttamiseen liittyy kuitenkin monia haasteita ja riskejä, sillä yleinen taloussuhdanne ja myös kaupungin taloudellinen tilanne säilynevät heikkoina ainakin lähivuosina. Tällöin vaarana on uuden yleiskaavan edellyttämien investointien viivästyminen, joka voi heikentää mahdollisuuksia saavuttaa seuraavien 5 - 15 vuoden asuntotuotantotavoitteita, jotka säilynevät korkealla tasolla tai jopa nousevat. Yleiskaavan jatko-suunnittelussa tulisikin selvittää kattavasti yleiskaavan maankäyttöratkaisujen toteuttamisesta aiheutuvat kaupungin investointitarpeet, jotta asuntotuotantomahdollisuuksien realistisuutta voidaan arvioida sekä rajallisia investointiresursseja kohdentaa ja ajoittaa oikein.

Valmisteilla oleva yleiskaava mahdollistaa Helsingin kehittämisen nykyistä merkittävästi urbaanimmaksi metropolialueen keskuksiksi. Yleiskaavaluonnos osoittaa uutta asuntorakentamista yhdessä valmisteilla olevan Östersundomin yhteisen yleiskaavan kanssa noin 9 milj. k-m² (noin 260 000 asukkaalle). Lisäksi luonnoksessa esitetään merkittävästi uusia rakentamismahdollisuuksia liike- ja toimitiloille sekä kaupalle. Muutos voimassa olevaan yleiskaavaan on huomattava ja uudelle yleiskaavalle asetettu tavoite on sekä kunnianhimoinen että kannatettava. Yleiskaavan valmistelussa on myös onnistuneesti lähdetty siitä, että uusi yleiskaava toimisi voimassa olevaan yleiskaavaan nähden huomattavasti strategisempänä ja yleispiirteisempänä maankäytön ohjausvälineenä. Omaksuttu lähestymistapa antaakin voimassa olevaan yleiskaavaan nähden enemmän tilaa asemakaavatasoiselle suunnittelulle, mitä voidaan pitää perusteltuna.

Yleiskaavaluonnoksessa omaksutut kunnianhimoiset tavoitteet tuottavat myös haasteita tulevien vuosien asemakaavoitukselle, tontinluovutukselle, tonttien rakentamiselle ja kaupungin taloudelle.

Kiinteistölautakunta toteaa jäljempänä esitetyin huomion, että yleiskaavaluonnos antaa hyvät lähtökohdat yleiskaavan jatko-suunnittelulle.

Kiinteistölautakunta pitää tärkeänä, että investointien ja kaupungin budjetin suunnittelussa mm. julkisen liikenteen ja lähipalveluiden osalta huomioidaan riittävät ja oikea-aikaiset investoinnit, jotta yleiskaavan rakentamismahdollisuudet toteutuvat odotetulla tavalla.

Asuntorakentamisen mahdollistaminen

Kaupunkibulevardit ja asuntotuotanto

Postiosoite

PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite

Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
www.hel.fi/kaupunkisuunnittelu

Puhelin

+358 9 310 1673

Faksi

+358 9 310 37409

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Nyt puheena olevassa yleiskaavaluonnoksessa suuri osa esitetystä asuntorakentamispotentiaalista perustuu moottoritiemäisten kaupunkibulevardien rakentamiseen. Lautakunta pitää po. ratkaisumallia kannatettavana, mutta kaupunkibulevardien toteutumiseen sisältynee kuitenkin merkittäviä teknistaloudellisia haasteita ja riskejä, joiden johdosta näiden alueiden toteutuminen saattaa pitkittyä.

Lähtökohtaisesti nykylainsäädännön ja -määräysten mukaan asuinrakennukset on rakennettava kokonaisuutena siten, että ihmisten oleskeluvyöhykkeellä saavutetaan tavanomaisissa sääolosuhteissa ja käyttötilanteissa terveellinen, turvallinen ja viihtyisä sisäilmasto. Ilmanlaadulle asetetut raja- ja ohjearvot eivät saa ylittyä myöskään bulevardityyppisillä kaduilla, joihin on suunniteltu jalkakäytäviä tai pyöriteitä. Asuinrakentamisen sekä välittömästi tähän liittyvän oleskelualueen tulee siis muodostaa elinympäristö, jossa ilman epäpuhtaudet eivät kuormita asukkaita.

Kaupunkibulevardin yhteydessä toteutettava asuntotuotanto on suunniteltava sekä pienhiukkasia että liikennemelua vastaan siten, että rakentaminen täyttää asetetut määräykset ja raja-arvot. Kortteleiden, rakennusten ja niiden pihojen tulee olla toimivia, turvallisia ja terveelliseksi todettuja ilmanlaadun kannalta sekä määräysten mukaisesti suojattuja myös liikennemelun kannalta. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia eri toimintojen sekä kaavoitusvaiheen suunnittelulle että myös asuinkortteleiden ja asuntojen rakennussuunnittelulle. On syytä huomata, että esimerkiksi melun torjunnan kannalta parhaat suunnitteluratkaisut voivat olla ongelmallisia pienhiukkasten torjunnan kannalta ja päinvastoin. Yksittäisten rakennushankkeiden ja koko korttelirakenteen tulee todennäköisesti olla hyvin pitkälti suunniteltu jo asemakaavavaiheessa.

Melu- ja ilmanlaatuongelmien torjuminen saattaa edellyttää katuun tai sen läheisyyteen rajoittuvilla tonteilla alimpien kerrosten toteuttamista liike-/toimitilana ja ylempien kerrosten asuntojen toteuttamista läpitalon huoneistoina. Tällaiset vaatimukset heikentävät tonttien taloudellisia toteutusedellytyksiä merkittävästi, mikä saattaa puolestaan heijastua kokonaisten kortteleiden rakentamiseen, mikäli katuun rajoittuvien tonttien on tarkoitus toimia meluesteenä piha-alueille ja muille tonteille/kortteleille.

Lisäksi bulevardisoinnin myötä mahdollisesti tapahtuva ruuhkautumisen siirtymä alemmalle katuverkolle voi kohdistaa ilmanlaatuongelmia myös laajemmalle alueelle. Yleiskaavan laadinnan yhteydessä tulisikin laajemmin selvittää nykyisen lainsäädännön ja rakentamisen nykymääräysten soveltuvuus bulevardisoinnista

johtuvaan korttelirakenteeseen sekä tästä muodostuvaan asuntotopologiaan.

Teknisten haasteiden lisäksi lautakunta pitää tärkeänä, että kaupunkibulevardien kustannukset arvioidaan niiden todellisen toteutuskelpoisuuden arvioimiseksi.

Kokonaisuudessa on kuitenkin huomioitava sekin, että autoliikenteen päästövaikutukset saattavat vähentyä merkittävästi autoihin, teihin sekä asuntoihin liittyvien teknologisten ratkaisujen kehittyessä.

Muut asuntotuotantoon osoitetut alueet

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu runsaasti hyvin tehokasta rakentamista esikaupunkialueiden olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Vaikka tätä voidaan pitää lähtökohtaisesti kannatettavana, on syytä huomata, että korkeat tehokkuustavoitteet johtavat todennäköisesti hyvin kalliisiin rakenteellisiin pysäköintiratkaisuihin, mikä puolestaan nostaa rakentamiskustannuksia merkittävästi, varsinkin, jos hankkeiden toteuttaminen edellyttää uudishankkeen autopaikkojen lisäksi jo olemassa olevien maantasosten autopaikkojen siirtämistä laitoksiin.

Useilla esikaupunkialueilla asuntojen markkinahinnat ovat kuitenkin ainakin nykyisellään melko maltillisia, joten korkeat tehokkuustavoitteet ja sen myötä varsin korkeaksi muodostuvat rakentamiskustannukset vaikeuttavat vuokra- ja erityisesti omistusasuntotuotannon toteuttamista näillä alueilla. Voidaankin pitää todennäköisenä, että näiden alueiden toteutuminen tulee ainakin lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä olemaan hidasta, mikä puolestaan vaikeuttaa merkittävästi asuntotuotantotavoitteiden saavuttamista seuraavien 5 - 15 vuoden aikana.

Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen eräillä alueilla

Kaupunkibulevardialueiden ja esikaupunkialueiden olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen on edellä mainitulla tavalla osoitettu runsaasti lisärakentamista. Näiden alueiden toteutumiseen liittyy nykyinen rakentamista ohjaava lainsäädäntö, kaupungin taloudellinen tilanne ja asuntojen paikalliset markkinat huomioiden riskejä, jotka hidastavat näiden rakentamista merkittävästi. Vaarana onkin, että uusi yleiskaava ei tarjoa lähivuosille riittävästi uusia asuntorakentamisen mahdollisuuksia ja asuntotuotanto tämän johdosta vähenee.

Lyhyen ja keskipitkän aikavälin asuntorakentamisen mahdollisuuksien turvaamiseksi tulisi yleiskaavan laadinnan yhteydessä avoimesti ja rohkeasti tarkastella myös sellaisia alueita, joiden toteutuminen olisi

halvempaa, helpompaa ja nopeampaa. Tällaiset alueet voitaisiin merkitä yleiskaavassa vähintään selvitysalueiksi, mikäli ratkaisuja alueiden osoittamiseksi rakentamiseen ei pystytä tekemään yleiskaavan voimaan saattamiseksi asetetun määräajan puitteissa.

Mainittuun perustuen esimerkiksi Kivinokan ja Tuomarinkylän Tuusulantiehen rajoittuvat alueet tulisi yleiskaavassa merkitä ainakin selvitysalueiksi. Näitä alueita voitaisiin kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan kehittää aidosti alueina, joissa yhdistyisivät niin asetetut asuntotuotannon määrälliset, laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet kuin myös kulttuuriympäristölliset ja virkistykelliset arvot. Raidejokerin linjaus tulisi suunnitella toteutuvaksi aikaisempien suunnitelmien mukaisesti Kirkonkyläntien ja Tuusulanväylän vierestä. Edelleen Taivalsaareen ja Hevossalmeen voitaisiin sijoittaa merellistä asumista.

Pysäköintiä koskevat kaavamääräykset

Yleiskaavaluonnokseen on sisällytetty keskusta-alueiden tulevaa asemakaavoitusta ohjaavana määräys, jonka mukaan näillä alueilla pysäköinti tulee ensisijaisesti sijoittaa laitoksiin ja kadun varsiin. Määräys on kaupunkirakenteen tiivistämistavoitteen kannalta ymmärrettävä, mutta se saattaa, ainakin tiukasti tulkittuna, vaikeuttaa näiden alueiden asemakaavoitusta ja heikentää talonrakentamishankkeiden toteutusedellytyksiä.

Kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan tonttien pysäköintiratkaisu tulisi ratkaista vasta asemakaavoitusvaiheessa kunkin alueen ja tontin tekniset ja taloudelliset realiteetit huomioiden. Lisäksi kadun varsille tulee jättää riittävästi autopaikkoja lyhytaikaista asiointipysäköintiä varten varsinkin alueilla, joille toivotaan runsaasti kivijalkaliiketilaa.

Kaavaluonnoksen jatkosuunnittelussa voitaisiinkin harkita mainitun määräyksen väljentämistä tai jopa poistamista, koska jo alueille asetetut maankäytön tehokkuustavoitteet johtavat todennäköisesti siihen, että asemakaavoituksen yhteydessä ensisijaisena vaihtoehtona tutkitaan mahdollisuudet laitospysäköintiin. Yleiskaava ei kuitenkaan saisi pakottaa laitospysäköintiratkaisuihin, mikäli niiden toteuttamiseen ei ole taloudellisia tai muita mahdollisuuksia. Tällä tavoin vältetään kaavamaiset ja ylikalliit ratkaisut sekä parannetaan asemakaavojen taloudellista toteutuskelpoisuutta.

Yleiskaavan jatkosuunnittelun yhteydessä voitaisiin lisäksi tutkia mahdollisuutta ottaa yleiskaavaan määräyksiä, jotka mahdollistaisivat vähäautoisten ja/tai autottomien hankkeiden kaavoittamisen ja toteuttamisen alueille, joilla joukkoliikenteen palvelutaso on tavanomaista korkeampi (esim. aseman seudut). Tämä voisi edistää

aseman seutujen asemakaavoitusta ja täydennysrakentamista merkittävästi varsinkin, kun maankäytön tehostaminen näillä alueilla johtaa lähes poikkeuksetta kalliisiin maanalaisiin tai maanpäällisiin pysäköintilaitosratkaisuihin. Vastaavan määräyksen ottamista voitaisiin harkita laajemminkin kantakaupungiksi osoitetuilla alueilla.

Toisaalta pysäköintipaikkojen kysyntä pienenee, jos hyväksytyt pysäköintistrategian mukaisesti käyttäjä maksaa -periaatetta vahvistetaan ja jos pysäköintipaikoista osa voidaan toteuttaa vasta, kun maksuhalukasta kysyntää ilmenee.

Palvelutilaverkko kaavoituksessa

Uusien alueiden kaavoituksessa ja olemassa olevien alueiden tiivistämisessä voidaan hyödyntämällä olemassa olevia palvelutiloja niitä kehittämällä, laajentamalla sekä niistä luopumalla tai olemassa olevat palvelutilat huomioivalla uuden palvelutilaverkon mitoittamisella ja suunnitellulla tehostaa kaupungin olemassa olevaa ja laajenevaa palvelutilaverkkoa yhtenä kokonaisuutena.

Viimeistään asemakaavoituksen käynnistyessä tulisi poikkihallinnollisessa yhteistyössä selvittää mahdollisuudet olemassa olevan palvelutilaverkon ja infrastruktuurin hyödyntämiseen uusien alueiden suunnittelussa ja täydennysrakentamisessa kokonaistaloudellisen ratkaisun varmistamiseksi kaupungin investointi- ja käyttötaloudessa.

Yritysalueet

Yleistä yritysalueista

Yleiskaavaluonnos säilyttää pääosin nykyiset yritysalueet. Uusia alueita ei ole kuitenkaan Heikinlaaksoa lukuun ottamatta juuri osoitettu. Tuotantotilojen kysyntä on yllättävän vilkasta, joten uusien yritysalueiden osoittaminen tiivistyvän kaupunkirakenteen alta poistuvien tilalle olisi niin kaupungin strategian kuin elinkeinopolitiikankin näkökulmasta perusteltua. Viime vuonna toimitilantonteista noin 26 000 k-m² muutettiin asuinkäyttöön.

Toimistoalueet

Viime aikoina on korostunut, että toimistotyöpaikat syntyvät parhaiten raskaan raideliikenteen asemien läheisyyteen mutta että saavutettavuus myös henkilöautolla ja autopaikkojen riittävyys on edelleen tärkeää. Kaupungilla on varsin rajallinen määrä toimistotonttitarjontaa riittävän lähellä raideliikenneasemia. Länsimetro,

Kehärata ja Raidejokeri lisäävät tonttikysyntää asemien tuntumassa sekä Helsingin että Espoon puolella.

Helsingin nykyinen yritystonttivaranto ei sijainniltaan ja laadultaan vastaa kaikilta osin käyttäjien ja sijoittajien kysyntään. Helsingin kilpailukyvyyn säilyttämisen kannalta olisi tärkeää mahdollistaa yritysten sujuva toiminta kaupungissa. Helsinki on strategiansa mukaisesti vuonna 2016 Suomen yritysmuotoisin kaupunki, minkä tulee heijastua myös yritystonttitarjontaan.

Lautakunta pitää hyvänä, että yleiskaavaluonnoksessa osoitetaan lisärakentamismahdollisuuksia muun muassa Käpylän aseman lähelle.

Liike- ja palvelukeskusten alueella muutoksia toimitiloista asumiseen ei pääsääntöisesti sallita. Pääkaupunkiseudulla on kuitenkin tällä hetkellä yli miljoona neliometriä tyhjää toimistotilaa. Epäkurantin ja vanhentuneen toimistotilan muuttaminen asuinkäyttöön edesauttaa uusien tarkoitustenmukaisten ja sijainniltaan kiinnostavien toimistotalojen rakentamista Helsingin kaupungin alueelle sekä edistää kaupungin tiivistämistä ja kehittämistä elävämmäksi.

Kivikon yritysalueen laajentaminen pohjoiseen

Yleiskaavaluonnoksessa ei ole osoitettu uusia alueita teollisuus- ja palveluyritysten tarpeisiin. Näiden kysyntä on kuitenkin edelleen vilkasta. Kivikon yritysalueen liikenneyhteydet parantuvat merkittävästi Kehä 1:sen uuden liittymän valmistuessa. Lautakunta esittää Kivikon yritysalueen laajentamista pohjoiseen Porvoonväylän vartta Maratontielle asti, jonne voisi jatkossa suunnitella uuden liittymän.

Latokartanonkaaren toimitila-alue

Latokartanonkaaren pohjoispuolelle on voimassa olevissa asemakaavoissa merkitty toimitilatontteja. Yleiskaavaluonnoksessa alue on kuitenkin merkitty asuntovaltaiseksi alueeksi (A3). Kivikon uusi liittymä parantaa alueen liikenneyhteyksiä merkittävästi, joten toimitilakysyntäkin saattaa piristyä. Lautakunta ehdottaa, että alueen kaavamerkintä mahdollistaisi myös toimitilarakentamisen (A1).

Pitäjänmäen yritysalue

Lautakunta pitää hyvänä, että Pitäjänmäen yritysalueen toiminta on pääosin turvattu yleiskaavassa. Pitäjänmäen aseman eteläpuoli on merkitty yleiskaavassa liike- ja palvelukeskustaksi. Alueella toimii myös merkittäviä teollisuusyrityksiä, joiden toiminta on kaupungin elinkeinopolitiikan kannalta merkittävää.

Rastilan leirintäalueen siirto Vuosaaren sataman läheisyyteen

Rastilan leirintäalue sijaitsee aivan metroaseman vieressä ja alueen pinta-ala on noin 16 hehtaaria. Leirintäalue koostuu 165 sähköistetyistä matkailuajoneuvopaikasta, 80 telttapaikasta, 22 mökistä, viidestä erikokoisesta saunasta, neljästä huoltorakennuksesta ja vastaanottorakennuksesta. Tutkimuksen mukaan tyypillinen leirintäalueen asiakas on saksalainen tai suomalainen karavaanari tai venäläinen mökkiasiakas.

Rastilan leirintäalueelle olisi kuitenkin mahdollisuus kaavoittaa asuntorakentamista, koska leirintäalue olisi siirrettävissä Vuosaarenlahden rannalle, joka ei sataman läheisyydestä johtuen sovellu asuntorakentamiseen. Rastilan leirintäaluetta voitaisiin kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan kehittää aidosti alueena, jossa yhdistyisivät niin asetetut asuntotuotannon määrälliset, laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet kuin myös kulttuuriympäristölliset ja virkistyselliset arvot. Korttelin nro 54325 tontit on kaavassa varattu yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y-1/sk), jolla huvilaympäristön ominaispiirteet on säilytettävä. Alue on varattu kaupungin tarpeisiin. Alueelle saa sijoittaa yleiseen virkistyskäyttöön, matkailuun sekä kulttuuripalveluihin liittyviä toimintoja.

Leirintämatkailun kehittämismahdollisuudet olisivat suuren pinta-alan ansioista siellä jopa nykyistä laajemmat. Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu metroasema Vuosaaren satamaan, joka olisi hyvin saavutettavissa uudelta leirintäalueelta. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että leirintäalue ei kavenna kaupunkilaisten ulkoilualueita ja olemassa oleva huvila-alue säilyy. Leirintäalue palvelisi myös entistä paremmin Vuosaaren sataman kautta molempiin suuntiin kulkevaa matkailuajoneuvoliikennettä.

Päivittäistavarakaupan mitoitus

Yleiskaavaluonnoksen määräysten mukaan kaikilla keskusta-alueilla päivittäistavarakaupan suuryksiköiden mitoituksen lähtökohtana on pääosin oltava alueen paikallinen kysyntä. Monipuolisen valikoiman päivittäistavarakauppa tarvitsee kuitenkin kannattavaan toimintaan riittävän asiakaspohjan. Kaupungissa on joitakin väljästi asuttuja alueita, joiden väestöpohja ei mahdollista kannattavaa laajemman valikoiman supermarketia. Kysyntää päivittäistavarakaupan suuryksikölle (yli 2 000 m²) riittäisi kuitenkin esimerkiksi Pukinmäessä hyvien kulkuyhteyksien vuoksi, jolloin alue olisi perusteltua suunnitella keskustatoimintojen alueeksi.

Pääkaupunkiseudun linnoitteet

Helsingissä muun muassa ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoituslaitteet rajoittavat yhdyskuntarakenteen tiivistämistä varsin

monissa paikoissa. Linnoituslaitteet ovat useimmiten huonossa kunnossa ja vaarallisia ulkoilijoille. Lautakunta ehdottaa, että Helsinkiin tehtäisiin muutamia laajempia museoalueita, joissa linnoituslaitteet olisivat kunnostettu yleisölle turvalliseen kuntoon ja joissa voisi olla infotauluja ja opastusta linnoituslaitteiden historiaan.

Muilta osin linnoituslaitteiden alueita voisi huolellisen harkinnan ja dokumentoinnin jälkeen suunnitella myös muuhun käyttötarkoitukseen.

Täytöt

Kaivumaiden kehittämissuunnitelmaa 2014 - 2017 laadittaessa on tarkasteltu ylijäämämaiden hallinnan nykytilannetta ja määritetty vaihtoehtoisia toimintaperiaatteita tulevaisuuden tavoitteiksi. Ylijäämämaiden määrää vähentämällä ja niitä järkevästi hyödyntämällä Helsingin kaupungin lasketaan voivan saavuttaa merkittäviä säästöjä rakentamisen kustannuksissa. Suurimmat säästöt lasketaan saatavan hyödyntämällä kehittämissuunnitelman mukaisesti rakentamisessa syntyviä kaivumaita pehmeikköalueiden esirakentamisessa. Toimenpiteiden tavoitteena on myös maanrakennuskustannusten ja maa-ainesten kuljetusmatkojen puolittaminen vuoden 2010 tasosta. Mietinnön toimenpide-ehdotukset eivät edellytä lisäresurssien osoittamista toimintaan, vaan ainoastaan normaaliin toimintaan liittyvien toimintatapojen kehittämistä ja koordinoitua ehdotusten mukaisesti.

Nyt valmistelussa oleva yleiskaava on keskeinen työkalu taloudelliseen massojen ohjaukseen. Kiinteistölautakunnan mielestä kaikki tiedossa olevat alueet, joissa tullaan tarvitsemaan maamassoja, tulisi osoittaa yleiskaavassa alueiksi, joissa voidaan tehdä täyttötöitä ilman asemakaavaa. Esimerkkeinä tällaisista alueista ovat bulevardiksi kaavailtujen väylien läheisyydestä vapautuvat tonttialueet, kuten Länsiväylän kupeessa olevat merelliset kohteet, erityisesti Lapinlahden alueeseen liittyvät Iso-Pässin ja Morsiamen niemekkeet sekä Lemislahti, jossa täyttöalue tulisi osoittaa yleiskaavaluonnosta laajempaan. Merkintä voisi olla vastaava kuin Östersundomin yhteisen yleiskaavan merkintä et3 (Esirakentamisalue).

Aluerakentamisen taloudellinen onnistuminen riippuu ratkaisevasti maamassojen tuotannon (louhe ym.) ja toisaalta täyttötarpeiden kohtaamisesta. Koska tuotantoa ja tarvetta ei voida aina synkronisoida optimaalisesti, tuotantoylijäämä tulisi jatkossa pystyä ohjaamaan tuleville kohdealueille ennen voimassa olevaa asemakaavaa. Kiinteistölautakunta korostaa, että yleiskaavaan tulee merkitä ennakkoluulottomasti kaikki mahdolliset alueet, joilla puhtaita maamassoja saatetaan tarvita. Tämä mahdollistaisi jatkossa taloudellisen toiminnan asunto- ja toimitilarakentamisen

sujuvoittamisessa. Vesi- ym. ympäristöluvut varmistavat sen, ettei yleiskaavan täyttöalumerkintöjä voitaisi käyttää hallitsemattomaan ylijäämämassojen sijoittamiseen.

Edellä olevaan viitaten kiinteistölautakunta esittää yleiskaavaan lisättäväksi merkinnän alueista, joissa puhtaita maamassoja saatetaan tarvita seuraavien 10 - 20 vuoden aikajänteellä.

Meriläjitysalueet

Väylien ja satamien ylläpidon sekä uusien asuinalueiden rakentamisen vuoksi tarvitaan myös meriläjituskapasiteettia ruoppausten toteuttamiseksi. Yleiskaavassa tulisi esittää aluevaraukset meriläjitustoimintaan soveltuvista alueista.

Esittelijän mielestä lautakunnan tulisi antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle ehdotuksen mukainen lausunto.

Käsittely

05.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Jaakko Stauffer: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen kohtaan Tiivistelmä lisätään uusi viimeinen kappale.

Lausuntoehdotuksen kohtaan Kaupunkibulevardit ja asuntotuotanto lisätään uusi viimeinen kappale.

Lausuntoehdotuksen kohtaan Pysäköintiä koskevat kaavamääräykset lisätään uusi viimeinen kappale.

Lausuntoehdotuksen kohdan Rastilan leirintäalueen siirto Vuosaaren sataman läheisyyteen toisen kappaleen ensimmäistä virkettä muutetaan poistamalla sana "merkittävää".

Lausuntoehdotuksen kohdan Rastilan leirintäalueen siirto Vuosaaren sataman läheisyyteen toiseen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen toinen virke: Rastilan leirintäaluetta voitaisiin kiinteistölautakunnan näkemyksen mukaan kehittää aidosti alueena, jossa yhdistyisivät niin asetetut asuntotuotannon määrälliset, laadulliset ja toiminnalliset tavoitteet kuin myös kulttuuriympäristölliset ja virkistykseelliset arvot.

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen kohta Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen eräillä alueilla poistetaan.

Kannattajat: Jasmin Hamid

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lausuntoehdotuksen kohdan Yleistä yritysalueista kolmas virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tuotantotilojen kysyntä on yllättävän vilkasta, joten uusien yritysalueiden osoittaminen tiivistyvän kaupunkirakenteen alta poistuvien tilalle olisi niin kaupungin strategian kuin elinkeinopolitiikankin näkökulmasta perusteltua.

Kannattajat: Jasmin Hamid

Vastaehdotus:

Tuomas Rantanen: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lausuntoehdotukseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen viimeinen kappale: Lautakunta yhtyy kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssään tekemään valmisteluhoitukseen, että yleiskaavaan valmistellaan kaavamääräys tai -merkintä, jolla varmistetaan luonnonsuojeluun varatun alueen huomioiminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Se tulisi lisätä yleiskaavakarttaan näyttämään suojeltuja luontoalueita. Tämä tulisi tehdä yhteistyössä kaupungin muiden virastojen kanssa. Lisäksi yleiskaavan yhteydessä tulee perustaa valtuuston päättämällä tavalla metsäinen suojeluverkosto. Ympäristökeskus laatii paraikaa luonnonsuojeluohjelmaa ja metsäistä suojeluverkostoa.

Kannattajat: Jasmin Hamid

Vastaehdotus:

Elina Das Bhowmik: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lausuntoehdotuksen kohdan Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen eräillä alueilla kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen kolmas virke: Raidejokerin linjaus tulisi suunnitella toteutuvaksi aikaisempien suunnitelmien mukaisesti Kirkonkyläntien ja Tuusulanväylän vierestä.

Kannattajat: Maarit Vierunen

Vastaehdotus:

Elina Das Bhowmik: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lausuntoehdotuksen kohdan Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen eräillä alueilla kolmannesta kappaleesta poistetaan seuraava virke: Lisäksi kaavaluonnoksessa esitetty saaristoraitiotieyhteys perustelee sitä, että Meri-Rastilan länsiosan rakentamismahdollisuuksien lisäämistä tarkastellaan uudelleen joko yleiskaavan laadinnan yhteydessä tai sen jälkeen erilliselvityksin.

Kannattajat: Maarit Vierunen

Vastaehdotus:

Elina Das Bhowmik: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lausuntoehdotuksen kohdan Rastilan leirintäalueen siirto Vuosaaren sataman läheisyyteen kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen toiseksi viimeinen virke: Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että leirintäalue ei kavenna kaupunkilaisten ulkoilualuetta ja olemassa oleva huvila-alue säilyy.

Kannattajat: Maarit Vierunen

Vastaehdotus:

Elina Das Bhowmik: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lausuntoehdotuksen kohdan Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen erällä alueilla kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen toinen virke: Tuomarinkylän kaavoituksessa on otettava huomioon tilapäisen parkkeerauksen tarve.

Vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kohta Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen erällä alueilla poistetaan.

Jaa-äännet: 6

Jaana Aaltonen, Elina Das Bhowmik, Seija Haataja, Juha Hakola, Olli Sademies, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 3

Jasmin Hamid, Joonas Pulkkinen, Tuomas Rantanen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kohdan Yleistä yritysalueista kolmas virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tuotantotilojen kysyntä on yllättävän vilkasta, joten uusien yritysalueiden osoittaminen tiivistyvän kaupunkirakenteen alta poistuvien tilalle olisi niin kaupungin strategian kuin elinkeinopolitiikankin näkökulmasta perusteltua.

Jaa-äännet: 4

Jaana Aaltonen, Seija Haataja, Juha Hakola, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 5

Elina Das Bhowmik, Jasmin Hamid, Joonas Pulkkinen, Tuomas Rantanen, Olli Sademies

Tyhjä: 0

Poissa: 0

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotukseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen viimeinen kappale: Lautakunta yhtyy kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyssään tekemään valmisteluhoitukseen, että yleiskaavaan valmistellaan kaavamääräys tai -merkintä, jolla varmistetaan luonnonsuojeluun varatun alueen huomioiminen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Se tulisi lisätä yleiskaavakarttaan näyttämään suojeltuja luontoalueita. Tämä tulisi tehdä yhteistyössä kaupungin muiden virastojen kanssa. Lisäksi yleiskaavan yhteydessä tulee perustaa valtuuston päättämällä tavalla metsäinen suojeluverkosto. Ympäristökeskus laatii paraikaa luonnonsuojeluohjelmaa ja metsäistä suojeluverkostoa.

Jaa-äännet: 5

Jaana Aaltonen, Elina Das Bhowmik, Seija Haataja, Juha Hakola, Maarit Vierunen

Ei-äännet: 4

Jasmin Hamid, Joonas Pulkkinen, Tuomas Rantanen, Olli Sademies

Tyhjä: 0

Poissa: 0

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kohdan Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen eräillä alueilla kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen kolmas virke: Raidejokerin linjaus tulisi suunnitella toteutuvaksi aikaisempien suunnitelmien mukaisesti Kirkonkyläntien ja Tuusulanväylän vierestä.

Jaa-äännet: 2

Jaana Aaltonen, Olli Sademies

Ei-äännet: 7

Elina Das Bhowmik, Seija Haataja, Juha Hakola, Jasmin Hamid,
Joonas Pulkkinen, Tuomas Rantanen, Maarit Vierunen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kohdan Asuntorakentamisen mahdollisuuksien selvittäminen eräillä alueilla kolmannesta kappaleesta poistetaan seuraava virke: Lisäksi kaavaluonnoksessa esitetty saaristoraitiotieyhteys perustelee sitä, että Meri-Rastilan länsiosan rakentamismahdollisuuksien lisäämistä tarkastellaan uudelleen joko yleiskaavan laadinnan yhteydessä tai sen jälkeen erillisselvityksin.

Jaa-äännet: 3

Jaana Aaltonen, Joonas Pulkkinen, Olli Sademies

Ei-äännet: 6

Elina Das Bhowmik, Seija Haataja, Juha Hakola, Jasmin Hamid,
Tuomas Rantanen, Maarit Vierunen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kohdan Rastilan leirintäalueen siirto Vuosaaren sataman läheisyyteen kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi seuraavan sisältöinen toiseksi viimeinen virke: Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että leirintäalue ei kavenna kaupunkilaisten ulkoilualuetta ja olemassa oleva huvila-alue säilyy.

Jaa-äännet: 4

Jaana Aaltonen, Jasmin Hamid, Joonas Pulkkinen, Tuomas Rantanen

Ei-äännet: 5

Elina Das Bhowmik, Seija Haataja, Juha Hakola, Olli Sademies, Maarit Vierunen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

19.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö
Jaakko Stauffer

Lisätiedot

Sami Haapanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 36437
sami.haapanen(a)hel.fi
Ilkka Vähäaho, osastopäällikkö, puhelin: 310 37811
ilkka.vahaaho(a)hel.fi
Pasi Lehtiö, toimistopäällikkö, puhelin: 310 36448
pasi.lehtio(a)hel.fi
Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi
Ilkka Aaltonen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 36441
ilkka.aaltonen(a)hel.fi
Pekka Saarinen, johtava tonttiasiamies, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi
Satu Järvinen, johtava ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 39225
satu.jarvinen(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 05.03.2015 § 32

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Teknisen palvelun lautakunta antoi Helsingin yleiskaavaluonnoksesta seuraavan lausunnon.

Yleiskaavaluonnos visioi kaupungistumisen voimakkaaseen kasvuun samalla painottaen myös viihtyisiä virkistys-, viher- ja ranta-alueita. Tämä luo uudenlaisia haasteita kaupungin liikennejärjestelmän toimivuuden turvaamiselle sekä viher- ja vesialueiden ylläpidolle. Teknisen lautakunnan mielestä yleiskaavaluonnoksen toteutuksessa tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida lautakunnan alaisten toimijoiden asiantuntijuutta, jotta tulevaisuuden Helsingistä myös käytännössä tulee toimiva, turvallinen ja viihtyisä.

Yleiskaavaluonnos liikenneväylien talvikunnossa- ja puhtaanapidon kannalta

Kaupunkibulevardeille (nykyisiä monikaistaisia pääkatuja tai teitä) yleiskaavassa pyritään sijoittamaan kaikkien liikennemuotojen päävirrat ja liikennemäärien odotetaan kasvavan nykyisestä, varsinkin aluekeskustojen väleillä. Tällöin korostu näiden väylien ympärivuorokautisen liikenteen sujuvuuden turvaaminen. Koska kaupunkibulevardeille on esitetty joukkoliikenteen pääväyliä ja jokaiselle liikennemuodolle on varattu oma tilansa, tulee nykyisistä väylistä erittäin tiiviitä ja häiriöherkkiä. Kaupunkibulevardien

huoltoliikenteeseen ja mahdolliseen pysäköintiin tulee kiinnittää huomiota, jotta esimerkiksi ilmanlaadun hallinta katupölyä vähentämällä onnistuu aiempaa paremmin.

Kaupunkibulevardien talvikunnossapito korostuu, mikä tarkoittaa sataneen lumen välitöntä auraamista ja poistamista sekä runsasta liukkaudentorjuntaa. Ympäristön kannalta ylläpitotöitä tulee tehdä enemmän ruuhka-aikojen ulkopuolella ja varsinkin yöaikana, joka aiheuttaa yöaikaista melua kaupunkibulevardin ympäristöön. Tämä tulisi huomioida asuntorakentamisessa. Nopeutuva lumen poistaminen aiheuttaa painetta lumen loppusijoitukselle tai -käsittelylle. Koska ylläpitotöiden tarve lisääntyy, tulevat ylläpitokustannukset todennäköisesti nousemaan erilaisen kaluston sekä useampien ylläpitokertojen vuoksi. Runsa ja välttämätön liukkaudentorjunta tulee huomioida valittaessa kaupunkibulevardien puita ja muita viherkasveja, jotta ne kestävät liikenneväylillä käytettävät liukkaudentorjunta-aineet. Lisääntyvän citylogistiikan ja joukkoliikenteen ympärivuorokautisen toimivuuden merkitys tulee korostumaan yleiskaavan toteutuksen aikana. Sähköinen kauppa tulee muuttamaan tulevaisuudessa kauppatoimintaa ja lisäämään jakeluliikennettä, jolloin jakeluliikenteen ja joukkoliikenteen pysähtymiset muuta liikennettä häiritsemättä on turvattava.

Katualueilla tapahtuvan pysäköinnin tehostuminen ja pysäköintipaikkojen väheneminen osana pysäköintipolitiikan toteuttamista tulee osaltaan helpottamaan talvikunnossa- ja puhtaanapitoa. Polkupyörien pysäköinti tulee lisääntymään ja niiden pysäköintiratkaisuihin tulee kiinnittää ylläpitotoimien osalta myös huomiota. Pyörien pysäköinti katualueella on haaste varsinkin talvikunnossapidolle. Teknisen palvelun lautakunta näkee, että tärkeimmillä väylillä kadunvarsipysäköintiä tulee välttää.

Tiivistyvä kaupunkirakenne aiheuttaa muutoksia ylläpitokalustossa ja konemateriaalin sopeuttaminen on nykyisellä investointitahdilla hidasta. Tämä tulisi huomioida kalustostrategiassa ja tulevissa kalustohankinnoissa.

Yleiskaavaluonnos fyysisten rakenteiden kunnossapidon kannalta

Vastaavasti kuten talvikunnossa- ja puhtaanapidossa, myös fyysisten rakenteiden kunnossapidon toimivuuden tärkeys korostuu tiiviissä kaupunkirakenteessa. Fyysiset rakenteet rikkoutuvat ajan myötä ja ne on korjattava, mistä aiheutuu tilapäistä häiriötä liikennejärjestelmään. Ahtaiden pääväylien kunnossapitotöitä joudutaan tulevaisuudessa tekemään enemmän yöaikana, jottei liikkumista häiritä.

Yleiskaavaluonnos yleisten alueiden rakentamisen kannalta

Yleiskaavaluonnoksessa esitetään runsaasti lisärakentamista olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Rakentaminen aiheuttaa häiriöitä liikenteeseen ja rakennuskohteen olemassa olevaan ympäristöön. Edellytykset Helsingin esimerkilliselle toiminnalle rakennetussa ympäristössä perustuvat turvallisiin ja sujuviin liikennejärjestelyihin sekä rakennuskohteiden hyvin suunniteltuun materiaalilogistiikkaan. Yhden toimijan malli voisi olla soveltuva ratkaisu tämän toteuttamiseen kokonaistaloudellisesti.

Yleiskaavaluonnos virkistys- ja viheralueiden ylläpidon kannalta

Yleiskaavaluonnoksessa korostetaan Helsingin toimivia ja viihtyisiä virkistys- ja viheralueita. Viheralueiden käyttö lisääntyy, mikä kuluttaa niitä ja aiheuttaa todennäköisesti roskaantumista. Tämä mitä todennäköisimmin lisää kustannuksia nykyisestä.

Yleiskaavaluonnos tuo esille merellisen Helsingin, missä ranta-alueiden virkistyskäyttö korostuu. Rakentamispalvelun toimintaan kuuluu rantojen ja merialueen puhdistus, mikä kustannustehokkaasti toteutettuna vaatii rantaan sijoittuvan pienen tukikohdan ja varustellun laiturin Helsingin alueelta.

Kuten Meri-Helsinki yleiskaavan selvityksessä aiheellisesti todetaan, varmistetaan merellisten toimintojen huollon tukikohdilla osaltaan saaristo- ja merialueiden lisääntyvä käyttöä ja kunnossapitoa. Staran meri- ja saaristoalueiden työyksikkö huolehtii Helsingin meri- ja saaristoalueen vesistön ja rantojen puhtaanapidosta sekä saariston jätehuollosta. Staran vesialueiden puhtaanapito kattaa noin 220 km² merialueen ja 123 km rantaviivaa. Ranta-alueiden hoitovastuut jakautuvat useille tahoille ja yhteistyö myös eri viranomaisien kanssa on tiivistä. Yksikön työalukset ovat osana kaupungin varautumista öljyntorjuntaan, alusten ammattihenkilöstö ja kansimiehistö on koulutettu öljyonnettomuuksien varalle.

Staran työyksikön käytössä oleva huoltotukikohta Sompasaassa joutuu väistymään kaupunkirakentamisen tieltä vuoden 2016 lopulla. Kaavaluonnokseen on mantereen puolelle merkitty tukikohtavaraukset Kruunuvuorenrantaan ja Santahaminaan. Tukikohdan sijoitusluvan saaminen Puolustusvoimilta Santahaminaan ei ole edennyt. Jätteidenkäsittelyä sisältävän tukikohdan sijainti Kruunuvuorenrannan asutuksen välittömässä läheisyydessä aiheuttaisi kaupunkikuvallisista syistä ylimääräisiä rakentamiskuluja, jotka estävät toiminnan kannattavan harjoittamisen. Sekä Staran että liikuntaviraston toimintojen tarpeisiin ei kaavavarauksen koko nykytiedoin riitä. Jätehuollon toiminta vaatii toimiakseen huoltolaituripaikan nostureineen ja maaliikenneyhteyksineen. Lisäksi tarvitaan tilaa miehistön huoltoon

ja kaluston säilytykseen. Mantereelle tieyhteydessä oleva huoltotukikohdan paikka on löydettävä, jottei huoltotoiminta pääty. Mikään yksityinen taho ei kyseistä toimintaa harjoita.

Yleiskaavaluonnos teknisten huoltoalueiden ja tukikohtien kannalta

Tiivistyvän kaupungin huoltotoimintojen rooli tulee olemaan yhä tärkeämpää. Teknisen palvelun lautakunta kiinnittää huomiota, ettei huoltoalueiden riittävydestä nyt tai tulevaisuudessa ollut tehty erillistä selvitystä yleiskaavan luonnosta valmistellessa. Tämän kaltainen selvitys olisi elintärkeää tehdä ennen yleiskaavan toteuttamista, jotta kaupungista saadaan tulevaisuudessa yleiskaavaluonnoksessa tavoiteltu turvallinen, toimiva ja viihtyisä.

Vastaavasti kuten yleiskaavaluonnoksessa on todettu varikkoalueiden lisätarpeista joukkoliikenteen lisääntyessä, tulisi yleiskaavassa todeta teknisten huoltoalueiden ja varsinkin hajautettujen teknisten tukikohtien lisätarpeista yleisten alueiden ja ylläpitotarpeen lisääntyessä. Ylläpidon tukikohtien perustelut ovat samat kuin varikoiden hajauttamisessa, eli tukikohtien oikeaoppinen hajauttaminen vähentää siirtokustannuksia ja suurten, kaupunkirakennetta katkovieen ja ympäristöön vaikuttavien tukikohta-alueiden tarvetta. Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa keskitetyistä tukikohdista tapahtuvien siirtoajojen nopeus oletettavasti hidastuu, jolloin työn tuottavuus heikkenee.

Rakentamispalvelun käytössä olevista tukikohdista mahdollisen poistouhan alla rakentamisen vuoksi ovat jo mm. Tulppakuja Roihupellossa ja Kyläsaari. Kyläsaaren tukikohdasta käsin hoidetaan tiivistä kaupunkirakennetta muun muassa Kalliota ja Hakaniemeä. Tulppakujan tukikohdan toiminnot joudutaan siirtämään Vuosaaren itäosaan, eli ylläpidettävän alueen reunalle, mikä ei ole logistisesti järkevä sijainti.

Ylläpidon ja luonnonhoidon työkoneiden ja henkilöstön tukikohdat ovat tärkeitä, eikä niitä tule unohtaa. On huomioitava, että tukikohtien toiminta saattaa tulevaisuudessa olla ympärivuorokautista ja siitä aiheutuu osaltaan melua.

Yleiskaavassa tulee huomioida myös ilmastonmuutoksen vaikutukset, mikä tarkoittaa Helsingin alueella suurempaa sademäärää ja talviaikana mahdollisesti suurempia, mutta varsinkin vaihtelevampia lumimääriä. Lumen loppusijoituspaikkojen riittävyys on runsaina lumitalvina ollut ongelma ja rakentamispalvelu on joutunut yhdessä rakennusviraston kanssa perustamaan väliaikaisia lumen loppusijoituspaikkoja nopeasti etsittyihin tyhjiin paikkoihin eri puolilla kaupunkia. Tiiviissä kantakaupungissa lumen poistaminen on tärkeää ja teknisen palvelun lautakunta näkee hyvänä, että kantakaupunkia

palvelevan Hernesaaren lumen loppusijoituspaikan on esitetty säilyvän yleiskaavaluonnoksessa. Vaikka erilaisia lumen loppukäsittelytapoja selvitetään, on lumen mereen kaato kokonaistaloudellisesti ja ympäristöllisesti vielä järkevä vaihtoehto.

Yleiskaavaluonnoksessa on huomioitava Staran ympäristönhoidon puutarhapalveluiden käytössä olevat kolme kohdetta: Talin taimisto (Ulvilankuja), Kaupunginpuutarhan alue (Hammarskjöldintie) sekä Puisto- ja katupuiden jatkokasvatusalue (Lassilan peltoalue).

Ulvilankujalla sijaitseva Talin taimisto on merkittävä kohde viherrakentamisen kasvimateriaalin, puiden, pensaiden sekä perennoiden osalta sekä toimii keskitettynä vastaanottoaikkana ulkopuolisille toimittajille.

Alueelle on hyvät yhteydet taimitoimittajien toimittaa tuotteet rekkakuormittain ja alue on lähellä kantakaupunginalueen työkohteita. Alue toimii tuotannon tukena ja puskurina. Nyt alue on luonnoksessa merkittynä asuntorakentamiseen ja parempi olisi liittää nykyisessä asemakaavassa ET-alue yhdyskuntateknisen huollon alueeksi. Viherrakentamisen ja kasvimateriaalin hankinnan kannalta sekä järkevän logistisen toiminnan näkökulmasta tuotanto tarvitsee riittävän ja toimivan alueen, joka toimii tukialueena viherrakentamiselle.

Kaupunginpuutarhan alue on merkitty luonnoksessa virkistys- ja viheralueeksi. Kaupunginpuutarhan tuotannon ja toiminnan näkökulmasta merkintä on linjassa voimassa olevan merkinnän kanssa. Mikäli Kaupunginpuutarhan toiminta syystä tai toisesta joudutaan siirtämään toisaalle, niin yhtenä mahdollisena vaihtoehtona voisi olla nykyinen Ulvilankujalla sijaitseva Talin taimiston alue. Tämä mahdollisuus tukee Talin taimiston alueen merkitsemistä yhdyskuntateknisen huollon alueeksi.

Lassilan peltoalue Konalassa on tärkeä yksittäisten isojen puisto- ja katupuiden jatkokasvatusalue, jota on kehitetty pitkäjänteisesti. Siirrettäviä isoja puita ei vapailta markkinoilta ole ostettavissa. Alue toimii myös puskurivarastona, josta saadaan nostettua isompi puuyksilö nopeasti rakennuskohteeseen tarvittaessa. Alue myös reunustaa Mätäjokea ja sen ympäröimää viheraluetta ja on luonteva osa viheraluetta.

Teknisen palvelun lautakunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Ville Alatyppö, yksikönjohtaja, puhelin: 310 39943
ville.alatypko(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 04.03.2015 § 33

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Lausunto

Yleiskaavaluonnoksessa Helsingin asukasmäärän voimakkaaseen kasvuun varautuminen on kannatettava ja kunnianhimoinen tavoite. Rakentamista osoitetaan sisäänajoteiden varteen, nykyisen kaupunkirakenteen tiivistämiseen sekä eräiden uusien alueiden rakentamiseen.

Asuntotuotantotoimikunta pitää hyvänä sitä, että uuden yleiskaavan tavoitteena on aiempaa vahvempi strategisuus ja pyrkimys ottaa kaavamääräyksiin vain strategisten tavoitteiden kannalta oleellisia asioita.

Kaupunkibulevardien varrelle rakentaminen

Suuri osa uudesta asuntorakentamisesta mahdollistuisi kaupungin suurten sisäänajoväylien varsien rakentamisella. Väylien varrella on runsaasti nykyisin rakentamatonta maata jonka ottaminen asuinkäyttöön osaltaan toisi uutta rakennusmaata Helsinkiin. Väylien varrelle tulisi olla mahdollista tuottaa myös kohtuuhintaista asuntotuotantoa, mikä aiheuttaa haasteita ympäristöstä johtuvien vaatimusten kasvaessa.

Kaupunkibulevardien varrella asumista koskevat samat määräykset kuin muutakin asumista mm. melun, pienhiukkasten ja tärinän osalta. Käytännössä vaikutukset voivat aiheuttaa lisää kustannuksia asuntorakentamisessa ja heikentää etenkin lähimpänä katua sijaitsevien hankkeiden toteutumisedellytyksiä. Tällä olisi taas vaikutusta myös kortteleissa sisemmällä sijaitsevien asuntohankkeiden rakentamiseen.

Lisäkustannuksia voi aiheutua esimerkiksi rajoituksista asuntojen suuntaamisesta tai alimpien kerrosten osoittamisesta muille toiminnoille kuin asumiselle, mikäli aitoa kysyntää esimerkiksi liike- ja toimitiloille ei ole. Asuntoja ei yleensä voida avata yksinomaan kadulle, mikä ohjaa

suuriin läpitalon huoneistoihin tai sivukäytäväratkaisuihin, lisäksi parvekkeiden rakentaminen ei ole normaalirakentein mahdollista kadun suuntaan. Asuntojen avautumiseen katujen varsilla vaikuttavat tällöin ensisijaisesti ympäristön häiriöt eivätkä esimerkiksi asumisen kannalta optimaaliset ilmansuunnat.

Väylien kattaminen tai vieminen tunneleihin on asumisen kannalta kaupunkibulevardiajatusta miellyttävämpi vaihtoehto mutta erittäin kallista.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen

Asuntorakentamisen lisääminen kaupunkirakennetta tiivistämällä on toinen yleiskaavaluonnoksen tavoite. Asuntotuotantotoimiston kokemuksen mukaan täydennysrakentamisessa suurin yksittäinen hankaluus on usein pysäköintipaikkojen järjestäminen. Ympäristön tiivistäminen vähentää esikaupunkialueilla mahdollisuuksia edulliseen maantasopysäköintiin. Täydennysrakentamisessa usein joudutaan rakenteelliseen pysäköintiin, joka koskee sekä uusia että jo aiemmin rakennettuja asuntoja.

Esikaupunkialueilla hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärellä olevilla täydennysrakentamispaikoilla tulisi tutkia ennakkoluulottomasti mahdollisuuksia laskea oleellisesti nykyisiä vaatimuksia pysäköintipaikkojen määrästä täydennysrakentamisen vauhdittamiseksi. Pienissä hankkeissa (uudet kaavat max noin 1350 k-m², vanhat kaavat max 1200 k-m²) voitaisiin harkita mallia, jossa tavanomaisia pysäköintipaikkanormeja ei veloitettaisi ollenkaan noudatettavaksi, vaan paikkojen järjestäminen voitaisiin aina tutkia ja esittää tapauskohtaisesti. Hyvien joukkoliikenneyhteyksien alueilla tulevaisuuden asukkailla ei välttämättä ole edes suunnitelmissa oman auton hankinta. Rakenteellinen pysäköinti on pitkäkestoinen ja kallias investointi autoiluun.

Lisäksi voitaisiin tutkia mallia, jossa tiiviillä alueilla pysäköintiä voitaisiin keskittää jälkepäin yhteiseen pysäköintilaitokseen. Ainakin kaupungin omistamissa olemassa olevissa asuintaloissa pysäköintiä lienee mahdollista järjestellä jossakin määrin uudelleen, mutta rahoituksen osalta pitää tällöin selvittää kokonaisuus järjestelyyn osallistuvien tahojen ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen kanssa. Pysäköintilaitoksissa haittapuolena on korkea hintataso ja pysäköinnin kustannusten nousu myös vanhoille taloille. Lisäksi etäisyydet yhteiseen laitokseen voivat muodostua epämukaviksi käyttäjille ja suuret laitoskokonaisuudet voivat olla alttiita häiriöille.

Uusia alueita rakentamiseen

Tehokkain tapa lisätä asuntotuotantoa on kokonaan uusien vähintään kohtalaisen laajojen asuinalueiden kaavoittaminen. Etenkin esikaupunkialueilla rakentamiseen tulisi löytyä houkuttelevia paikkoja ainakin, jos samalla halutaan tuoda alueelle myös uutta omistusasumista. Houkuttelevuutta lisäävät hyvät liikenneyhteydet, palvelujen ja virkistysalueiden hyvä saavutettavuus sekä mahdollisten rantojen läheisyys. Uusien alueiden kaavoituksessa kohdataan usein nykyisten asukkaiden vastustusta.

Rakentaminen tarvitsee kaupungilta koordinoitua infran ja rakennuskelpoisuuden valmistumiseksi oikea-aikaisesti. Suuremmissa kokonaisuuksissa se on tehokkaampaa kuin yksittäisissä täydennysrakentamishankkeissa.

18.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Seidi Kivisyryjä, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32331
seidi.kivisyryja(a)att.hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 03.03.2015 § 100

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Yleistä

Yleisten töiden lautakunnan lausunnossa tarkastellaan yleiskaavaluonnosta rakennusviraston toimialan kannalta. Lausunnossa keskitytään yleiskaavan vaikutuksiin, erityisesti yleisten alueiden toteutettavuuden, toimivuuden ja ylläpidettävyyden haasteisiin.

Yleisten töiden lautakunta esittää huolensa yleiskaavan viheralueiden merkittävästä supistamisesta ympäri kaupungin. Metsäalueiden määrä pienenee kaava-alueella 1 900 hehtaaria ja viheralueiden määrä 22 prosenttia nykytilanteesta. Tämä johtaa väistämättä luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen ja ekosysteemipalveluiden vähenemiseen. Viheralueiden määrän vähentäminen yhdessä edellä

esityksen kanssa heikentää ja vähentää luonnon terveysvaikutuksia kaupunkilaisille.

Lautakunta haluaa, että viheralueet luokitellaan oikeusvaikutteisella kartalla natura- ja luonnonsuojelualueisiin, luo-alueisiin ja muihin viheralueisiin.

Yleispiirteinen ja strateginen pikselimuotoisena esitetty yleiskaava on aiempiin yleiskaavoihin verrattuna uudenlainen maankäytön ohjausväline, mutta on aiempiin yleiskaavoihin verrattuna vaikeaselkoinen ja siten ristiriitainen lähtökohta oikeusvaikutteiseksi maankäytön kartaksi. Se vaatii tuekseen tarkennusta.

Se mahdollistaa enemmän joustoa ja jättää vastuuta ratkaisusta tarkemmalle kaavasunnittelulle, päätöksenteolle ja eri hallintokuntien käytännön toimille. Nopeasti muuttuvassa maailmassa yleispiirteinen ja joustava esitystapa taannee sen, ettei kaava vanhene ennen aikojaan.

Rakennusviraston toimialan kannalta monet asiat jäävät ratkottaviksi tarkemmassa suunnittelussa. Yleiskaavan ohjaava vaikutus on viheralueiden suhteen tällä osin heikko. Esimerkiksi liikennejärjestelmän toteutusvaihtoehdot, vihersormien laajuus ja jatkuvuus, teknisen huollon verkosto, kulttuurihistoriallisten ja luonnonympäristöjen suojelu- ja kehittämismahdollisuudet ilmenevät oikeusvaikutteisessa pääkartassa osin vain ohjeellisina aluevarauksina tai yleisluontoisina määräyksinä. Lähivirkistysalueiden säilyttäminen on tärkeää tiiviisti rakennetuilla asuinalueilla. Uudessa yleiskaavaluonnoksessa lähivirkistysalueita on merkitty kantakaupunkialueiksi, mikä ei takaa asukkaille tärkeiden lähivirkistysalueiden säilymistä.

Pääkarttaa täydentävät teemakartat eivät ole oikeusvaikutteisia. Lautakunnan mielestä luonto- ja kulttuuriarvot tulee olla merkittynä pääkarttaan tai sitä täydentäviin oikeusvaikutteisiin liitteisiin. Teemakarttojen painoarvoa kannattaa lisätä mainitsemalla ne lainvoimaisen pääkartan kaavamääräyksissä.

Teemakartoilla esitetään elementtejä ja ratkaisuja, joihin yleiskaava perustuu tai jotka antavat lisäinformaatiota. Yleiskaavaa viimeisteltäessä myös teemakartat on syytä päivittää viimeisimmän tietämyksen mukaisiksi yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa.

Yleiskaavan voimassa olon aikana teemakartat vanhentuvat ainakin osittain. Koko kaupungin kattavat verkostotarkastelut ovat kuitenkin tarpeellisia. Jatkossa niitä on syytä päivittää tarvittaessa, jotta katu- ja viherverkosto sekä tekninen huolto otetaan huomioon myös yksittäisten detaljikaavojen palapelissä.

Yleiskaavaehdotuksen rinnalla laaditaan yleiskaavan toteuttamisohjelmaa. Rakennusvirasto pitää tärkeänä eri hallintokuntien yhteistyötä toteuttamisohjelmatyössä.

Kulttuurihistorialliset ympäristöt

Kulttuurihistoriallisilla ympäristöillä on aiemmassa yleiskaavassa ollut tarkemmin osoitettu asema. Pikselimuotoon piirretyn yleispiirteisen yleiskaavan perusteella on vaikeampi ennakoida kulttuurihistoriallisten ympäristöjen kehittymistä ja säilymistä. Lainvoimaiseksi tulevassa yleiskaavakartassa kulttuurihistoriallisia ympäristöjä ei ole suojeltu.

Esimerkkinä voidaan käyttää Esplanadin puistoa. Voimassa olevassa yleiskaavassa Esplanadin puistot ja katualueet on rajattu suojeltavaksi kaupunkitilakokonaisuudeksi, mikä mahdollistaa alueelle kohdistuvien käytännön toimenpiteiden arvottamisen ja selkeän ohjaamisen. Muun muassa näiden Helsingin keskeisten imagotekijöiden kulttuurihistoriallisten arvojen suojelu on tässä tilanteessa vaarassa, koska ne ovat vailla suojeluasemakaavaa. Alueisiin kohdistuu monenlaista käyttöpainetta, ja kaavaa tarvitaan turvaamaan arvojen säilyminen.

Kulttuurihistoriallisten ympäristöjen kehittäminen tarvitsee tuekseen selkeämmät määräykset. Tärkeimmät kulttuurihistorialliset ympäristöt tulee rajata yleiskaavaan selkeästi, jotta niihin kohdistuvien toimenpiteiden vaikutuksia voidaan arvioida ja arvottaa. Epäselvässä kaavatilanteessa arvoalueen kehittäminen ja ylläpito hankaloituvat.

Kaavamateriaaliin kuuluvassa Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt -selvityksessä on ansiokkaasti kerätty lainsäädännöstä, valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista ja seutusunnittelusta nousevat reunaehdot ja tavoitteet. Yleiskaavan visio ja tavoitteet keskeisten ja merkittävien kulttuuriympäristöjen kehittämisestä ja suojelutavoitteista jää kuitenkin hämäräksi. Vahvaa strategista visiota tarvitaan.

Yleiskaavan tulee esittää tavoitteet ja strategiat Helsingin vetovoiman kannalta merkittävien historiallisten kaupunkitilojen käytöstä, kehittämisestä ja kulttuurihistoriallisesta merkityksestä.

Unescon maailmanperintökohteena Suomenlinna ja sen suoja-alueen saaret, kuten Harakka, Lonna, Vallisaari, Kuninkaansaari ja Pukkisaari, ovat Helsingin suuri vetovoimatekijä. Yleiskaavassa tulee paremmin hyödyntää Suomenlinnan arvoa, ja Kauppatoria tulee kehittää osana Suomenlinnan maailmanperintökohteen ja sen suoja-alueen matkailun kehittämistä. Suoja-alue -merkintä tulisi lisätä oikeusvaikutteiseen karttaan.

Liikenneratkaisut

Joukkoliikenteen runkoverkon vahvistaminen uusilla säteittäisillä ja poikittaisilla yhteyksillä mahdollistaa Helsingin kaupungin väestön sekä liikenteen kapasiteetin kasvun. Yleiskaavassa on suunniteltu uutta raitiotieverkkoa noin 100 km. Parempi ja laajempi raideliikenteen verkosto on pitkän aikavälin tavoite. Toimiva liityntäpysäköinti ja sujuvien vaihtoyhteyksien kehittäminen lisäävät joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja toimivuutta.

Esitetyssä liikennejärjestelmässä haastavinta on rahoitus. Helsingin strategiaohjelmassa linjattujen taloustavoitteiden ja tällä hetkellä heikon julkisen talouden näkymien takia moni hanke, kuten laajat liikennejärjestelmän hankkeet, ovat vaarassa jäädä suunnitteluasteelle. Tehdyt investoinnit tarvitsevat ylläpitoa, joka myös kärsii rahoitusvajeesta.

Helsingin seudun merkitys koko maan kansantaloudelle on merkittävä. Tämän takia valtion vastuulla ja etuna on huolehtia omalta osaltaan pääkaupunkiseudun liikennejärjestelmästä. Erityisesti Helsingin seudun parempi liittyminen kansainväliseen liikenneverkkoon on tärkeää, jotta Suomen kansainvälistä kilpailukykyä voidaan edistää.

Kaupunkibulevardit

Yksi yleiskaavan merkittävimmistä muutoskohteista on kantakaupunkiin ulottuvien yleisten teiden ja pääväylien muuttaminen kaupunkibulevardeiksi. Nykyiset väylät suoja- ja liittymäalueineen vievät Helsingistä runsaasti maapinta-alaa, joka on nyt nähty potentiaalisesti rakentamisalueeksi. Kaupunkibulevardeiksi muutettavia väyliä on noin 30 km. ”Bulevardisointi” vähentäisi merkittävästi väylien estevaikutusta.

Osa Kehä I:n sisäpuolisista pääväylistä on nyt Liikenneviraston hallinnassa. Väylien muuttaminen kaupungin omistamiksi kaupunkibulevardeiksi aiheuttaa suuren haasteen investointi- ja käyttötaloudelle. Kaduiksi muutettavat väylät ja niihin liittyvät sillat ja monet muut rakenteet täytyy peruskorjata tai rakentaa uudestaan katujen laatustandardien ja suunnitteluperiaatteiden mukaisesti. Rakennusoikeuden lisäyksellä voidaan kattaa osa väylien muutosinvestoinneista, mutta ylläpitokustannusten kattamiseen rakennusoikeuden kasvattamisella ei ole suoraa vaikutusta. Kunkin väylän hallinnoinnin muuttamista tulee aina tarkastella erikseen.

Kaupunkibulevardien rakentamisen teknistaloudelliset ja yhteiskuntataloudelliset selvitykset tulee tehdä perusteellisesti. Kaupungin tiivistyminen lisää sekä asukkaita että liikenteen määrää,

minkä vuoksi kaupunkibulevardien sekä muun kaupungin liikenteellinen toimivuus tulee varmistaa hyvällä suunnittelulla sekä lisäämällä joukkoliikenteen ja muiden kestävien liikennemuotojen toimivuutta ja houkuttelevuutta. Kaupunkibulevardien tulee taata jatkossakin sujuva joukko-, jakelu- ja muu ajoneuvoliikenne, jalankulku, pyöräily sekä toimiva logistiikka ja elinkeinoelämän kuljetukset. Logistiikan kehittäminen on tärkeää elinkeinoelämälle, jotta talouskasvu elpynä.

Ilmanlaatu- ja meluhaittojen minimointi tulee olemaan haaste, kun pääväylien varteen rakennetaan. Meluntorjuntaan ja ilmanlaatuun vaikuttaviin asioihin on kiinnitettävä erityistä huomiota jatkosuunnittelussa, asemakaavoituksessa ja tarkemmassa suunnittelussa.

Pyöräily ja jalankulku

Helsingin liikkumisen kehittämissuunnitelmassa esitetyn liikennemuotojen priorisoinnin mukaisesti kaupungissa panostetaan ensisijaisesti jalankulun ja pyöräilyn edistämiseen, tämän jälkeen joukkoliikenteeseen, kuljetuksiin ja jakeluliikenteeseen ja viimeisenä yksityisautoiluun. Kaikkien liikennemuotojen tulee toimia sujuvasti osana liikennejärjestelmää tiivistyvässä kaupunkirakenteessa.

Pyöräily on ollut viime vuosina voimakkaassa kasvussa: siihen panostetaan entistä enemmän resursseja infrasuunnittelussa. Baanaverkostosuunnitelmien lisäksi on tärkeää kiinnittää huomiota pyöräilyyn liittyvän muun infran tilavarauksiin. Pyöräily tulee kytkeä kokonaisvaltaisemmin joukkoliikenteeseen liityntäpysäköinnillä ja muun muassa vaihtoasemille johtavan infrastruktuurin kautta.

Kustannuksista

Yleisten alueiden rakentamis- ja ylläpitokustannukset nousevat nykyisestä merkittävästi yleisten teiden muuttamisesta kaupungin kaduksi eli kaupunkibulevardeiksi ja muun muassa tunnelien ja siltojen rakentamisesta. Yleiskaavassa on esitetty kaupunkibulevardeja yhteensä noin 30 km. Nykyisellä kymmenvuotiskaudella vuosittainen katualueiden investointien määräraha on 100 - 140 miljoonaa euroa. Kaupunkibulevardien rakentaminen edellyttää investointikaton nostoa tai muita rahoitusmalleja. Yksistään kaupunkibulevardien ylläpitokulut tulevat olemaan alustavan arvion mukaan noin 0,5 miljoonaa euroa/km vuodessa.

Tekninen huolto, maamassat, hulevesijärjestelyt

Teknisen huollon verkostot -liitekartassa on esitetty nykytila ja sekin ainoastaan osittain. Rakennusviraston toimittamaa lähtötietoaineistoa

ei ole täysin hyödynnetty. Teknisen huollon verkoston tavoitetila koko kaupungissa tulee selvittää yhteistyössä rakennusviraston kanssa ennen kaavaehdotuksen valmistumista.

Yleiskaavassa tulee esittää teknisen huollon verkoston tavoitetila niin mantereella kuin saaristossakin riittävällä tarkkuudella sisältäen myös massojen käsittelyalueet ja lumen vastaanottopaikat. Kaupungissa tulee varautua myös lumen välivarastointiin kaupunkirakenteen edelleen tiivistyessä. Tavoitteena on lumilogistiikan tehostaminen, ekotehokkuus ja kuljetusmatkojen optimointi.

Maankäytön suunnittelussa on huomioitava esirakentamisprosessi eli kokonaisvaltainen alueiden rakentamiskelpoiseksi saattaminen. Tämä mahdollistaa esirakentamisen aloittamisen mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Tällä on merkittävä vaikutus niin alueiden taloudelliseen toteuttamiskelpoisuuteen kuin resurssitehokkuuteen.

Täydennysrakentamisalueilla tulee varautua myös olevan infrastruktuurin ja yleisten alueiden, mukaan lukien vihervalueet, parannuksiin.

Tulvavaara-alueet ja rakentamisalueiden tärkeimmät hulevesireitit on syytä selvittää ja merkitä karttamateriaaliin, sillä hule- ja tulvavesijärjestelyillä on merkittävät ympäristö- ja kustannusvaikutukset. Ennen yleiskaavan ehdotusvaihetta tulee tehdä valuma-aluekohtaiset tarkastelut, joilla myös varmistetaan kaavan Siniverkoston toimivuus ja siihen liittyvien arvojen säilyminen.

Virkistys- ja vihervalueista

Yleiskaavakartan vihervaluemerkinnät ovat erittäin yleispiirteiset. Kaavassa esiintyy kaksi erilaista aluemarkintaa virkistys ja vihervalueista: virkistys- ja vihervalue ja merellisen virkistys- ja matkailun alue. Alueiden kaavamääräyksiin on sisällytetty laaja kirjo mahdollisia elementtejä, toimintoja ja ohjeita. Lisäksi karttaan on merkitty tärkeimmät viheryhteydet sekä seudulle jatkuva rantaraitti.

Vihervalueiden esitystarkkuus lainvoimaiseksi tulevassa yleiskaavakartassa vastaa strategisen yleiskaavan yleispiirteistä linjaa. Vihervalueiden tarkempi luokittelu pääkartassa tuskin onnistuu hehtaarin kokoisilla pikseleillä, mutta lisätietoa yleiskaavan visioista saa teemakartoista ja muusta oheismateriaalista, joilla ei ole juridista merkitystä.

Teemakarttojen viimeistely yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa on tarpeellista. Teemakartat ovat osittain ristiriitaisia pääkartan kanssa. Esimerkiksi Itä-Helsingin kulttuuripuistoon on esitetty Kaupunkiluonto-

teemakartassa yhtenäinen jakso metsäverkostoa, vaikka pääkartassa samalla alueella esiintyy rakentamista. Metsäverkoston osana niin ikään esitetty Länsipuisto on pääkartassa varsin katkonainen ja kapea.

Eri vihersormien luonne ei ilmene selvästi yleiskaava-aineistossa. Länsipuisto ja Itä-Helsingin kulttuuripuisto ovat valtaosin rakennetumpia ja kulttuurivaikutteisempia viheralueita, kun taas Keskuspuisto ja Viikki-Kivikko -vihersormi ovat valtaosin luonnonalueita. Helsingin edustan merialueelta ja keskeisiltä rannoilta pitkin Vantaanjoen varsia Vantaan rajalle ulottuva Helsingipuisto on erittäin monimuotoinen. Yleiskaavan teemakarttoihin kannattaa lisätä merkinnät paljon tilaa vaativista toiminnoista, esimerkiksi urheilupuistoista ja siirtolapuutarhoista. Vihersormien yleissuunnitelmien laadinnassa tarvitaan yhteistyötä rakennusviraston kanssa.

Odoteltaessa toteutusta ohjaavia asemakaavarakentamistoimia tulevaisuudeltaan epävarmojen alueiden ja toimintojen ylläpito ja kehittäminen jäävät pakostakin vähälle, koska rahoitusvaje on todennäköinen. Kivinokan ja muiden tärkeinä pidettyjen kaavoittamattomien virkistysalueiden detaljikaavoitus on tärkeää, jotta näihin alueisiin voitaisiin ohjata resursseja.

Viheralueiden rakentamistarve

Yleiskaavan vaikutusta viheralueiden rakentamistarpeeseen voidaan arvioida vain yleispiirteisesti. Uuden kaupunginosapuiston tarve on esitetty teemakartassa Pohjois-Pasilaan, Tuomarinkylään ja Malmin lentokentän alueelle.

Täydennysrakentamisen yhteydessä vanhoilla alueilla pyritään parantamaan yleisten alueiden laatua. Uusien tiiviiden asuinalueiden sisään jäävät puistot on rakennettava laadukkaiksi ja kestäviksi.

Kasvavassa kaupungissa toiminnallisten virkistysalueiden tarve kasvaa. Osa täydennysrakentamisesta sijoittuu nykyisille rakennetuille viheralueille, joiden toiminnot usein siirtyvät toisaalle. Kaavaehdotuksessa nykyinen mittava viheralueille levittäytyminen tulee korvata todellisella tiivistämisellä eli jo rakennettujen alueiden tiivistämisellä, korkeampana rakentamisena ja harkittuna liikenneväylien lievealueiden rakentamisena.

On myös varauduttava siihen, että osa luonnonmukaisista lähivirkistysalueista joudutaan muuttamaan rakennetuiksi puistoiksi ja liikunta-alueiksi.

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa hulevesien hallinta on haaste. Hulevesijärjestelyt tulevat muuttamaan myös nykyisiä luonnonmukaisia viheralueita, mutta samalla saadaan mahdollisuus kehittää monimuotoisia pienvesiympäristöjä.

Luonnonmukaisilla alueilla kanavoidaan kulutusta vahvistamalla reittiverkostoa ja rakennetaan virkistystä palvelevia rakenteita ja opasteita.

Kustannuksista

Viheralueiden toteutuskustannuksista ei ole tietoja yleiskaava-aineistossa. Toteutusohjelmaa laadittaessa on syytä arvioida myös viheralueiden toteutus- ja ylläpitokustannukset, sillä rakennetut, intensiivisesti hoidettavat viheralueet lisääntyvät kaupunkirakenteen tiivistyessä. Myös luonnonmukaisilla alueilla kustannukset kasvavat kulutuspaineen kasvun myötä.

Nykyisellä kymmenvuotiskaudella rakennusvirastolla on käytettävissä viheralueiden investointeihin vuosittain 8 - 11 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät myös nykyisten aluerakentamiskohteiden viherrakentamisen kustannukset.

Yleiskaavan vaikutukset luonnonmukaisiin virkistys- ja viheralueisiin

Vihersormien virkistys- ja ulkoilu-arvot muodostuvat pitkälti luonnonmukaisten metsäisten alueiden ja niille sijoittuvien ulkoilureittien laadusta. Rakennusviraston tekemien asukaskyselyiden mukaan vastaajien mielipaikat keskittyvät alueille, joilla ulkoillaan eniten. Suosituimmat ulkoilualueet sijoittuvat yleiskaavan vihersormien metsäisille alueille.

Yleiskaavan tavoitteiden toteuttaminen virkistys- ja viheralueilla edellyttää rakennusviraston vastuulla olevien metsien ja niittyalueiden ylläpidon jatkamista kaupunginhallituksen vuonna 2010 hyväksymien Luonnonhoidon linjaustavoitteiden mukaisesti ottaen huomioon virkistyskäytön, maiseman ja luonnon monimuotoisuuden arvot.

Metsäisten virkistys- ja viheralueiden käyttöturvallisuus, kulutuskestävyys, viihtyisyys ja puusukupolvien jatkuvuus tulee turvata luonnonhoidollisin keinoin. Tulevaisuuden haasteena virkistysalueiden turvallisuudelle ja kestäväydelle ovat myös ilmastonmuutoksen, tuhoriskien ja vanhojen metsien heikentyvän tilan aiheuttamat ongelmat.

Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, ekologiseen verkostoon ja maisemaan

Yleiskaavan luontovaikutuksia on arvioitu jonkin verran tässä kaavaluonnosvaiheessa, mutta maisemallisia vaikutuksia on arvioitu varsin vähän. Arvokkaiden luontoalueiden suojelu ja valtuuston hyväksymä metsäisten suojelualueiden verkosto tulee näkyä keskeisenä strategisena valintana oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Tämä edellyttää nykyisten suojelualueiden, uusien suojeluvarausten sekä muiden luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden (LUO) osoittamista.

Myös viheralueiden tarkempi jaottelu luonnonmukaisiin ja rakennettuihin edistäisi rikkaan kaupunkiluonnon säilymistä. Yleiskaavaluonnos säilyttää nykyiset ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2008 - 2017 perustettavaksi esitetyt luonnonsuojelualueet ja mahdollistaa uusien luonnonsuojelualueiden perustamisen virkistys- ja viheralueille. Näitä esitetään Helsingin uudessa luonnonsuojeluohjelmassa vuosille 2015 - 2024, joka valmistuu ympäristökeskuksessa kevään 2015 aikana. Uudet luonnonsuojelualueet tulee merkitä Kaupunkiluonto-teemakarttaan.

Täydennysrakentaminen ja uudet joukkoliikennereitit vähentävät merkittävästi nykyisiä viheralueita ja muuttavat erityisesti pieniä metsäalueita siten, että vaikutukset kaupunkiluontoon tulevat olemaan paikallisesti suuria.

Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt vihersormet turvaavat pääosin kaupunkiluonnon ekologisen kytkeytyneisyyden, tosin yhteydet heikkenevät merkittävästi, mm. Vartiokylänlahden yhteys Vartiosaaren kautta Jollakseen katkeaa. Lisäksi osa ekologisista yhteyksistä kapeutuu, ja rakennetun ympäristön reunavaikutus ja lisääntyvä ulkoilukäyttö tulevat heikentämään luonnonympäristön olosuhteita. Ekologista kytkeytyneisyyttä voidaan turvata säilyttämällä luonnonmukaista kasvillisuutta, kosteikkoja ja muita luonnonbiotooppeja sekä kehittämällä ja uudistamalla niitä niin, että eläimistön siirtymismahdollisuus verkoston eri osien välillä mahdollistuu.

Rakentaminen ja lisääntyvä virkistyskäyttö vaikuttavat luonnon monimuotoisuuteen vähentämällä alkuperäisten elinympäristötyyppien pinta-alaa. Haitallisia vaikutuksia kohdistuu muun muassa Ramsinniemeen, Vartiosaaren, Mustavuoreen, Vartiokylänlahden ympäristöön, Malmin lentokentän viheralueisiin sekä Viikin pelloille ja niityille. Saaristo on Helsingin alkuperäisen lajiston kannalta merkittävintä aluetta. Kaavan toteutuminen saaristossa saattaa muuttaa herkimpien lajien elinoloja merkittävästi. Rakentamisella voi kuitenkin olla myös positiivinen vaikutus saariston kulttuurisidonnaisten

elinympäristöjen umpeenkasvun pysäyttämässä, mikäli saaristolunnon hoitoon voidaan osoittaa riittävät resurssit.

Yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakarttaan on merkitty metsäverkoston ohella luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät niittyverkosto ja pienvesien muodostama siniverkosto. Verkostojen ydinalueita ja merkittävimpiä yhteyksiä ei ole osoitettu, mikä luo melkoisia haasteita jatkosuunnitteluun.

Vaikutukset metsäverkostoon

Metsäverkosto esitetään yleiskaavaluonnoksen Kaupunkiluonto-teemakartassa. Yleiskaavamääräyksen mukaan: ” - suunnittelussa tulee turvata kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen sekä ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalvelujen kehittämisen, luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston sekä metsäverkoston kannalta tärkeät alueet.”

Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet, kuten Santahamina, Villinki, Haltiala, Uutela ja Mustavuori on säilytetty yleiskaavaluonnoksessa erityis-, virkistys- ja viheralueina. Tärkeimmät metsäverkoston yhteydet sijoittuvat yleiskaavaluonnoksessa vihersormien alueille. Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormessa metsäverkoston kytkeytyneisyys katkeaa Meri-Rastilan eteläkärkeen. Länsipuiston ja Helsingipuiston kohdalla voidaan puhua enemmänkin virkistysalueverkostosta, koska metsäinen yhteys katkeaa niillä monessa kohtaa.

Nykyisten vihersormien kaventuminen ja metsäverkoston reuna-alueiden rakentuminen, heikentävät metsäverkoston ekologista laatua ja lisää rakentamisen reunavaikutusta esimerkiksi Vuosaarella, Vartiosaarella, Viikissä ja Tuomarinkylässä sekä Keskuspuistossa Maunulassa ja Pirkkolassa. Metsäverkoston reuna-alueiden rakentuminen ja lisääntyvä ulkoilukäyttöpaine tulevat myös heikentämään metsäalueiden luonnon monimuotoisuutta, kuntoa ja kestävyyttä. Lisääntyvän reunavaikutuksen ja ulkoilukäyttöpaineen aiheuttamia haittoja voidaan vähentää ensisijaisesti hoitamalla metsäalueita.

Vaikutukset Keskuspuistoon

Keskuspuisto on Helsingin tärkein ja laajin virkistys- ja viheralue, joka saavutti viime vuonna 100 vuoden iän. Sen rakentamiselta on pidättydytty tähän saakka voimassa olevien asemakaavojen ja vuonna 2006 laadittujen Keskuspuiston suunnitteluperiaatteiden mukaisesti. Laajenevan asutuksen toiminnallisille virkistyspalveluille, esimerkiksi lähiliikunta- ja leikkipaikoille tulee varata tilaa ottaen

huomioon luontoarvot. Keskuspuiston kapenevia, metsäisinä säilyneitä viheryhteyksiä ei tule laajasti muuttaa rakennetuiksi puistoiksi.

Yleiskaavaluonnoksessa Keskuspuiston laitaa on esitetty rakentamisalueita. Selostuksessa kuvataan rakentamisen vaikutuksia: ”Viheralueiden reunoja on tarkistettu, mutta suurelta osin viheralueet säilyvät nykyisellään. Merkittävin muutos koskee Keskuspuiston länsireunaa, jossa nykyiset moottoritien ramppialueet ja melualueet osoitetaan rakentamiskäyttöön.” Vaikutustarkastelun rajaaminen ramppi- ja melualueeseen on liian suppea – jopa harhaanjohtava. Rakentamisen vaikutusta tulee arvioida suhteessa Keskuspuiston nykyisiin virkistysarvoihin, metsäisen maiseman ja luonnonarvojen säilymiseen. Nämä arvot tulee säilyttää.

Rakentamisen vaikutukset kohdistuvat Ruskeasuon ja Laakson kohdalla Lääkärikadun pohjoisreunaan rajautuvaan metsäalueeseen, Kivihaan ja Pasilan kohdalla eniten alueen pohjoisosaan, ulkomaisten puulajien istutusalueille ja palstaviljelyalueen reunaan. Lemmikkieläinten hautausmaa sijaitsee esitetyllä rakentamisalueella, samoin kuin ulkoilureittinä tärkeä Keskuspuistonraitti ympäristöineen. Maunulan kohdalla rakentaminen kaventaisi alueen länsireunaa ja Metsäläntien pohjoispuolen metsäaluetta. Maunulan Uurnalehdon hautausmaan länsipuolinen kapea metsäalue kaventuisi entisestään.

Hämeenlinnanväylän ja Pirkkolan uimahallin välinen metsäalue kaventuisi huomattavasti rakentamisen vaikutuksesta, mikä haittaisi merkittävästi sekä alueen ulkoilu- että metsäverkostoa. Ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitusrakennelmat sijaitsevat osittain esitetyllä rakentamisalueella.

Keskuspuiston, Helsingin tärkeimmän vihersormen reunojen rakentamisesta tulee luopua. Mikäli keskuspuistoon kuitenkin rakennetaan, rakentaminen tulee rajata Kivihaan ja Pasilan kohdalla alueen pohjoisosassa uudelleen korkeuskäyrien mukaisesti kapeammaksi mäen alareunaan, jolloin Keskuspuiston raitti ympäristöineen säästyy. Maunulassa metsäverkoston yhteys on säilytettävä riittävän leveänä sekä pohjoiseen, että itään. Pirkkolan uimahallin länsipuolelle ja metsässä oleville ulkoilureiteille on jätettävä enemmän tilaa.

Merellinen Helsinki

Saaristo ja Helsingin merellisyys virkistys- ja matkailupalveluineen on nostettu yleiskaavassa omaksi teemakseen. Erityisen hyvin on osoitettu tarve kehittää saaristoa monipuolisesti muun muassa virkistysalueena, matkailullisena nähtävyytenä, loma-asutusalueena ja jopa pysyvän asutuksen kehittämiseksi saariston ainutlaatuisista

luontoa unohtamatta. Melkin saaren osoittaminen rakentamiselle tulee tarkastella uudelleen.

Saaristoliikenteen lisääminen ja yhteydet eri saariin ovat matkailun ja virkistykseen kannalta tarpeellisia. Pikaraitiotie, niin sanottu saaristoratikka on suuri tulevaisuuden hanke. Mikäli pikaraitiotie rakentuu, muuttaa se ratkaisevasti Vartiosaaren ja Ramsinniemen alueita. Nykyiset pääosin virkistys ja loma-asutuskäytössä olevat alueet muuttuvat asuin- ja työpaikkavaltaisiksi alueiksi.

Kaupunkiluonto-teemakarttaan merkitty Helsingin metsäverkosto on osoitettu saaristoon asti ulottuvaksi Itä-Helsingin kulttuuripuistossa ja siihen kuuluvassa Vartiosaassa. Metsäverkostomerkintä tuolla kohdalla on kuitenkin ristiriidassa yleiskaavakarttaan merkittyjen rakentamisalue- ja joukkoliikennetarkoitusten kanssa. Metsäverkosto katkeaa Laajasalon ja Vuosaaren väliltä, sillä Vartiosaaren ja Ramsinniemen arvokkaat metsäalueet on osoitettu rakentamisalueiksi. Vihersormen eteläosa muuttuu yleiskaavan toteutuessa kulttuurivaikutteisten viheralueiden muodostamaksi viherväyläksi. Lautakunta on huolissaan yleiskaavaluonnoksen luontovaikutuksista sekä viheryhteyksien säilymisestä Ramsinniemessä ja Vartiosaassa, ja toivoo asiasta lisäselvitystä.

Helsingin sisäsaariston vyöhykkeen keskeiset lahdet Iso-Huopalahti, Vanhankaupunginlahti ja Vartiokylänlahti muodostavat kukin omaleimaisen virkistysympäristönsä, joihin Helsingin vihersormet päättyvät. Sisälahtien kehittämistä toiminnallisina ja visuaalisina kokonaisuuksina on kannatettava ajatus. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon merellisten julkisivujen näkymisen lisäksi kunkin lahden ominaispiirteet sekä luonto- ja maisemalliset arvot.

Yleiskaavan vaikutukset saaristoluontoon

Vartiosaassa on huomattavia luontoarvoja, joista suuri osa häviää rakentamisen myötä. Metsäinen yhteys katkeaa Laajasalon ja Vuosaaren väliltä. Melkissä on myös arvokkaita luontokohteita sekä harvinaista ja uhanalaista lajistoa. Edellä mainituista syistä ja vaikeiden, pysyvän asutuksen edellyttämien joukkoliikennetyhteyksien takia Melkin kehittämistä virkistysalueena tulisikin selvittää.

Saariston virkistyskäytön lisääntyessä kulutus ja häiriöt lisääntyvät. Luontovaikutuksia voidaan pyrkiä lieventämään rakentamalla virkistysreitit ja -rakenteita ja ohjaamalla käyttöä. Saaristossa on runsaasti linnustollisesti arvokkaita pieniä luotoja ja luotoryhmiä rantavesineen, joihin maihinnousu tulee estää lintujen pesimäaikaan. Lisäksi osa em. kohteista on osoitettu Helsingin nykyisessä ja valmisteilla olevassa luonnonsuojeluohjelmassa suojelualueiksi

perustettaviksi kohteiksi. Saarten suojelupäätökset turvaisivat osaltaan saaristolinnuston pesimärauhaa ja lieventäisivät haittavaikutuksia. Yleiskaavatarkastelussa tulee myös ottaa huomioon arvokkaat vesilintujen ruokailu- ja talvehtimisalueet.

Yleiskaavakartan saaristoa koskevat merkinnät

Santahaminan saari on merkitty sotilasalueeksi. Määräyksessä todetaan, että jos puolustusvoimien toiminta siirtyy alueelta pois, osoitetaan alue asumisen-, kaupan, ja julkisten palvelujen, toimitilojen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen käyttöön. Santahaminassa on merkittäviä luonto- ja kulttuuriarvoja, joten kaavamerkintään tulee lisätä myös luonnonsuojelu- ja muinaismuistoalueet. Samat merkinnät tulee sisällyttää myös muiden kulttuurikohdesaarien kaavamerkintöihin.

Oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan tulee lisätä nykyiset merialueelle sijoittuvat Natura 2000 -kohteet: Vanhankaupunginlahden lintuvesi, Kallahden harju-, niitty-, ja vesialueet sekä Mustavuoren lehto- ja Östersundomin lintuvedet. Natura 2000 -kohteista vain osa on rauhoitettu luonnonsuojelualueiksi. Vantaanjoki on myös Natura 2000 -aluetta. Vaikka se ei varsinaisesti merialueella sijaitsekaan, sen vaikutus Vanhankaupunginlahteen on kuitenkin suuri. Myös luonnonsuojelualueet tulee osoittaa oikeusvaikutteisella kartalla.

Pieniä huomioita yleiskaavan saaristoaineistosta

Merellisestä teemakartasta ei ilmene mikä ero on huoltopisteellä ja merellisellä tukikohdalla ja miksi jotkut huoltoalueet ovat niin lähellä toisiaan esim. Kruunuvuorenrannassa.

Seudullinen Helsingin Rantaraitti on merkitty teemakarttaan ja yleiskaavan pääkarttaan. Teemakartalla raitti on merkitty eri kohtaan kuin yleiskaavakartalla.

Seuraavat saaret on merkitty Asuntovaltaiseksi alueeksi: Melkki (saaren pohjoisosa), Suomenlinnan Länsi-Musta, Susisaari ja Iso Mustasaari, Rajasaari (eteläosa) ja Vartiosaari. Melkin osalta teemakartalla on yleiskaavakarttaan verrattuna eri merkintätapa. Teemakartalla koko saari on merkitty ympärivuotisen sekoittuneen asumisen alueeksi. Vuoden 2002 yleiskaavassa Melkki on osoitettu ekoasumisen kokeilualueeksi ja saaren pohjoisosan rannoilla on suojelumerkintä.

Yleiskaavakartassa saaristoratikan länsipäässä on osoitettu yhteys Korkeasaaresta Katajanokalle, mikä puuttuu teemakartasta.

Merellisen teemakartan uloimman saariston alueella merkintä Vedenalainen puisto "Gustav Adolf" on arvoituksellinen.

Teemakartalla olevat Espoon alueen saarista Helsingin kaupungin omistama Varsasaari on kartalla valkoinen, kun taas Espoon kaupungin Tvijälp ja Korkeasaari on osoitettu sinisellä virkistyskäyttösaariksi. Merellisen Helsingin teemakartalla koko Melkin saari on merkitty ympärivuotisen sekoittuneen asumisen alueeksi kun taas Virkistys- ja viherverkostokartalla saari on pääasiallisesti virkistyskäyttöön tarkoitettu saari.

Lopuksi yleisten töiden lautakunta esittää, että Malmin lentokentälle kaavailuista tämänhetkisistä merkittävistä maankäyttövarauksista sekä alueelle kaavailuista asuinrakentamisesta luovutaan, sekä selvitetään kentän osalta maankäytön uudet mahdollisuudet.

Lautakunta puoltaa Malmin lentokentän säilyttämistä lentotoimintakäytössä jatkossakin mm. seuraavien painavien syiden vuoksi:

- Alueen maaperän parantaminen asuinrakentamiseen soveltuvaksi tulisi kohtuuttoman kalliiksi
- Malmin lentokenttä on maailmallakin tunnustettu kulttuurihistoriallinen kohde ja sen RKY merkintä kaavassa tulee säilyttää
- Malmin kenttä palvelee useita kymmeniä tuhansia ihmisiä vuodessa, niin lentotoiminnan kuin luontonsakin puolesta
- Kaikissa Euroopan pääkaupungeissa löytyy varakenttä, ja niin tulisi löytyä jatkossa myös Helsingissä
- Malmi on myös laajan pääkaupunkiseudun ainoa yleisilmailukenttä. Sen lakkauttamisen myötä tuhoutuisi mahdollisuus ilmailun harrastamiseen pääkaupunkiseudulla sekä merkittävä osa ilmailun kulttuuriperintöä. Myös pääkaupungin saavutettavuus niin maakunnista kuin maailmaltakin rampautuisi.
- Malmin historiallinen lentoasema on lentosuoritteiltaan Suomen toiseksi vilkkain lentokenttä
- Malmin lentokenttä tarjoaa yli miljoonan asukkaan Suur-Helsingille kevyen liikenteen kansainvälisen, vapaalla aikataululla saavutettavan lentopaikan, aktiivisen virkistys- ja harrastekeitaan, paikan ilmailutapahtumille sekä mahdollisuuden kouluttautua ilmailun ammatteihin. Historiallisesti arvokas kenttämiljöö palvelee ansiokkaasti myös Rajavartiolaitosta, pelastuslaitosta, Ilmavoimia ja poliisia. Malmin kenttäalue muodostaa myös Pohjois-Helsingin avaran luonto- ja lintukeitaan.
- EU on ottanut kantaa kaupunki- ja yleisilmailukenttien säilyttämisen puolesta Euroopan parlamentin päätöslauselmassa, todeten kevyen liikeilmailun olevan alan voimakkaimmin kasvava sektori.

Lentoliikenteen ennustetaan kasvavan EU:ssa kaksi-kolminkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että 16.12.2014 päivätty Helsingin yleiskaavaluonnos soveltuu yleiskaavaehdotuksen laatimisen pohjaksi edellä mainituin muutoksin.

Käsittely

03.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Yleisten töiden lautakunnan yksimielisesti ilman äänestystä tekemät muutokset ja lisäykset:

Lisätään lausuntoehdotuksen otsikon ”Yleistä” alle uudeksi toiseksi ja kolmanneksi kappaleeksi:

”Yleisten töiden lautakunta esittää huolensa yleiskaavan viheralueiden merkittävästä supistamisesta ympäri kaupungin. Metsäalueiden määrä pienenee kaava-alueella 1 900 hehtaaria ja viheralueiden määrä 22 prosenttia nykytilanteesta. Tämä johtaa väistämättä luonnon monimuotoisuuden köyhtymiseen ja ekosysteemipalveluiden vähenemiseen. Viheralueiden määrän vähentäminen yhdessä edellä esitetyn kanssa heikentää ja vähentää luonnon terveysvaikutuksia kaupunkilaisille.

Lautakunta haluaa, että viheralueet luokitellaan oikeusvaikutteisella kartalla natura- ja luonnonsuojelualueisiin, luo-alueisiin ja muihin viheralueisiin.”

Muutetaan otsikon ”Yleistä” alla olevan kolmannen kappaleen ensimmäinen virke muotoon: ”Yleispiirteinen ja strateginen pikselimuotoisena esitetty yleiskaava on aiempiin yleiskaavoihin verrattuna uudenlainen maankäytön ohjauväline, mutta ”on aiempiin yleiskaavoihin verrattuna vaikeaselkoinen ja siten ristiriitainen lähtökohta oikeusvaikutteiseksi maankäytön kartaksi. Se vaatii tuekseen tarkennusta.”

Siirretään edellä mainitun kappaleen kaksi viimeistä virkettä uudeksi omaksi kappaleekseen.

Lisätään edellä mainitun ”Yleistä” otsikon alla olevan neljännen kappaleen ensimmäisen virkkeen jälkeen uusi virke: ”Yleiskaavan ohjaava vaikutus on viheralueiden suhteen tällä osin heikko.”

Lisätään edellä mainitun neljännen kappaleen loppuun uudeksi virkkeeksi seuraava: ”Lähivirkistysalueiden säilyttäminen on tärkeää tiiviisti rakennetuilla asuinalueilla. Uudessa yleiskaavaluonnoksessa

lähivirkistysalueita on merkitty kantakaupunkialueiksi, mikä ei takaa asukkaille tärkeiden lähivirkistysalueiden säilymistä.”

Poistetaan viidennen kappaleen ensimmäisen virkkeen loppu ”mutta niillä tulee olemaan merkitys niissä esitettyjen verkostojen säilyttämisessä ja kehittämisessä. ”ja lisätään kappaleen toiseksi virkkeeksi: ”Lautakunnan mielestä luonto- ja kulttuuriarvot tulee olla merkittynä pääkarttaan tai sitä täydentäviin oikeusvaikutteisiin liitteisiin.”

Muutetaan otsikon ”Kulttuurihistorialliset ympäristöt” alla olevan ensimmäisen kappaleen viimeinen virke muotoon: ”Lainvoimaiseksi tulevassa yleiskaavakartassa kulttuurihistoriallisia ympäristöjä ei ole suojeltu.”

Muutetaan edellä mainitun otsikon alla olevan viimeisen kappaleen ensimmäinen virke muotoon: ”Unescon maailmanperintökohteena Suomenlinna ja sen suoja-alueen saaret, kuten Harakka, Lonna, Vallisaari, Kuninkaansaari ja Pukkisaari, ovat Helsingin suuri vetovoimatekijä.”

ja kolmas virke muotoon: ”Yleiskaavassa tulee paremmin hyödyntää Suomenlinnan arvoa, ja Kauppatoria tulee kehittää osana Suomenlinnan maailmanperintökohteen ja sen suoja-alueen matkailun kehittämistä.”

ja lisätään kappaleen loppuun uudeksi viimeiseksi virkkeeksi: ” Suoja-alue -merkintä tulisi lisätä oikeusvaikutteiseen karttaan.”

Lisätään alaotsikon ”Viheralueiden rakentamistarve” alla olevan kolmannen kappaleen uudeksi kolmanneksi virkkeeksi: ”Kaavaehdotuksessa nykyinen mittava viheralueille levittäytyminen tulee korvata todellisella tiivistämisellä eli jo rakennettujen alueiden tiivistämisellä, korkeampana rakentamisena ja harkittuna liikenneväylien lievealueiden rakentamisena.”

ja siirretään saman kappaleen aiempi kolmas virke omaksi kappaleekseen ja lisätään virkkeen toiseksi sanaksi ”myös”.

Poistetaan otsikon ”Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, ekologiseen verkostoon ja maisemaan” alla oleva ensimmäinen kappale kokonaisuudessaan ja lisätään sen tilalle uusiksi kappaleiksi:

”Yleiskaavan luontovaikutuksia on arvioitu jonkin verran tässä kaavaluonnosvaiheessa, mutta maisemallisia vaikutuksia on arvioitu varsin vähän. Arvokkaiden luontoalueiden suojeleminen ja valtuuston hyväksymä metsäisten suojelualueiden verkosto tulee näkyä

keskeisenä strategisena valintana oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Tämä edellyttää nykyisten suojelualueiden, uusien suojeluvarauksen sekä muiden luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden (LUO) osoittamista.

Myös viheralueiden tarkempi jaottelu luonnonmukaisiin ja rakennettuihin edistäisi rikkaan kaupunkiluonnon säilymistä. Yleiskaavaluonnos säilyttää nykyiset ja Helsingin luonnonsuojeluohjelmassa 2008 - 2017 perustettavaksi esitetyt luonnonsuojelualueet ja mahdollistaa uusien luonnonsuojelualueiden perustamisen virkistys- ja viheralueille. Näitä esitetään Helsingin uudessa luonnonsuojeluohjelmassa vuosille 2015 - 2024, joka valmistuu ympäristökeskuksessa kevään 2015 aikana. Uudet luonnonsuojelualueet tulee merkitä Kaupunkiluonto-teemakarttaan."

Lisätään edellä mainitun otsikon alla olevan kahdeksannen kappaleen ensimmäisen virkkeen loppuun: "tosin yhteydet heikkenevät merkittävästi, mm. Vartiokylänlahden yhteys Vartiosaaren kautta Jollakseen katkeaa." ja lisätään seuraavan virkkeen alkuun sana "lisäksi" ja poistetaan virkkeestä sana "kuitenkin".

Muutetaan seuraavan kappaleen toinen virke muotoon: "Haitallisia vaikutuksia kohdistuu muun muassa Ramsinniemeen, Vartiosaaren, Mustavuoreen, Vartiokylänlahden ympäristöön, Malmin lentokentän viheralueisiin sekä Viikin pelloille ja niityille."

Muutetaan otsikon "Vaikutukset metsäverkostoon" alla olevan toisen kappaleen ensimmäinen virke muotoon: "Helsingin metsäverkoston tärkeimmät metsäiset ydinalueet, kuten Santahamina, Villinki, Haltiala, Uutela ja Mustavuori, on säilytetty yleiskaavaluonnoksessa erityis-, virkistys- ja viheralueina."

Muutetaan edellä olevan otsikon alla olevan kolmannen kappaleen ensimmäinen ja toinen virke muotoon: "Nykyisten vihersormien kaventuminen ja metsäverkoston reuna-alueiden rakentuminen heikentävät metsäverkoston ekologista laatua ja lisää rakentamisen reunavaikutusta esimerkiksi Vuosaassa, Vartiosaassa, Viikissä ja Tuomarinkylässä sekä Keskuspuistossa Maunulassa ja Pirkkolassa. Metsäverkoston reuna-alueiden rakentuminen ja lisääntyvä ulkoilukäyttöpaine tulevat myös heikentämään metsäalueiden luonnon monimuotoisuutta, kuntoa ja kestävyttä."

Muutetaan otsikon "Vaikutukset Keskuspuistoon" alla olevan viimeisen kappaleen ensimmäisen virkkeen kaksi viimeistä sanaa "tulisi luopua" muotoon "tulee luopua".

Lisätään otsikon ”Merellinen Helsinki” alla olevan ensimmäisen kappaleen viimeiseksi virkkeeksi: ”Melkin saaren osoittaminen rakentamiselle tulee tarkastella uudelleen.”

Lisätään otsikon ”Yleiskaavan vaikutukset saaristoluontoon” alla olevan ensimmäisen kappaleen viimeiseksi virkkeeksi: ”Edellä mainituista syistä ja vaikeiden, pysyvän asutuksen edellyttämien joukkoliikenneyhteyksien takia Melkin kehittämistä virkistysalueena tulisikin selvittää.”

Muutetaan edellä olevan otsikon alla olevan toisen kappaleen kolmas virke muotoon: ”Saaristossa on runsaasti linnustollisesti arvokkaita pieniä luotoja ja luotoryhmiä rantavesineen, joihin mairinnousu tulee estää lintujen pesimäaikaan.”

Lisätään saman kappaleen neljännen virkkeen alkuun sanat ”Lisäksi osa em. kohteista.”

Lisätään saman kappaleen viimeiseksi uudeksi virkkeeksi: ”Yleiskaavatarkastelussa tulee myös ottaa huomioon arvokkaat vesilintujen ruokailu- ja talvehtimisalueet.”

Muutetaan otsikon ”Yleiskaavakartan saaristoa koskevat merkinnät” alla olevan ensimmäisen kappaleen kolmas virke muotoon: ”Santahaminassa on merkittäviä luonto- ja kulttuuriarvoja, joten kaavamerkintään tulee lisätä myös luonnonsuojelu- ja muinaismuistoalueet.”

Lisätään kappaleen loppuun uusi neljäs virke: ”Samat merkinnät tulee sisällyttää myös muiden kulttuurikohdesaarien kaavamerkintöihin.”

Poistetaan saman otsikon alla olevan toisen kappaleen ensimmäisen virkkeen alusta sanat ”Merellisen Helsingin teemakarttaan” ja lisätään niiden tilalle ”Oikeusvaikutteiseen kaavakarttaan.”

Lisätään edellä mainitun kappaleen loppuun virke: ”Myös luonnonsuojelualueet tulee osoittaa oikeusvaikutteisella kartalla.”

Lisätään lausuntoehdotuksen viimeiseksi virkkeeksi: ”Yleisten töiden lautakunta toteaa, että 16.12.2014 päivätty Helsingin yleiskaavaluonnos soveltuu yleiskaavaehdotuksen laatimisen pohjaksi edellä mainituin muutoksin.”

Lisäykset äänestysten jälkeen:

Lisätään otsikon ”Merellinen Helsinki” alla olevan kolmannen kappaleen loppuun: ”Lautakunta on huolissaan yleiskaavaluonnoksen luontovaikutuksista sekä viheryhteyksien säilymisestä

Ramsinniemessä ja Vartiosaaressa, ja toivoo asiasta lisäselvitystä.”
(äänestyksen 6-3 jälkeen)

Lisätään lausuntoehdotuksen loppuun seuraava:

”Lopuksi yleisten töiden lautakunta esittää, että Malmin lentokentälle kaavailuista tämänhetkisistä merkittävistä maankäyttövarauksista sekä alueelle kaavailuista asuinrakentamisesta luovutaan, sekä selvitetään kentän osalta maankäytön uudet mahdollisuudet.

Lautakunta puoltaa Malmin lentokentän säilyttämistä lentotoimintakäytössä jatkossakin mm. seuraavien painavien syiden vuoksi:

- Alueen maaperän parantaminen asuinrakentamiseen soveltuvaksi tulisi kohtuuttoman kalliiksi
- Malmin lentokenttä on maailmallakin tunnustettu kulttuurihistoriallinen kohde ja sen RKY merkintä kaavassa tulee säilyttää
- Malmin kenttä palvelee useita kymmeniä tuhansia ihmisiä vuodessa, niin lentotoiminnan kuin luontonsakin puolesta
- Kaikissa Euroopan pääkaupungeissa löytyy varakenttä, ja niin tulisi löytyä jatkossa myös Helsingissä
- Malmi on myös laajan pääkaupunkiseudun ainoa yleisilmailukenttä. Sen lakkauttamisen myötä tuhoutuisi mahdollisuus ilmailun harrastamiseen pääkaupunkiseudulla sekä merkittävä osa ilmailun kulttuuriperintöä. Myös pääkaupungin saavutettavuus niin maakunnista kuin maailmallakin rampautuisi.
- Malmin historiallinen lentoasema on lentosuoritteiltaan Suomen toiseksi vilkkain lentokenttä
- Malmin lentokenttä tarjoaa yli miljoonan asukkaan Suur-Helsingille kevyen liikenteen kansainvälisen, vapaalla aikataululla saavutettavan lentopaikan, aktiivisen virkistys- ja harrastekeitaan, paikan ilmailutapahtumille sekä mahdollisuuden koulututtaa ilmailun ammatteihin. Historiallisesti arvokas kenttämiljöö palvelee ansiokkaasti myös Rajavartiolaitosta, pelastuslaitosta, Ilmavoimia ja poliisia. Malmin kenttäalue muodostaa myös Pohjois-Helsingin avaran luonto- ja lintukeitaan.
- EU on ottanut kantaa kaupunki- ja yleisilmailukenttien säilyttämisen puolesta Euroopan parlamentin päätöslauselmassa, todeten kevyen liikeilmailun olevan alan voimakkaimmin kasvava sektori. Lentoliikenteen ennustetaan kasvavan EU:ssa kaksi-kolminkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä.” (äänestyksen 6-3 jälkeen)

Vastaehdotus:

Aura Kostiainen: Lisäysehdotus, kappaleen 60 loppuun:

"Lautakunnan mielestä metsäverkosto tulee säilyttää ja Ramsinniemi ja Vartiosaari merkitä yleiskaavassa virkistysalueiksi."

Kannattajat: Eija Paananen

Vastaehdotus:

Antti Möller: Lisätään kappaleen 60 loppuun seuraava virke:

Lautakunta on huolissaan yleiskaavaluonnoksen luontovaikutuksista sekä viheryhteyksien säilymisestä Ramsinniemessä ja Vartiosaassa, ja toivoo asiasta lisäselvitystä.

Kannattajat: Pörrö Sahlberg

Vastaehdotus:

Maria Landén: Ehdotan, että päätösehdotuksen loppuun lisätään seuraava kappale:

Lopuksi yleisten töiden lautakunta esittää, että Malmin lentokentälle kaavailluista tämänhetkisistä merkittävistä maankäyttövarauksista sekä alueelle kaavailluista asuinrakentamisesta luovutaan, sekä selvitetään kentän osalta maankäytön uudet mahdollisuudet.

Lautakunta puoltaa Malmin lentokentän säilyttämistä lentotoimintakäytössä jatkossakin mm. seuraavien painavien syiden vuoksi:

- Alueen maaperän parantaminen asuinrakentamiseen soveltuvaksi tulisi kohtuuttoman kalliiksi
- Malmin lentokenttä on maailmallakin tunnustettu kulttuurihistoriallinen kohde ja sen RKY merkintä kaavassa tulee säilyttää
- Malmin kenttä palvelee useita kymmeniä tuhansia ihmisiä vuodessa, niin lentotoiminnan kuin luontonsakin puolesta
- Kaikissa Euroopan pääkaupungeissa löytyy varakenttä, ja niin tulisi löytyä jatkossa myös Helsingissä
- Malmi on myös laajan pääkaupunkiseudun ainoa yleisilmailukenttä. Sen lakkauttamisen myötä tuhoutuisi mahdollisuus ilmailun harrastamiseen pääkaupunkiseudulla sekä merkittävä osa ilmailun kulttuuriperintöä. Myös pääkaupungin saavutettavuus niin maakunnista kuin maailmaltakin rampautuisi.
- Malmin historiallinen lentoasema on lentosuoritteiltaan Suomen toiseksi vilkkain lentokenttä
- Malmin lentokenttä tarjoaa yli miljoonan asukkaan Suur-Helsingille kevyen liikenteen kansainvälisen, vapaalla aikataululla saavutettavan lentopaikan, aktiivisen virkistys- ja harrastekeitaan, paikan ilmailutapahtumille sekä mahdollisuuden kouluttautua ilmailun ammatteihin. Historiallisesti arvokas kenttämiljöö palvelee ansiokkaasti myös Rajavartiolaitosta, pelastuslaitosta, Ilmavoimia ja poliisia. Malmin

kenttäalue muodostaa myös Pohjois-Helsingin avaran luonto- ja lintukeitaan.

- EU on ottanut kantaa kaupunki- ja yleisilmailukenttien säilyttämisen puolesta Euroopan parlamentin päätöslauselmassa, todeten kevyen liikeilmailun olevan alan voimakkaimmin kasvava sektori.

Lentoliikenteen ennustetaan kasvavan EU:ssa kaksi-kolminkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Kannattajat: Tuomo Valokainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Lisäysehdotus, kappaleen 60 loppuun: "Lautakunnan mielestä metsäverkosto tulee säilyttää ja Ramsinniemi ja Vartiosaari merkitä yleiskaavassa virkistysalueiksi."

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen 60 loppuun seuraava virke: Lautakunta on huolissaan yleiskaavaluonnoksen luontovaikutuksista sekä viheryhteyksien säilymisestä Ramsinniemessä ja Vartiosaassa, ja toivoo asiasta lisäselvitystä.

Jaa-äännet: 3

Aura Kostiainen, Jarmo Nieminen, Eija Paananen

Ei-äännet: 6

Maria Landén, Antti Möller, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi, Pörrö Sahlberg, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Äänin 6–3 lautakunta hyväksyi Antti Möllerin vastaehdotuksen.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Ehdotan, että päätösehdotuksen loppuun lisätään seuraava kappale: Lopuksi yleisten töiden lautakunta esittää, että Malmin lentokentälle kaavailuista tämänhetkisistä merkittävistä maankäyttövarauksista sekä alueelle kaavailuista asuinrakentamisesta luovutaan, sekä selvitetään kentän osalta maankäytön uudet mahdollisuudet. Lautakunta puoltaa Malmin lentokentän säilyttämistä lentotoimintakäytössä jatkossakin mm.seuraavien painavien syiden vuoksi:

- Alueen maaperän parantaminen asuinrakentamiseen soveltuvaksi tulisi kohtuuttoman kalliiksi

- Malmin lentokenttä on maailmallakin tunnustettu kulttuurihistoriallinen kohde ja sen RKY merkintä kaavassa tulee säilyttää
- Malmin kenttä palvelee useita kymmeniä tuhansia ihmisiä vuodessa, niin lentotoiminnan kuin luontonsakin puolesta
- Kaikissa Euroopan pääkaupungeissa löytyy varakenttä, ja niin tulisi löytyä jatkossa myös Helsingissä
- Malmi on myös laajan pääkaupunkiseudun ainoa yleisilmailukenttä. Sen lakkauttamisen myötä tuhoutuisi mahdollisuus ilmailun harrastamiseen pääkaupunkiseudulla sekä merkittävä osa ilmailun kulttuuriperintöä. Myös pääkaupungin saavutettavuus niin maakunnista kuin maailmallakin rampautuisi.
- Malmin historiallinen lentoasema on lentosuoritteiltaan Suomen toiseksi vilkkain lentokenttä
- Malmin lentokenttä tarjoaa yli miljoonan asukkaan Suur-Helsingille kevyen liikenteen kansainvälisen, vapaalla aikataululla saavutettavan lentopaikan, aktiivisen virkistys- ja harrastekeitaan, paikan ilmailutapahtumille sekä mahdollisuuden kouluttautua ilmailun ammatteihin. Historiallisesti arvokas kenttämiljöö palvelee ansiokkaasti myös Rajavartiolaitosta, pelastuslaitosta, Ilmavoimia ja poliisia. Malmin kenttäalue muodostaa myös Pohjois-Helsingin avaran luonto- ja lintukeitaan.
- EU on ottanut kantaa kaupunki- ja yleisilmailukenttien säilyttämisen puolesta Euroopan parlamentin päätöslauselmassa, todeten kevyen liikeilmailun olevan alan voimakkaimmin kasvava sektori. Lentoliikenteen ennustetaan kasvavan EU:ssa kaksi-kolminkertaiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Jaa-äännet: 3

Aura Kostiainen, Antti Möller, Pörrö Sahlberg

Ei-äännet: 6

Maria Landén, Jarmo Nieminen, Eija Paananen, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Äänin 6–3 lautakunta hyväksyi Maria Landénin vastaehdotuksen.

Eriävät mielipiteet

Antti Möller: Kannatan Malmin lentokentän ottamista rakennus- ja asuinkäyttöön.

10.11.2015

Aura Kostiainen: Kannatan Malmin lentokentän ottamista asuinkäyttöön. En siis voi seistä lautakunnan lausunnon takana tässä asiassa.

Pörrö Sahlberg: Kannatan sitä, että Malmin lentokentän alue otetaan asuinkäyttöön. Tämän vuoksi en ole samaa mieltä Landénin vastaehdoituksen kanssa enkä omalta osaltani siis seiso ao. lisäyksen takana.

Pörrö Sahlberg

17.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Kaisu Ilonen, suunnitteluasiantuntija, puhelin: 310 38638
kaisu.ilonen(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi
Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi
Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi
Helena Ström, projektinjohtaja, puhelin: 310 38571
helena.strom(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 03.03.2015 § 81

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Yleiskaavaluonnoksen mukainen kaupunkirakenteen tiivistäminen on kannatettavaa. Se parantaa sekä asumisen että liikkumisen energiatehokkuutta. Kestäviä liikkumistapoja korostava liikennemuotojen hierarkia, joka suosii kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä, tarjoaa hyvän lähtökohdan liikennejärjestelmän kehittämiseksi vähäpäästöisempään suuntaan. Yleiskaavassa on kuitenkin varsinaisen tiivistämisen lisäksi mukana rakentamista virkistysalueille. Ongelman vähentämiseen tulisi kiinnittää kaavan jatkotyössä huomiota.

Ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta yleiskaavaluonnos tukee hyvin seudullista maankäyttöä. Vaikutusten arvioinnissa jää kuitenkin epäselväksi, miten kaavaratkaisu tiivistämisen lisäksi tukee Helsingin

omien päästötavoitteiden toteutumista. Yleiskaavaan tulisi merkitä alueita, joilla tähdätään mahdollisimman suureen energiaomavaraisuuteen ja hiilineutraalisuuteen. Energiatohokkaan uudisrakentamisen lisäksi on tärkeää, että yleiskaavalla tuetaan ilmastotavoitteiden toteutumista myös jo rakennetuilla alueilla. Yleiskaavassa tulisi esittää lähivuosikymmenien merkittävimmät energiatohokkuuden parantamisalueet.

Yleiskaavaluonnos tukee laajojen yhtenäisten viheralueiden säilymistä, vihersormien ylläpitämistä ja viheryhteyksien vahvistamista. Kuitenkin osa uusista rakentamisalueista sijoittuu nykyisille viher- ja virkistysalueille. Suunnitelmien mukaan Keskuspuisto kaventuu huomattavasti Hämeenlinnanväylän itäpuolella. Helsingin strategiaohjelman mukainen hyvinvoiva helsinkiläinen tarvitsee eheän viherveston sekä riittävät tilavaraukset virkistystoiminoille. Tämä ei suoraan vaikuta arvokkaisiin luontoarvoihin, mutta supistaa yhtenäistä puistoaluetta ja vähentää sen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Tästä syystä Keskuspuistoon rakentamisesta tulee luopua.

Kaupungin kasvusta aiheutuvan liikennemäärän lisääntymisen hallinta on haasteellista. Liikkumisen kehittämissuunnitelman tavoitteena on, että kokonaismatkamäärän kasvu ohjataan kokonaisuudessaan kestäviin liikkumismuotoihin eikä autoliikenteen matkamäärä kasva. Yleiskaavassa tulee selkeämmin esittää, miten suunniteltu liikennejärjestelmä kykenee vastaamaan eri toteutusvaiheissa näihin tavoitteisiin.

Yleiskaavan vision aikajänne ylittää vuoteen 2050 saakka. Tämä vaikeuttaa monien vaikutusarviointien tekemistä. Esimerkiksi yleiskaavatyölle keskeisten liikenteen haittojen arviointi on lähes mahdotonta näin pitkällä aikavälillä monien liikennejärjestelmän kehittymiseen ja ajoneuvojen päästöihin liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi. Tämä kytkeytyy erityisesti kaupunkibulevardien toteuttamisedellytyksiin.

Kaavan toteutusohjelman valmistelun yhteydessä on tarpeen pyrkiä konkretisoimaan visioon tähtäävää kehityspolkua asettamalla sille välitappeja. Liikenteen haittojen arviointi edellyttää esimerkiksi vuoden 2030 tai 2035 tarkastelua, jolle kuvataan liikennejärjestelmän tavoitevaihe ja siihen liittyvät liikennemääräennusteet. Tämän perusteella voidaan arvioida tarkemmin liikenteen haittoja ja kaupunkibulevardien toteutuskelpoisuutta. Terveellisen asuinympäristön ja viihtyisän katutilan muodostumisen edellytyksenä on liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaittojen vähentäminen.

Ilmasto

Kaupunginvaltuuston 2012 hyväksymässä kaupungin ympäristöpolitiikassa on asetettu tavoitteeksi hiilineutraali Helsinki vuonna 2050. Tämän tulee olla läpäisevänä näkökulmana yleiskaavatyössä. Yleiskaavan tulisi luoda mahdollisimman hyvät edellytykset Helsingille vähentää päästöjä ja sopeutua ilmastonmuutokseen sekä osoittaa kaupungin aktiivinen rooli päästöjen vähentämisessä. Yleiskaavan tavoitteissa ja vaikutusarvioinnissa tuleekin tarkemmin tuoda esiin yleiskaavan ilmastotavoitteet ja keinovalikoima päästöjen vähentämisen kokonaisuudessa.

Yleiskaava tukee hyvin seudullista maankäyttöä ilmastonmuutoksen hillinnän näkökulmasta. Mahdollistamalla mittavan väestönkasvun Helsinkiin yleiskaavaluonnos vähentää tehokkaasti liikenteen seudullisia päästöjä.

Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt ilmastovaikutusten arvioinnin tulokset ovat osin ristiriitaisia. Selostusluonnoksen mukaan Helsingissä liikkumisen keskimääräisten kasvihuonekaasupäästöjen asukasta kohden on arvioitu pysyvän lähes ennallaan, vaikka tavoitteena on liikkumistarpeen vähentäminen ja joukkoliikenteen lisääminen. Yleiskaavaselostuksen mukaan toimet maankäytön suunnittelussa yhdessä muiden näköpiirissä olevien päästövähennystoimien kanssa alentavat päästöjä 60 % vuoteen 2035 ja 88 % vuoteen 2050 mennessä. Vaikutusten arviointia tulisi täydentää päästövaikutusten määrällisellä arvioinnilla, joka selventäisi yleiskaavaan sisältyvien ratkaisujen osuuden päästöjen vähentäjänä.

Kaupungin strategiaohjelman 2013–2016 mukaan uuden yleiskaavan tavoitteena tulee olla energiatehokas kaupunkirakenne. Yleiskaavaan tulisikin merkitä alueita, joilla tähdätään mahdollisimman suureen energiaomavaraisuuteen ja hiilineutraalisuuteen. Hiilineutraalien alueiden kehittämisen yhteydessä pystytään luomaan monistettavia käytäntöjä, joilla hiilineutraali rakentaminen voidaan laajentaa käyttöön koko kaupunkialueella. Tällaisia laajoja kaupunginosia on jo useissa muissa Euroopan kaupungeissa kuten Freiburgissa, Heidelbergissä, Hampurissa, Kööpenhaminassa ja Barcelonassa. Tukholman Royal Seaportin alueella tavoitellaan fossiilisesta energiasta luopumista vuonna 2030, jolloin asukaskohtainen päästö vuodessa olisi alle 1,5 t CO₂ vuonna 2020. Tukholmassa keskimääräiset asukaskohtaiset päästöt ovat tällä hetkellä noin 3 t CO₂ ja Helsingissä 4,7 t CO₂. Myös Suomessa on rakennettu vähähiilisiä alueita esim. Porvooseen ja Ouluun. Helsingissä Honkasuon alue toimii tällaisten alueiden hyvänä mallina.

Uudisrakentamisen vuosittainen osuus rakentamisesta on vain noin 1 %. Ilmastonmuutosta hillitsevässä yleiskaavassa tulisi siten tukea

selkeämmin kaupungin olemassa olevan rakennuskannan energiansäästötavoitteita. Tavoite tukisi hyvin Helsingin 30 % päästövähennysselvityksessä esitettyä toimenpidettä, jonka mukaan kaupunki käynnistää peruskorjausten yhteydessä Energiarenessanssia toteuttavan kehitysohjelman.

Ympäristölautakunta ehdottaa, että yleiskaavaan merkittäisiin lähivuosikymmenien energiatehokkuuden parantamisalueet. Tämä korostaisi asian huomioimista näiden alueiden täydennysrakentamisen suunnittelussa ja peruskorjausten yhteydessä. Erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoin rakennuskanta eli 1960–1970-luvulla rakennetut kohteet ovat avainasemassa, sillä ne ovat peruskorjausiässä. Tämän ikäinen rakennuskanta muodostaa 30 % kaupungin rakennuskannasta. Peruskorjauskustannuksia voidaan kattaa kortteleiden lisärakentamisella.

Maankäytön suunnittelussa tulee aina ottaa huomioon uusiutuvan energian käytön mahdollistaminen ja rakentamisen materiaalivalinnoista aiheutuvat päästöt. Tämän lisäksi tulee huomioida rakennusten sijoittelun, muodon ja suuntauksen vaikutukset energiankulutukseen. Nämä tavoitteet tulisi sisällyttää yleiskaavaan.

Yleiskaavaluonnoksessa ei ole osoitettu alueita tuulivoimatuotannolle. Toisaalta on hyvä, että tuulivoiman sijoittamista ei myöskään rajoiteta. Uudenmaan neljännessä vaihemaakuntakaavaluonnoksessa Helsinkiin ei ole osoitettu maakunnallisesti merkittäviä tuulivoima-alueita. Paikallisia tuulivoima-alueita voidaan varata kuitenkin kuntakaavoituksessa. Tuulivoimaselvitys soveltuisi tehtäväksi esimerkiksi yleiskaavatyön yhteydessä.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen edellyttää myös ilmastonmuutoksen sopeutumistoimien tehostusta. Viherpinta-alan pieneneminen lisää hulevesien tulvariskejä, kun ilmasto muuttuu entistä sateisemmaksi. Tähän voidaan kuitenkin varautua hyvällä suunnittelulla, jossa korkeatkin rakentamistehokkuudet kompensoidaan jättämällä kortteihin myös riittävästi viherpinta-alaa esimerkiksi hulevesien imeyttämiseksi ja viivyttämiseksi sekä tulvavesien ohjaukselle. Viheralueiden väheneminen pienentää myös kaupungin alueen hiilivarastoa. Eniten hiilidioksidia sitovat metsät. Viherkerroinmenetelmää kannattaa käyttää suunnittelussa ekologisuuden mittarina etenkin uusille alueille rakennettaessa. Ilmastonmuutoksen vuoksi meriveden pinta uhkaa nousta. Yleiskaavassa tulee siten tunnistaa myös merivesien tulvariskialueille sijoittuvat maankäytön muutosalueet ja rakentamiselle aiheutuvat vaatimukset. Isoista ympäristöongelmista yleiskaava-aineisto ottaa kantaa lähinnä ilmastonmuutokseen. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen on kuitenkin vähintään yhtä suuri

ongelma. Suomi on sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen vuoteen 2020 mennessä ja myös Helsingin kaupungilla on tavoiteohjelma luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi. Tavoitteissa on mahdoton onnistua, jos niihin tähtääviä toimenpiteitä ei sisällytetä kaavoitukseen.

Luonto ja virkistys

Yleiskaavan päälinjaukset ovat kannatettavia: ne painottavat jo rakennettujen alueiden täydennysrakentamista ja pääväylien bulevardisointia. Vihersormia pyritään ylläpitämään, niiden välisiä viheryhteyksiä vahvistamaan ja meritäyttöjä välttämään. Erityisesti vihersormien väliset poikittaisyhteydet ovat nykyiselläänkin hyvin kapeita ja katkeavat helposti.

Kaava-aineisto sisältää melko laajat luonto- ja Natura-vaikutusten arvioinnit. Myös virkistyskäytön muutoksia on hahmoteltu viheraluestrategiassa. Viheralueiden suuren merkityksen vuoksi tapahtuvia muutoksia olisi hyvä arvioida tarkemmin ja esittää muutosalueet ja niiden vaikutukset karttaesityksenä.

Vaikka kaavaluonnoksessa on pyritty säästämään viheralueita, vähenee virkistysalueiden pinta-ala rakentamisalueiden laajentuessa. Viheralueiden supistuminen lisää virkistysalueiden käyttöpaineita kasvavan asukasmäärän myötä. Viheralueiden kansanterveydellinen merkitys ymmärretään entistä paremmin. Erilaiset käyttäjäryhmät toivovat erilaisia reittejä ja muita toimintamahdollisuuksia.

Viheralueita heikentää paitsi kokonaispinta-alan supistuminen myös niiden pirstoutuminen. Kumpikin tekijä pienentää luonnon monimuotoisuutta, vaikka kaikkein arvokkaimmiksi luokiteltuja luontoalueita säästettäisiin. Ekologisesti toimivan kaupunkimetsän minimalaksi on valmisteilla olevaan luonnonsuojeluohjelmaan sisältyvässä metsäverkostoeselvityksessä arvioitu 3 hehtaaria, mutta metsäverkoston kannalta pienemmätkin kuviot voivat olla merkityksellisiä. Valmistuvassa metsäverkostoeselvityksessä on osoitettu muutamia kriittisiä kohtia.

Viheraluestrategiassa on tarkasteltu viheralueiden saavutettavuutta. Lähivirkistysalueiden saavutettavuudelle voidaan asettaa tavoitteita, esimerkiksi 300 metrin etäisyys tai enintään 5-10 minuutin kävelymatka. Yleiskaavaluonnoksen vaikutuksia saavutettavuuteen tulisi arvioida. Asuinalueiden ja laajojen virkistysalueiden välille tulee järjestää tehokkaat ja kestävät liikenneyhteydet.

Valtuuston hyväksymien Helsingin ympäristöpolitiikan tavoitteiden 2020–2050 mukaisesti tulee turvata kattavan viherverkoston

ekologinen toimivuus osana seudullista kokonaisuutta. Viheralueille rakentamista tulee kompensoida parantamalla viheralueiden toiminnallisuutta ja ekologista laatua, ennallistamalla luontokohteita tai luomalla uusia lähiviherympäristöjä.

Bulevardisoinnin ja muun tiivistämiskäytön yhteydessä on mahdollista lisätä erilaisin viherkansi-, viherkatto- ja viherseinäratkaisuin kasvillisuuden peittämää pinta-alaa. Myös muun tyyppisen keinotekoisien "kaupunkiluonnon" tuottaminen on mahdollista. Se ei laadullisesti korvaa luonto- ja virkistysarvoltaan tärkeiden alueiden supistumista, mutta sen avulla voidaan kuitenkin eräänlaisena kompensationsa lisätä kaupunkivihreän osuutta.

Ekologista laatua voidaan parantaa perustamalla lisää tärkeitä luontoalueita luonnonsuojelualueiksi, kuten tekeillä olevassa luonnonsuojeluohjelmassa esitetään. Tällöin laadittavilta hoito- ja käyttösuunnitelmilla päästään suunnittelemaan yksityiskohtaiset luontoarvoja säästävät ja lisäävät hoitotoimet. Tämä ei yleensä merkitse olennaisia virkistyskäytön rajoituksia.

Vihersormirakenteen kannalta Keskuspuiston ohella koillinen vihersormi alueella Vartiosaari-Ramsinniemi-Meri-Rastila uhkaa kaventua merkittävästi. Raitiotien jatkamistarve Laajasalosta koilliseen tulee arvioitavaksi myöhemmin. Tämän akselin mahdollinen rakentaminen tulee sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden lopulle, jolloin alueet säilyvät virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään. Tänä aikana on syytä suunnitella Vartiosaaren virkistyskäyttömahdollisuuksien parantamista.

Kaavan hyötyjen ja haittojen arvioinnin kannalta sen toteuttamisjärjestys on keskeisessä asemassa. Arvokkaille luonto- ja virkistysalueille rakentamista tulee välttää niin kauan kuin mahdollista. Kaavaa tulisi kehittää siihen suuntaan, että rakentamista tärkeille luonto- ja virkistysalueille vähennettäisiin.

Muutostarpeita

Luonnoksessa esitetty Hämeenlinnanväylän kaupunkibulevardiin liittyvä rakentaminen kaventaa Keskuspuistoa. Ratkaisu ei katkaise viheryhteyttä, mutta aiheuttaa virkistysalueen huomattavan pienenemisen. Arvokkaimmat luontoalueet säilyvät idempänä, mutta luonnonarvojen ja ennen muuta, meluhaitoista huolimatta, erittäin runsaan virkistyskäytön vuoksi Keskuspuistoon rakentamisesta tulee luopua. Koillinen vihersormi Vartiosaari-Ramsinniemi-Meri-Rastila tulisi säilyttää nykyisellään, sillä se on viherverkoston luontainen yhteys idän suuntaan, koska ns. itäinen vihersormi pitää sisällään mm. golfkentän ja entisen kaatopaikka-alueen.

Turunväylän bulevardisointiin liittyvä rakentamisalue on liian laaja ulottuessaan Talin virkistysalueille ja Ulvilantien pohjoispuolelle. Munkkivuoren ja Pitäjänmäen väliset ulkoilumetsät tulee säilyttää laajempina sekä paikallisen virkistyskäytön että ekologisten yhteyksien turvaamiseksi. Malminkartanossa Kartanonmetsä tulee suojella ja rakentaminen ohjata keskusta-alueen ja junaradanvarren merkittävään tiivistämiseen, eikä Malminkartanonkaaren ympärille. Malminkartanonhuipulle yhteyden Mätäjoelta luova vihersormi on säilytettävä leveämpänä kuin luonnos esittää.

Natura-alueista suurimmat rakentamispaineet sijoittuvat Vanhankaupunginlahden lintuveden ympäristöön. Natura-alueeseen kuuluva, valtion omistama, mutta vielä luonnonsuojelualueena rauhoittamaton Purolahden niitty sijaitsee kaikkein lähimpänä Viikintietä ja peltoalueelle suunniteltua uutta rakentamista. Natura-alueen ympäristöön on esitetty laajalti lisäasutusta, joka lisää virkistyskäyttöpainetta. Kaavassa tulee varautua mahdollisiin muutoksiin myöhemmin tarkentuvan Natura-arvion osoittamissa kohdissa. Luonnonsuojeluohjelmassa vahvistetaan kaikkia Natura-alueita niiden lähelle perustettavien uusien suojelualueiden avulla. Lisärakentaminen Viikin opetus- ja tutkimustilan alueelle on edellä esitetyn perusteella myös syytä harkita tarkemmin. Jos yliopiston peltoalueita supistetaan, niin Viikintien lisärakentaminen tulisi rajata Viikinojan länsipuolelle Viikinojaa säästäen. Tämän Eko-Viikin vieressä sijaitsevan alueen rakentamiseen lienee sovellettavissa Eko-Viikistä edelleen kehitettyjä ekologisen kaupunkipientalorakentamisen periaatteita. Viheraluetta Herttoniemen ja Vanhankaupunginlahden Natura-alueen välillä ei tule nykyisestään kaventaa tavalla, joka saattaisi olla tulkittavissa verrattaessa vallitsevaa tilannetta yleiskaavakartassa esitettyihin ylimalkaisiin merkintöihin. Mahdolliset muutosesitykset alueella on esitettävä selkeästi.

Haltialan peltojen virkistykselle ja linnustolle tärkeä pinta-ala uhkaa supistua Torpparinmäkeen suunnitellussa rakentamisalueen laajennuksessa. Rakentamisen todellinen tarve ja vaikutukset virkistykseen, maisemaan ja luontoon on syytä selvittää perusteellisesti.

Vantaanjokivarsi on nykyisin lähes kokonaisuudessaan rakentamatonta viheraluetta. Kaavaluonnoksessa uudet alueet ulottuvat hyvin lähelle rantaa Pikkukosken pohjoispuolella ja eri suunnilla Kehä I:n siltojen lähistöllä. Lisärakentamisen suunnittelussa tulee ottaa huomioon mm. Helsingipuiston turvaaminen ja rakentamisen sijoittuminen osittain vesistötulvien riskialueelle.

Melkin pohjoisosaan merkitty, meritäyttöön perustuva rakentamisalue aiheuttaisi hyötyyn nähden suuria muutoksia meriluonnolle. Se tulisi poistaa kaavasta.

Kaavamerkinnoistä

Kaavamääräykseen tulisi lisätä asianmukaisiin kohtiin viittaukset teemakarttoihin sen korostamiseksi, että yleiskaavakartan lisäksi myös muun muassa luonnonsuojeluohjelmaan ja metsäverkostoon sisältyvät arvokkaat alueet otetaan huomioon yleiskaavan mukaisia asemakaavoja ja muita suunnitelmia tehtäessä. Lisäksi lautakunta toivoo kaavan jatkotyössä huomioitavan Helsingin luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelman kaavoitukseen liittyvät toimenpide-esitykset sekä valtuuston päätöksen metsäisen suojeluverkoston osoittamisesta yleiskaavassa.

Luonnonsuojelu-, luonto-, virkistys- ja viheralueet on merkittävä selkeästi kaavan lainvoimaisiksi tuleviin osiin. Suunnitelmien ja suuntaviivojen esittely lainvoimaa vaille jäävissä karttaliitteissä ei ohjaa riittävästi jatkosuunnittelua, mikäli esimerkiksi luonnonsuojelumääräysten rajoittamien ja muiden lähistöllä olevien alueiden rajaus tai oikeudellinen velvoittavuus tarkemmalle kaavoitukselle jää epäselväksi.

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 16.12.2014 jatkovalmistelun ohjeesta, jonka mukaan luonnonsuojeluun varattu alue merkitään kaavamääräyksellä tai -merkinnällä huomioon otettavaksi yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tämä menettely helpottaa jo perustettujen luonnonsuojelualueiden hahmottamista sekä tukee valmisteilla olevan luonnonsuojeluohjelman tavoitteita ja parantaa sen havainnollisuutta. Ympäristölautakunta pitää valmisteluohjetta kannatettavana.

Maankäytön tiivistäminen ja liikennejärjestelmä

Nykyiseen kaupunkirakenteeseen ja joukkoliikennejärjestelmään tukeutuva maankäytön tiivistäminen tarjoaa hyvän lähtökohdan energiatehokkaammalle kaupungille verrattuna hajautetumpaan maankäyttöratkaisuun. Kaupungin asukasmäärän voimakas kasvu lisää kuitenkin autoliikennettä pääväylillä ja kaduilla.

Yleiskaavaluonnoksessa on Liikkumisen kehittämisohjelman mukaisesti nostettu jalankulku ja pyöräily ensimmäiseksi liikennemuotojen hierarkiassa ja henkilöautoliikenne tulee vasta joukkoliikenteen jälkeen. Kehittämisohjelman tavoitteena on, että kokonaismatkamäärän kasvu ohjataan kokonaisuudessaan kestäviin liikkumismuotoihin eikä autoliikenteen matkamäärä kasva. Tämän tulisi

olla myös yleiskaavan tavoitteena. Kaupunkibulevardien tavoitelähtöisen vaikutusten arvioinnin mukaan Kehä I:n eteläpuolella ja Helsingin sisällä henkilöautomatkojen määrän arvioidaan kuitenkin kasvavan.

Suurien väylien muuttaminen bulevardimaisemmiksi ja ajonopeuksien laskeminen ovat sinänsä kannatettavia suunnitelmia. Kaupunkibulevardien toteuttaminen edellyttää joukkoliikenteen tehostustoimia, keskeisenä osana laajan pikaraitiotieverkon. Lisäksi vaaditaan henkilöautoilua rajoittavia toimia kuten sujuvuusmaksujärjestelmän kehittäminen ja pysäköintimaksujen korottaminen. Toimien ajoittamisessa avainasemassa on yleiskaavaehdotuksen rinnalla laadittava toteuttamisohjelma. Siinä uusien rakentamisalueiden ajoitus tulee kytkeä liikenteellisiin ja ympäristöllisiin toteutusedellytyksiin.

Merkittävät joukkoliikenteen parantamistoimet tulee ehdottomasti ajoittaa ennen väylien varsien asuin- ja työpaikka-alueiden rakentamista. HLJ 2015 -luonnoksessa tähän ei ole kuitenkaan varauduttu. Kauempaa seudulta ja pääkaupunkiseudulta tulevien liityntäyhteydet bulevardien pikaraitioiteihin tulee suunnitella huolellisesti. Nyt liityntäpysäköintiä ei ole suunniteltu.

Autoliikenteen hinnoittelu, erityisesti sujuvuusmaksut, on tehokkain autoliikennemäärien vähentämiskeino. Hinnoittelu on välttämätöntä paitsi tehokkaimpina liikkumista ohjaavana ja sitä kautta ympäristö- ja terveyshaittoja sekä hiilidioksidipäästöjä vähentävänä toimena, mutta myös liikennehankkeiden rahoituksen mahdollistavana tekijänä. Autoliikenteen hinnoittelun suunnittelu tulisi aloittaa pikaisesti ja se tulisi tehdä avoimesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Vaikutusarviointi

Koska yleiskaavan vision aikajänne on hyvin pitkä, on vaikutusarviointien lähtökohtana pidettävä esimerkiksi vuotta 2030 tai 2035, jolle liikenne-ennusteet ovat kohtuullisen luotettavasti arvioitavissa. Valmisteltavana olevaa yleiskaavaa seuraava yleiskaava tullaan kuitenkin laatimaan 10–15 vuoden kuluttua, jolloin visioon tähtääviä ennusteita ja toteutusohjelmaa on taas mahdollista tarkentaa.

Kaupunkibulevardien toteuttamisen edellytyksinä olevilla liikennemäärien vähentämisellä ja väylien välityskyvyn laskemisella on hyvin merkittäviä vaikutuksia alueellisesti ja myös seudullisesti. Vaarana on, että liikennemäärät kasvavat alemmalla katuverkolla. Tällöin ilmanlaatu- ja meluhaitat voivat lisääntyä alueilla, joilla ne eivät tällä hetkellä ole merkittäviä. Liikenteen haittavaikutusten

kohdentumisen arviointi edellyttää karttaesityksiä katuverkon liikennemääristä sekä nykyisessä että tulevassa ennustetilanteessa.

Jatkotyössä tulee arvioida kaupunkibulevardien ja alemman katuverkon todennäköisiä liikennemääriä sekä raskaan liikenteen osuuksia. Käytetyissä skenaarioissa raskaan liikenteen osuus oli hyvin alhainen, vain 5 %. Liikennemääräarvion perusteella tulee arvioida alemmalle katuverkolle aiheutuvat ilmanlaatu- ja meluvaikutukset. Myös satamien lisääntyvän raskaan tavaraliikenteen reititys on tarpeen ottaa arvioissa huomioon.

Yleiskaavaluonnoksen mukaan kaupunkibulevardien pikaraitiotiet on mahdollista toteuttaa aluksi bussiyhteyksin. Myös näiden väliaikaisratkaisujen toteutettavuutta ja vaikutuksia väylien välityskykyyn, kulkutapajakaumaan, liikennemääriin sekä ilmanlaatu- ja meluhaittoihin olisi syytä arvioida. Sähköbussilla haittavaikutukset olisivat merkittävästi pienempiä kuin dieselbussilla.

Liikenteen ilmanlaatuvaikutukset

Kaupungin tulee huolehtia siitä, että ilmansaasteiden pitoisuudet eivät ylitä niille asetettuja raja-arvoja siellä, missä ihmiset oleskelevat ja liikkuvat. Uusia alueita, joilla ilmanlaadun raja-arvot ylittyvät, ei tule rakentaa. Tämä tulee huomioida yleiskaavan vaikutusarvioinneissa ja toteutusohjelman suunnittelussa. Tällä hetkellä typpidioksidin vuosiraja-arvo ylittyy kantakaupungin vilkasliikenteisissä katukuiluissa. Ilmanlaadun mittaus- ja mallinnustulosten perusteella on ilmeistä, että pahimmissa katukuiluissa raja-arvo ylittyy edelleen vuonna 2015.

Kaupunkibulevardien vaikutusta ilmanlaatuun tutkittiin yleiskaavan taustaselvityksessä. Selvityksessä arvioitiin mallinnoksin ja aikaisempien mittausten perusteella ilmanlaatua erityyppisillä kaupunkibulevardeilla erilaisilla liikennemäärillä. Mallinnuksessa käytettiin tämänhetkisiä päästökertoimia, koska niiden ennustaminen tulevaisuudessa on erittäin hankalaa. Selvityksen mukaan typpidioksidin vuosiraja-arvo ylittyy kaikissa tarkastelluissa bulevardityypeissä.

Bulevardien suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikennemääriin, raskaan liikenteen osuuteen, liikenteen sujuvuuteen, kadun tuulettavuuteen ja katu- ja korttelirakenteen suunnitteluun. Ilmanlaatuselvityksen mukaan typpidioksidin vuosiraja-arvon ylittyminen katukuilussa on todennäköistä, mikäli kadun liikennemäärä ylittää 25 000 ajoneuvoa vuorokaudessa tai jos raskaan liikenteen määrä on yli 2000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Ruuhkautuminen heikentää ilmanlaatua huomattavasti.

Ajoneuvoteknologian kehitys ei tule lähitulevaisuudessa ratkaisemaan typpidioksidi- ja hiukkasongelmia. Valitettavasti uusienkaan polttomootoriautojen todelliset päästöt eivät ole täyttäneet niille asetettuja odotuksia. Lisäksi ajoneuvokannan uusiutuminen ja sähköisen liikenteen lisääntyminen on hyvin hidasta ilman erityisiä tehostamistoimia, kuten kannustimia ja latausverkoston voimakasta laajentamista. Katupölypäästöjen määrään ei vaikuta moottoritekniikan kehittyminen tai käytetty energialähde, joten liikennemäärien yhä kasvaessa katupölyn terveyshaitat korostuvat ilman erityistoimenpiteitä.

Liikenteen meluvaikutukset

Kaupunkibulevardien toteutuminen ja kaupunkirakenteen tiivistäminen keskustoihin ja niiden ympärille sekä raideliikenteen asemien ja keskeisten pysäkkien ympäristöön kasvattaa melulle altistuvien ihmisten määrää. Toisaalta uusi kaupunkirakenne voi estää melun leviämistä laajemmalle ympäristöön ja paikoitellen jopa parantaa melutilannetta esim. virkistysalueilla.

Luonnoksessa ei ole esitetty liikennemeluvaikutusten arviointia. Yleiskaavassa on tärkeää tunnistaa alueet, joiden meluntorjunnan suunnittelussa asemakaavatasolla on odotettavissa suuria haasteita. Jatkovalmistelun yhteydessä tulee arvioida liikenne-ennusteiden mukaiset liikenteen vaikutukset melutilanteeseen sekä uusilla että nykyisillä asuinalueilla. Selvityksestä tulee käydä ilmi, millä alueilla tilanne paranee tai huonontuu ja ovatko muutokset merkittäviä.

Asumisen sijoittaminen bulevardien varrelle vaatii erityisratkaisuja, jotta asuin ympäristön terveellisyys voidaan turvata. Yleiskaavatyön yhteydessä on laadittu ansiokas Asuinkorttelit kaupunkibulevardien varrella -selvitys, jossa etsittiin asuinrakentamisen uusia konsepteja vilkkaasti liikennöityjen väylien varsille. Selvityksessä liikenteen aiheuttamien melu- ja ilmanlaatuhaahtojen haaste on hyvin tunnistettu. Raportin suositusten mukaan bulevardien varrella olevan julkisivun tulee lähtökohtaisesti olla melulta suojaava kaksoisjulkisivu tai massiivijulkisivu, jolloin asuinhuoneet voidaan sijoittaa suojaisemman pihan puolelle.

Kaupunkibulevardien toteuttamisen edellytyksenä olevia erityisratkaisuja tulee edelleen kehittää aktiivisesti yhteistyössä ympäristöterveyden asiantuntijoiden ja viranomaistahojen kanssa. Jatkossa tulee varmistaa, että esitettyä keinopalettia todella myös käytetään sekä bulevardeilla että muissa liikenteen haittojen kannalta haastavissa kohteissa.

Ensisijainen haittojen vähentämiskeino myös katubulevardeilla tulee kuitenkin olla päästöjen pienentäminen liikenteeseen vaikuttamalla.

Riittävän ilmanlaadun turvaaminen on meluntorjuntaa vaikeampaa ja vaatii autoliikennemäärien huomattavaa vähenemistä. Samoin viihtyisän katutilan aikaansaaminen jalankulkijoille ja pyöräilijöille on erittäin haastavaa, jollei korkeita melutasoja ja ilman epäpuhtauspitoisuuksia saada alenemaan.

Viheraluestrategiassa on tunnistettu myös hiljaisuuden ja äänimaiseman kokemuksen merkitys viheralueilla. Rauha ja hiljaisuus korostuvat, kun ihmisiltä kysytään ulkoilalueiden tärkeitä arvoja. Viheralueiden kehityskuvan yhtenä tavoitteena onkin, että yhtenäisissä kaupunkimetsissä, merimaiseman äärellä ja saaristossa voi kokea rauhaa ja hiljaisuutta. Tämä tavoite on merkittävä myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden näkökulmasta, sillä alueidenkäytössä tulee edistää hiljaisten alueiden säilymistä.

Jatkotyössä tulisi arvioida esim. karttatarkasteluna maankäytön muutosalueiden ja liikennejärjestelmän vaikutuksia kaupunkimaisiin hiljaisiin alueisiin. Lähtöaineistona voidaan käyttää esimerkiksi nykyisen yleiskaavan taustaselvityksessä ja Helsingin kaupungin meluselvityksessä 2012 asukaskyselyn perusteella karkeasti määritellyjä hiljaisia alueita.

Merialuesuunnittelu

Uusi yleiskaava pyrkii tehostamaan Helsingin edustan merialueen käyttöä, saavutettavuutta ja houkuttelevuutta. Yleiskaavassa olisi kuitenkin muistettava, että merialueelle kohdistuu jo nyt voimakas ihmistoiminnan aiheuttama käyttöpaine. Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö yhteen sovittaa ja edistää eri käyttömuotojen synergioita ja auttaa ratkaisemaan mahdollisia ristiriitoja jo ennakolta. Olennaisia luontoarvoja omaavat saaret, luodot ja ranta-alueet on syytä huomioida omilla kaavamerkinnöillään. Erityishuomiota tulee kiinnittää rakentamattomien, luonnontilaisten kaltaisten ranta-alueiden säilyttämiseen. Lisäksi kaupungin tulisi ainakin muutospainealueiden osalta parantaa tietopohjaa vedenalaisen luonnon merkittävistä luontoarvoista haittojen vähentämiseksi.

Olennaisia luontoarvoja omaavat saaret, luodot ja ranta-alueet on syytä huomioida omilla kaavamerkinnöillään. Erityishuomiota tulee kiinnittää rakentamattomien, luonnontilaisten kaltaisten ranta-alueiden säilyttämiseen. Lisäksi kaupungin tulisi ainakin muutospainealueiden osalta parantaa tietopohjaa vedenalaisen luonnon merkittävistä luontoarvoista haittojen vähentämiseksi.

Helsingin yleiskaavaselostukseen olisi hyvä sisällyttää tarkastelu Helsingin edustan merialueen eri toiminnoista ja siitä, miten nykyiset ja tulevat erilaiset toiminnot aiotaan sovittaa Helsingin edustan

merialueelle merialuesuunnittelun avulla. Tällaisia ovat mm. laivareitit, läjitystoiminta, jäteveden purkupaikat, kaapelit ja putket sekä vedenalaisen luonnon suojelu.

Suomen ympäristökeskuksen ”Ilmastonmuutoksen vaikutus merialuesuunnitteluun”-hankkeessa (MARISPLAN) tuotetaan tietoa merialuesuunnittelun haasteista Helsingin kaupungin merialueella. Tätä tietoa voidaan hyödyntää merialueille jo kohdistuvien ja yleiskaavaluonnoksessa suunniteltujen toimintojen yhteensovittamisessa. Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö on yhtenä päämääränä myös kaupunginhallituksen hyväksymässä Itämerihaasteen toimenpideohjelmassa.

EU:n meristrategiadirektiivi (2008/56/EY) ja vesipolitiikan puitedirektiivi (2000/60/EY) asettavat Suomenlahdelle tavoitteeksi hyvän tilan. Koko Helsingin edustan merialueen ekologinen tila on kuitenkin vain välttävä. Helsingin yleiskaavaselostuksessa tulisi huomioida EU:n ja muiden kansainvälisten tahojen Itämeren tilalle asettamat tavoitteet, jotta ihmistoimintojen määrän kasvu ei vaaranna tavoitteiden saavuttamista, vaan pikemminkin edistää sitä.

Ympäristöhäiriöitä aiheuttavat toiminnot

Teolliset toiminnot ja jätehuoltoalueet

Helsingin yleiskaava 2002 valmistelun yhteydessä laadittiin erillisselvitys ympäristöhäiriöitä aiheuttavista toiminnoista ja niiden haitoista. Tämä selvitys on tarpeen päivittää. Selvityksessä voidaan hyödyntää lähtötietoina teollisten toimintojen kartoitusta, jonka ympäristökeskus laatii tämän kevään aikana.

Yleiskaavaluonnoksen mukaan uutta asumista suunnitellaan mm. Konalan ja Viikinrannan teollisuusalueiden välittömään läheisyyteen. Näillä alueilla on monia ympäristöhäiriöitä aiheuttavia toimintoja, jotka rajoittavat lähialueen maankäyttöä tai joiden toimintaa lähialueen muuttuva maankäyttö voi rajoittaa. Tällaisia toimintoja ovat mm. murskaamot, rakennusjätteen käsittelypaikat ja siirtokuormausasemat, joiden toiminta ja liikenne tuottaa merkittäviä melu- ja pölyhaittoja.

Kaavavalmistelun yhteydessä tulee kuitenkin huolehtia siitä, että rakentamisessa ja muussa yritystoiminnassa syntyvien jätteiden siirtokuormaus-, välivarasto- ja käsittelypaikkoja on jatkossakin käytettävissä.

HSY:n Sorttiasemien säilyminen Konalassa ja Kivikossa tukee kotitalouksien ja pienyritysten jätehuoltoon liittyviä tarpeita.

Helikopterikenttä

Kaupallisen helikopterikentän sijoittumismahdollisuuksista on laadittu erillinen selvitys, jossa on arvioitu myös meluvaikutuksia. Sen mukaan parhaat toimintaedellytykset helikopterikentän toiminnalle olisivat Helsinki-Vantaan lentoaseman alueella. Paras sijoituspaikka Helsingin alueella olisi Kivikko, jonka läheisyyteen on yleiskaavaluonnoksessa osoitettu runsaasti uutta asuntovaltaista aluetta. Helikopterikentän toiminnan aiheuttamien meluvaikutusten vuoksi helikopterikenttä ei sovellu Kivikkoon.

Rakentamista ja niiden massataloutta palvelevat alueet

Yleiskaavoituksessa tulisi huomioida myös rakentamista palvelevien erilaisten massojen välivarastointi-, läjitys- ja hyötykäyttöalueiden sekä huoltoalueiden tarve ja sijoitusmahdollisuudet. Yleiskaavan yhteydessä tulisi esittää toiminnoille alustava tilavaraus- ja sijoitussuunnitelma, joka huomioi sekä rakennus- ja kuljetuslogistiikan että ekotehokkuuden vaatimukset.

Tapahtuma-alueet

Kaupungin strategian tavoitteena on edistää erilaisten kaupunkia elävöittävien ja yritystoimintaa edistävien tapahtumien järjestämistä. Suurille konserteille on kuitenkin vähän järjestämispaikkoja. Tällöin on riskinä, että lisääntyvistä tapahtumista ympäristölle aiheutuvat meluhaitat kuormittavat samojen alueiden asukkaita toistuvasti. Konserteille ja muille suurille yleisötapahtumille tulisikin melukuormituksen hajauttamiseksi voida osoittaa riittävästi vaihtoehtoisia paikkoja, mahdollisesti osin väliaikaiskäyttöönkin vapautuvilta alueilta. Yksi tällainen uusi, harkittava kohde voisi olla esimerkiksi Malmin lentoasemakäytöstä mahdollisesti vapautuva kenttäalue.

Käsittely

03.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 2 jälkeen lisäys:

"Yleiskaavassa on kuitenkin varsinaisen tiivistämisen lisäksi mukana rakentamista virkistysalueille. Ongelman vähentämiseen tulisi kiinnittää kaavan jatkotyössä huomiota."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Anita Vihervaara: kohta 4 3virke

Helsingin strategiaohjelman mukainen hyvinvoiva helsinkiläinen tarvitsee eheän viherverkoston sekä riittävät tilavaraukset virkistystoiminoille.

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä lisäyksen.

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 16 jälkeen lisäys:

"Isoista ympäristöongelmista yleiskaava-aineisto ottaa kantaa lähinnä ilmastonmuutokseen. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen on kuitenkin vähintään yhtä suuri ongelma. Suomi on sitoutunut pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemisen vuoteen 2020 mennessä ja myös Helsingin kaupungilla on tavoiteohjelma luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi. Tavoitteissa on mahdoton onnistua, jos niihin tähtääviä toimenpiteitä ei sisällytetä kaavoitukseen."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä lisäyksen.

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 22 jälkeen lisäys:

"Ekologisen verkoston keskeiset osat (perustetut suojelualueet, suojeluun varattavat muut alueet, luo-alueet, erilaiset viheralueet) tulee kaikki osoittaa oikeusvaikutteisella kartalla."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 26 jälkeen / muutostarpeita alkuun:

"Kaavaa tulisi kehittää siihen suuntaan, että rakentamista tärkeille luonto- ja virkistysalueille vähennettäisiin."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 27 jälkeen:

"Koillinen vihersormi Vartiosaari-Ramsinniemi-Meri-Rastila tulisi säilyttää nykyisellään, sillä se on viherverkoston luontainen yhteys idän suuntaan, koska ns. itäinen vihersormi pitää sisällään mm. golfkentän ja entisen kaatopaikka-alueen."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 27 jälkeen:

"Kulttuuri- ja luontoarvoiltaan valtakunnallisestikin ainutlaatuiselle Tuomarinkylän RKY-alueelle ja Siliuksenmäelle suunniteltu rakentaminen ja raideliikenne ei ole ekologisesti kestävä ja haittaa vakavasti myös alueen aktiivista harrastus- ja virkistystoimintaa. Helsingipuistoon kuuluvan alueen rakentamisesta tulee luopua."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 28 jälkeen lisäys:

"Malminkartanossa Kartanonmetsä tulee suojella ja rakentaminen ohjata keskusta-alueen ja junaradanvarren merkittävään tiivistämiseen, eikä Malminkartanonkaaren ympärille. Malminkartanonhuipulle yhteyden Mätäjoelta luova vihersormi on säilytettävä leveämpänä kuin luonnos esittää."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 29 jälkeen lisäys:

"Lisärakentaminen Viikin opetus- ja tutkimustilan alueelle on edellä esitetyn perusteella myös syytä harkita tarkemmin. Jos yliopiston peltoalueita supistetaan, niin Viikintien lisärakentaminen tulisi rajata Viikinojan länsipuolelle Viikinojaa säästään. Tämän Eko-Viikin vieressä sijaitsevan alueen rakentamiseen lienee sovellettavissa Eko-Viikistä edelleen kehitettyjä ekologisen kaupunkipientalorakentamisen periaatteita."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti:

Lisäys kappaleen 29 loppuun: Viheraluetta Herttoniemen ja Vanhankaupunginlahden Natura-alueen välillä ei tule nykyisestään kaventaa tavalla, joka saattaisi olla tulkittavissa verrattaessa vallitsevaa tilannetta yleiskaavakartassa esitettyihin ylimalkaisiin merkintöihin. Mahdolliset muutosesitykset alueella on esitettävä selkeästi.

Kannattajat: Leo Stranius

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 30 jälkeen lisäys:

"Rakentamisen todellinen tarve ja vaikutukset virkistykseen, maisemaan ja luontoon on syytä selvittää perusteellisesti."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä lisäyksen.

Esityksen muutos, Päivi Kippo-Edlund:
Väliotsikon "Kaavamerkinnöistä" jälkeen uusi kappale ennen kappaletta 33: "Kaavamääräyksiin tulisi lisätä asianmukaisiin kohtiin viittaukset teemakarttoihin sen korostamiseksi, että yleiskaavakartan lisäksi myös muun muassa luonnonsuojeluohjelmaan ja metsäverkostoon sisältyvät arvokkaat alueet otetaan huomioon yleiskaavan mukaisia asemakaavoja ja muita suunnitelmia tehtäessä."

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä lisäyksen.

Vastaehdotus:

Timo Latikka:

Kohdan 31 jälkeen: Kaavaluonnoksessa ehdotetaan Malmin lentoasemaa koskevan kaavamerkinnän kumoamista ja nykyisen liikennealuemerkinnän muuttamista taajama-alueeksi. Voimassa olevassa maakuntakaavassa Malmin lentoaseman kaavamerkintä on yleiskaavan hyväksymisen aikaan edelleen liikennealue, joten se on säilytettävä yleiskaavassakin. Yleiskaava ei saa olla ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Ympäristölautakunta esittää, että merkinnän muuttamisesta luovutaan ja alue säilytetään liikennealueena.

Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Anita Vihervaara:

Kohta 31 Malmin lentokentän ympäristöä ei ole merkitty viher- ja luontoalueeksi ja Longinojan ympärille rakentuvaa vihersormea ei tunnista kaavaehdotuksesta. Ojan alkuperä on kaksijakoinen ja toinen alkaa Puistolasta ja toinen Tattarisuon lähteen pohjavesialueelta. Osa ojasta on lentokentän alla putkessa. Haarat yhtyvät ja oja laskee Vantaan jokeen. Tämä on osa vihersormea mutta pääosa vihersormesta tuhoutuu luonnoksen perusteella. Kaupunki tarvitsee kaikilla suunnilla pitkän ja leveät vihersormet.

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Timo Latikka:

Kohdan 31 jälkeen: Malmin lentokenttä on osa Koillis-Helsingin vihersormea, merkittävä osa alueen asukkaiden virkistysmahdollisuuksia, merkittävä suomalaiselle lentotaidolle ja lentoturvallisuudelle, valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Alue on myös merkittävä levähdysalue uhanalaiselle heinäkurpalle ja pesimäalue valkoselkätikalle. Muutoksella on vaikutusta puurotaimenelle ja vuollejokisimpukalle.

Kannattajat: Leo Stranius

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Lisäys kappaleen 33 jälkeen:

"Jos joillekin viheralueille päädytään yleiskaavoittamaan sillä varauksella, että ne pyritään säilyttämään luontaisina mahdollisimman pitkään, eivät aikatavoitteet saa jäädä ohjeellisiksi, vaan niistä tulee tehdä oikeudellisesti sitovia (esimerkiksi: alueen on säilyttävä nykyisellään vuoteen 2040 eikä sille sitä ennen saa laatia asemakaavaa)."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 33 jälkeen lisäys:

"Lisäksi lautakunta toivoo kaavan jatkotyössä huomioitavan Helsingin luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelman kaavoitukseen liittyvät toimenpide-esitykset sekä valtuuston päätöksen metsäisen suojeleverkoston osoittamisesta yleiskaavassa."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä lisäyksen.

Vastaehdotus:

Leo Stranius: Kappaleen 54 jälkeen:

"Olennaisia luontoarvoja omaavat saaret, luodot ja ranta-alueet on syytä huomioida omilla kaavamerkinnoillään. Erytishuomiota tulee kiinnittää rakentamattomien, luonnontilaisten kaltaisten ranta-alueiden säilyttämiseen. Lisäksi kaupungin tulisi ainakin muutosalueiden osalta parantaa tietopohjaa vedenalaisen luonnon merkittävistä luontoarvoista haittojen vähentämiseksi."

Kannattajat: Timo Pyhälähti

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Lisäys kappaleen 29 loppuun: Viheraluetta Herttoniemen ja Vanhankaupunginlahden Natura-alueen välillä ei tule nykyisestä kaventaa tavalla, joka saattaisi olla tulkittavissa verrattaessa vallitsevaa tilannetta yleiskaavakartassa esitettyihin ylimalkaisiin merkintöihin. Mahdolliset muutosesitykset alueella on esitettävä selkeästi.

Kannattajat: Leo Stranius

Vastaehdotus:

Timo Pyhälähti: Lisäys kappaleen 33 jälkeen omaksi kappaleekseen: Luonnonsuojelu-, luonto-, virkistys- ja viheralueet on merkittävä selkeästi kaavan lainvoimaisiksi tuleviin osiin. Suunnitelmien ja

suuntaviivojen esittely lainvoimaa vaille jäävissä karttaliitteissä ei ohjaa riittävästi jatkosuunnittelua, mikäli esimerkiksi luonnonsuojelumääräysten rajoittamien ja muiden lähistöllä olevien alueiden rajaus tai oikeudellinen velvoittavuus tarkemmalle kaavoitukselle jää epäselväksi.

Kannattajat: Anita Vihervaara

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 2 jälkeen lisäys:

"Yleiskaavassa on kuitenkin varsinaisen tiivistämisen lisäksi mukana rakentamista virkistysalueille. Ongelman vähentämiseen tulisi kiinnittää kaavan jatkotyössä huomiota."

Jaa-äännet: 1

Timo Korpela

Ei-äännet: 8

Joona Haavisto, Timo Latikka, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 22 jälkeen lisäys:

"Ekologisen verkoston keskeiset osat (perustetut suojelalueet, suojeluun varattavat muut alueet, luo-alueet, erilaiset viheralueet) tulee kaikki osoittaa oikeusvaikutteisella kartalla."

Jaa-äännet: 5

Joona Haavisto, Timo Korpela, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Anita Vihervaara

Ei-äännet: 4

Timo Latikka, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 26 jälkeen / muutostarpeita alkuun:

"Kaavaa tulisi kehittää siihen suuntaan, että rakentamista tärkeille luonto- ja virkistysalueille vähennettäisiin."

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Timo Korpela, Matti Niemi

Ei-äänet: 6

Timo Latikka, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 27 jälkeen:

"Koillinen vihersormi Vartiosaari-Ramsinniemi-Meri-Rastila tulisi säilyttää nykyisellään, sillä se on viherverkoston luontainen yhteys idän suuntaan, koska ns. itäinen vihersormi pitää sisällään mm. golfkentän ja entisen kaatopaikka-alueen."

Jaa-äänet: 2

Joona Haavisto, Matti Niemi

Ei-äänet: 5

Timo Korpela, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 2

Timo Latikka, Sirpa Norvio

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 27 jälkeen:

"Kulttuuri- ja luontoarvoiltaan valtakunnallisestikin ainutlaatuiselle Tuomarinkylän RKY-alueelle ja Siliuksenmäelle suunniteltu rakentaminen ja raideliikenne ei ole ekologisesti kestävä ja haittaa vakavasti myös alueen aktiivista harrastus- ja virkistystoimintaa. Helsingipuistoon kuuluvan alueen rakentamisesta tulee luopua."

Jaa-äänet: 4

Joona Haavisto, Timo Korpela, Matti Niemi, Tuula Palaste-Eerola

Ei-äänet: 4

Timo Latikka, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 1

Sirpa Norvio

Puheenjohtajan ääni ratkaisi eli lisäystä ei toteutettu.

6 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 28 jälkeen lisäys:

"Malminkartanossa Kartanonmetsä tulee suojella ja rakentaminen

ohjata keskusta-alueen ja junaradanvarren merkittävään tiivistämiseen, eikä Malminkartanonkaaren ympärille. Malminkartanonhuipulle yhteyden Mätäjoelta luova vihersormi on säilytettävä leveämpänä kuin luonnos esittää."

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Matti Niemi, Sirpa Norvio

Ei-äännet: 5

Timo Latikka, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 1

Timo Korpela

7 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kappaleen 29 jälkeen lisäys:

"Lisärakentaminen Viikin opetus- ja tutkimustilan alueelle on edellä esitetyn perusteella myös syytä harkita tarkemmin. Jos yliopiston peltoalueita supistetaan, niin Viikintien lisärakentaminen tulisi rajata Viikinojan länsipuolelle Viikinojaa säästään. Tämän Eko-Viikin vieressä sijaitsevan alueen rakentamiseen lienee sovellettavissa Eko-Viikistä edelleen kehitettyjä ekologisen kaupunkipientialorakentamisen periaatteita."

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Timo Latikka, Sirpa Norvio

Ei-äännet: 6

Timo Korpela, Matti Niemi, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

8 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisäys kappaleen 29 loppuun: Viheraluetta Herttoniemen ja Vanhankaupunginlahden Natura-alueen välillä ei tule nykyisestään kaventaa tavalla, joka saattaisi olla tulkittavissa verrattaessa vallitsevaa tilannetta yleiskaavakartassa esitettyihin ylimalkaisiin merkintöihin. Mahdolliset muutosesitykset alueella on esitettävä selkeästi.

Jaa-äännet: 3

Joona Haavisto, Timo Korpela, Timo Latikka

Ei-äännet: 4

Matti Niemi, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 2
Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola

9 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Kohdan 31 jälkeen:
Malmin lentokenttä on osa Koillis-Helsingin vihersormea, merkittävä osa alueen asukkaiden virkistysmahdollisuuksia, merkittävä suomalaiselle lentotaidolle ja lentoturvallisuudelle, valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Alue on myös merkittävä levähdysalue uhanalaiselle heinäkurpalle ja pesimäalue valkoselkätikalle. Muutoksella on vaikutusta purotaimenelle ja vuollejokisimpukalle.

Jaa-äännet: 3
Joona Haavisto, Timo Korpela, Matti Niemi

Ei-äännet: 6
Timo Latikka, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

10 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Kohta 31 Malmin lentokentän ympäristöä ei ole merkitty viher- ja luontoalueeksi ja Longinojan ympärille rakentuvaa vihersormea ei tunnista kaavaehdotuksesta. Ojan alku on kaksijakoinen ja toinen alkaa Puistolasta ja toinen Tattarisuon lähteen pohjavesialueelta. Osa ojasta on lentokentän alla putkessa. Haarat yhtyvät ja oja laskee Vantaan jokeen. Tämä on osa vihersormea mutta pääosa vihersormesta tuhoutuu luonnoksen perusteella. Kaupunki tarvitsee kaikilla suunnilla pitkän ja leveät vihersormet.

Jaa-äännet: 4
Joona Haavisto, Timo Korpela, Matti Niemi, Sirpa Norvio

Ei-äännet: 4
Timo Latikka, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 1
Tuula Palaste-Eerola

Puheenjohtajan ääni ratkaisi eli esitystä ei lisätty.

11 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Lisäys kappaleen 33 jälkeen omaksi kappaleekseen:
Luonnonsuojelu-, luonto-, virkistys- ja viheralueet on merkittävä selkeästi kaavan lainvoimaisiksi tuleviin osiin. Suunnitelmien ja suuntaviivojen esittely lainvoimaa vaille jäävissä karttaliitteissä ei ohjaa riittävästi jatkosuunnittelua, mikäli esimerkiksi luonnonsuojelumääräysten rajoittamien ja muiden lähistöllä olevien alueiden rajaus tai oikeudellinen velvoittavuus tarkemmalle kaavoitukselle jää epäselväksi.

Jaa-äännet: 2
Timo Korpela, Matti Niemi

Ei-äännet: 6
Joonas Haavisto, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälä, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Tyhjä: 1
Timo Latikka

12 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Lisäys kappaleen 33 jälkeen:
"Jos joillekin viheralueille päädytään yleiskaavoittamaan sillä varauksella, että ne pyritään säilyttämään luontaisina mahdollisimman pitkään, eivät aikatavoitteet saa jäädä ohjeellisiksi, vaan niistä tulee tehdä oikeudellisesti sitovia (esimerkiksi: alueen on säilyttävä nykyisellään vuoteen 2040 eikä sille sitä ennen saa laatia asemakaavaa)."

Jaa-äännet: 6
Joonas Haavisto, Timo Korpela, Timo Latikka, Matti Niemi, Sirpa Norvio, Anita Vihervaara

Ei-äännet: 2
Timo Pyhälä, Leo Stranius

Tyhjä: 1
Tuula Palaste-Eerola

13 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
Ei-ehdotus: Kappaleen 54 jälkeen:
"Olennaisia luontoarvoja omaavat saaret, luodot ja ranta-alueet on syytä huomioida omilla kaavamerkinnoillaan. Eriyishuomiota tulee kiinnittää rakentamattomien, luonnontilaisten kaltaisten ranta-alueiden

säilyttämiseen. Lisäksi kaupungin tulisi ainakin muutospainalueiden osalta parantaa tietopohjaa vedenalaisen luonnon merkittävistä luontoarvoista haittojen vähentämiseksi."

Jaa-äännet: 1
Matti Niemi

Ei-äännet: 8
Joona Haavisto, Timo Korpela, Timo Latikka, Sirpa Norvio, Tuula Palaste-Eerola, Timo Pyhälähti, Leo Stranius, Anita Vihervaara

Timo Latikka: Tulen jättämään kirjallisen perustelun.

10.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Anu Haahla, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 28916
anu.haahla(a)hel.fi
Jari Viinanen, ympäristötarkastaja (ilmasto), puhelin: +358 9 310 31519
jari.viinanen(a)hel.fi
Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja (luonto ja virkistys), puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi
Suvi Haaparanta, ympäristötarkastaja (liikenne), puhelin: +358 9 310 32061
suvi.haaparanta(a)hel.fi
Jari-Pekka Pääkkönen, johtava ympäristötutkija (vedet), puhelin: +358 9 310 31536
jari-pekka.paakkonen(a)hel.fi

Suomenkielinen työväenopisto Rehtori 27.2.2015

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Helsingin työväenopisto antaa kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavaan lausunnon:

Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma. Kaavalla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Tätä ehdotusta aiempi yleiskaava sai lainvoiman vuonna 2007.

Yleiskaavan luonnoksen johdannossa määritetään, että yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on mahdollistaa kaupunkilaisille jatkossakin hyvän kaupunkielämän edellytykset ja yrittämiselle vahva perusta. Kaavaehdotuksen mukaan kaupunkirakennetta tiivistetään, tukeudutaan joukkoliikenteeseen ja halutaan säilyttää Helsingin erityispiirteet. Hyvään kaupunkielämään liittyy riittävä asuntotuotanto,

palvelujen saatavuus, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus sekä viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö ja riittävät virkistysalueet.

Yleiskaava määrittää Helsingin kasvun mahdollistamalla laajan asuntotuotannon ja yritysten toimintaedellytykset.

Yleiskaavaluonnoksessa varaudutaan 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuonna 2050. Tämä tarkoittaa 250 000 uutta asukasta ja noin 180 000 työpaikkaa lisää. Yleiskaavan visiossa Helsinki nähdään verkostokaupunkina, johon kuuluvat laajentunut kantakaupunki, esikaupunkien keskustat ja niiden väliset raideliikenteen yhteydet. Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteen asemien, liikenteen solmukohtien, valtavyöhylien varsien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Yksi suurimpia uusia rakentamisalueita kaupunkibulevardien varsien lisäksi on Malmin lentokenttäalue.

Työväenopiston näkökulmasta tiivis rakentaminen on mielekästä, sillä edellytyksellä, että osakeskusten väliin ja sisään jää riittävästi luontoa ja muuta virkistysalueita sekä niin, että koko kaupunkiin ulottuu joukkoliikenne, jolla on riittävän tiheät aikataulut myös iltaisin.

Joukkoliikenne voi olla raide- tai muuta joukkoliikennettä.

Työväenopiston kurssitarjonnan tavoitteena on olla lähellä asukkaita eri puolilla Helsinkiä niin, että joukkoliikenne tarjoaa kulkemismahdollisuuden. Osa kaupunkilaisista tulee pitkänkin matkan päästä kursseille, osalle on tärkeää saada opetusta lähialueellaan, mm. ikäihmiset ja pienten lasten vanhemmat.

Opiston palveluverkkosuunnitelma päivitetään tänä keväänä.

Palveluverkkosuunnitelman lähtökohtana on se, että uusille alueille opisto ei suunnittele uusia omia tiloja. Opisto toimii yhteistyössä eri hallintokuntien ja mahdollisten muiden yhteistyökumppaneiden kanssa niin, että opetustarjontaa on saatavilla uusilla asuntoalueilla kustannustehokkaasti yhteiskäytöllä muun muassa koulujen tiloissa. Opiston tarpeet voitaneen ottaa huomioon suunnitteluvaiheessa.

Työväenopiston toiminen ja näkyminen esikaupungeissa pitää asukkaita ja alueita elinvoimaisina, turvallisina ja vireinä myös iltaihana. Opisto luo omalta osaltaan yhteisöllisyyttä ja antaa mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen koko kaupungin alueella.

Lisätiedot

Taina Hannele Saarinen, rehtori, puhelin: 310 88501
taina.h.saarinen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 26.02.2015 § 39

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Postiosoite

PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite

Kansakoulukatu 3
Helsinki 10
www.hel.fi/kaupunkisuunnittelu

Puhelin

+358 9 310 1673

Faksi

+358 9 310 37409

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Lausunto

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) antoi lausunnon Helsingin yleiskaavan luonnoksesta, ja toteaa, että laadittu kaavaluonnos on etenkin raideliikenteen kehittämisen kannalta merkittävä. HKL:n mielestä kaavaehdotus on perusteltu ja sen toteutuminen mahdollistaa Helsingin kasvun sekä sen aiheuttaman liikkumisen tarpeiden toteutumisen kustannustehokkaalla tavalla.

Kaupunkitilan tiivistäminen raideliikenteen solmukohtissa ja bulevardisoinnilla sekä liikkumisen painopisteen siirtäminen entistä vahvemmin joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn suuntaan ovat edellytys Helsingin kestäväälle kasvulle. HKL:llä Helsingin metro- ja raitioliikenteen tuottajana sekä asema- ja raitinfraktuurin omistajana on merkittävä rooli raideliikenteen ympäristön houkuttelevuuden ja sitä kautta tiivistämisen onnistumisen varmistajana. HKL haluaa myös osaltaan varmistaa kävely- ja pyöräilyn sekä muiden tulevaisuuden kestävien liikkumismuotojen toteutumisen Helsingissä.

Yleiskaavan raideliikenneverkon toteutuminen tarkoittaisi Helsingin raitioliikenneverkon moninkertaistumista nykyiseen verrattuna. Raitioliikenteen rooli myös muuttuu olennaisesti nykyisestä. Raitioliikenne ei olisi enää kantakaupungin sisäisiä matkoja tarjoava joukkoliikenneväline, vaan nykyistä pidempiä ja nopeampia runkolinjayhteyksiä tarjoava joukkoliikennemuoto. Suuntaus on kansainvälinen; raitioliikenne on kaupunkikeskusten ja esikaupunkien välinen kulkumuoto. Raitioliikenne on ympäristöystävällinen, tehokas ja edullinen tapa toteuttaa suuren kapasiteetin joukkoliikenteen runkolinjat, jotka yhdistävät nykyiset ja tulevat kaupunkikeskukset myös ympäröiviin kaupunkeihin.

Runkolinjamaisten raitioteiden toteutuminen edellyttää muutosta siihen tapaan jolla raitioteitä on viime vuosikymmeninä Helsingissä suunniteltu ja toteutettu. Raitioliikenteelle on varattava nykyistä enemmän tilaa katutilassa ja sen toimintaympäristö on muutenkin suunniteltava siten, että se palvelee tavoitettua nopeana yhteytenä. Tämä aiheuttaa myös vastaavia muutostarpeita nykyiselle raitiotieverkolle. Laajeneva raitiotiejärjestelmä tarvitsee lisäksi uusia varikoita, joiden tarvitsemaan tilaan tulee kaavoituksessa jatkossa varautua.

Esittelijä

yksikön johtaja
Juha Saarikoski

Lisätiedot

Artturi Lähdetie, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 35245
artturi.lahdetie(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 26.02.2015 § 16

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavaan lausunnon:

Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, jolla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Helsingissä yleiskaava on laadittu noin kymmenen vuoden välein. Nykyinen yleiskaava sai lainvoiman vuonna 2007.

Yleiskaavan luonnoksen johdannossa määritetään, että yleiskaavan tärkeimpänä tehtävänä on mahdollistaa kaupunkilaisille jatkossakin hyvän kaupunkielämän edellytykset ja yrittämiselle vahva perusta tiivistyvän, kestävä, joukkoliikenteeseen tukeutuvan kaupunkirakentamisen keinoin Helsingin erityispiirteet säilyttäen. Hyvään kaupunkielämään liittyy riittävä asuntotuotanto, palvelujen saatavuus, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus sekä viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö ja riittävät virkistysalueet. Tulevaisuuden Helsinki voidaan myös nähdä hyvin toimivana ja resurssien käytön kannalta tehokkaasti johdettuna kaupunkina, jossa vaikutukset ovat ympäristön sietokyvyn kannalta kohtuulliset ja hyväksyttävät.

Yleiskaava määrittää Helsingin kasvun mahdollistamalla laajan asuntotuotannon ja yritysten toimintaedellytykset.

Yleiskaavaluonnoksessa varaudutaan 860 000 asukkaaseen ja 560 000 työpaikkaan vuonna 2050. Tämä tarkoittaa 250 000 uutta asukasta ja noin 180 000 työpaikkaa lisää. Yleiskaavan visiossa Helsinki nähdään verkostokaupunkina, johon kuuluvat laajentunut kantakaupunki, esikaupunkien keskustat ja niiden väliset raideliikenteen yhteydet. Kaupunkia tiivistetään kaikkialla, erityisesti raideliikenteen asemien, liikenteen solmukohtien, valtaväylien varsien sekä merkittävien pysäkkien ympäristöissä. Yksi suurimpia uusia rakentamisalueita kaupunkibulevardien varsien lisäksi on Malmin lentokenttäalue.

Helsingin uusi yleiskaava – kaupunkikaava – luo laajaa ja pitkää kehityskaarta Helsingin seuraavien vuosikymmenten kehitykselle. Vaikka se määrittelee ”vain” kaupungin maankäytön, asumisen ja liikenteen suuret ratkaisut, suuntaa se välillisesti palvelujen sijoittumista. Myös nuorisoasiainkeskuksen toiminnoille ja toiminnan peruseriaatteille yleiskaava antaa selkeitä suuntia.

Nuorisoasiainkeskuksen näkökulmasta yleiskaavan ja sen prosessin toimintatavat ja linjaukset ovat myönteisiä. Asumisen ja palvelujen keskittäminen liikenteen solmukohtiin raideliikenteen ja muun joukkoliikenteen varrelle on nuorisoasiainkeskuksen pitkäaikaisen palveluverkon kehittämisen ja myös kaupungin toiminta- ja tilastrategian mukaista. Kun nuorten toimintoja kohdennetaan sinne, missä nuoret ja muut asukkaat ovat ja toimivat, voidaan palvelujen käyttäjiksi saada aikaisempaa enemmän nuoria. Samalla palveluita voidaan helpommin tuottaa kumppaneiden, kuten muiden kansalaisjärjestöjen tai muiden virastojen, kanssa. Tällöin resurssien yhdistämisellä voidaan saada aikaan entistä monipuolisempaa tarjontaa tehokkaalla tavalla. Nuorisolautakunta korostaa, että yleiskaavan tulee mahdollistaa jokaiselle asuinalueelle julkisia tiloja, joihin nuoret ovat tervetulleita viettämään aikaa.

Toinen nuorisoasiainkeskuksen mielestä merkittävä yleiskaavan periaate tukee nuorten täysivaltaista kansalaisuutta ja laajaa osallistumista. Se on tulevan verkostokaupungin ytimeen kuuluva liikennejärjestelmä. Se perustuu säteittäiseen raideliikenteeseen, jota tukevat tiheät poikittaiset yhteydet paikallisten keskustojen ja lähikeskusten välillä. Jatkossa Helsingillä ei ole enää yhtä keskustaa, vaan yleiskaavan luonnoksessa hahmoteltu verkostomainen kymmenen esikaupunkikeskustan rakenne. Nuorisoasiainkeskuksen vuonna 2014 tekemä laaja nuorten havainnointi ja haastattelu osoittavat, että nuorille kaupungissa on jo monta keskustaa. Nuorten lähiliikkumista yleiskaava tukee vahvasti, kun sillä luodaan turvallista kävely- ja pyöräily-ympäristöä. Näin kodin, koulun, kavereiden ja harrastusten välillä liikkuminen tehdään mahdollisimman luonnolliseksi ja helpoksi.

Kaiken liikkumisen perustana on kävely ja pyöräily, koska ne ovat osa jokaista matkaketjua. Nuorisoasiainkeskus pitää erinomaisena lähtökohtana, että uuden yleiskaavan mukaisesti "katuverkolle järjestetään parhaiden käytäntöjen mukaiset pyöräilyolosuhteet." Yhtenä käytännön toimenpiteenä tämän toteuttamiseksi rakennetaan lisää laatukäytäviä, baanoja, jotka tarjoavat suoria ja turvallisia yhteyksiä asumisen, työpaikkojen ja kampusten välille. Nuorisoasiainkeskus pitää tärkeänä pyöräilyn ja jalankulun erottelua, koska tavoitteiden mukainen pyöräilyn lisääntyminen ei saa aiheuttaa kasvavaa turvattomuutta jalankulkijoille ja toisaalta kaistojen erottaminen parantaa myös pyöräilyn helpoutta ja turvallisuutta.

Helsinki on yleiskaavassa myös viherverkostokaupunki. Helsingin säteittäinen ja yhtenäinen viherrakenne yhdistyy seudun laajoihin virkistysalueisiin. Kaupungin sisällä säteittäisiä virkistysalueita täydennetään poikittaisilla viheryhteyksillä. Tavoitteena on, että

virkestysalueet, meri ja virkestyspalvelut ovat helposti saavutettavissa. Myönteisenä valintana nuorisoasiainkeskus pitää asunto- ja muun rakentamisen keskittämistä suurten liikenneväylien varteen ja aluekeskustoihin, jolloin voidaan säästää mahdollisimman paljon nykyisiä viheralueita.

Toisaalta yleiskaavan luonnoksessa hahmoteltu Helsingin voimakas kasvu, joka näkyy erityisesti asukasluvun ja työpaikkamäärän lisääntymisenä, sisältää nuorisoasiainkeskuksen mielestä myös vähemmän toivottuja piirteitä. Osa nuorista kaupunkilaisista arvostaa ennen kaikkea ihmisen kokoista ja luonnonläheistä asumis- ja toimintaympäristöä. Luontokokemukset ovat olennainen osa kansalaiseksi kasvamista, myös kaupungissa. Tätä inhimillisen kokoluokan kaupunkinäkyä on nuorisoasiainkeskuksen näkemyksen mukaan hyvä pitää mukana yleiskaavan jatkotyössä. Helsingin kasvu perustuu suurilta osin nuorten ja lapsiperheiden kaupunkiin muuttamiselle. Nuoret on otettava huomioon erityisryhmänä uusia asuinalueita kaavoitettaessa palveluiden lisäksi myös asumisen osalta.

Nuorisoasiainkeskuksen mielestä Helsingin uusi yleiskaava tuo kaiken kaikkiaan nuorten ja nuorten aikuisten kannalta hyviä linjauksia kaupungin kehittämiseen. Kaupungin rakenne tiivistyy, kun palvelut monipuolistuvat uusien kaupunginosakeskusten rakentumisen kautta, tiheä liikenneverkko säteittäin ja poikittain kutoo asumisen, palvelut, työmahdollisuudet ja harrastamisen yhdeksi kokonaisuudeksi. Samanaikaisesti uuden urbaanin kehityksen kanssa yleiskaavan mukaan huolehditaan riittävästä alueellisista viher- ja virkestysalueista ja niiden hyvästä saavutettavuudesta. Nuorisoasiainkeskus pitää erittäin tärkeänä, että nuorten osallisuudesta pidetään monipuolisesti huolta yleiskaavan jatkovaiheiden ja käytäntöön viemisen kaikissa vaiheissa. Yleiskaavan tähänastinen valmistelu on ollut esimerkillistä toimintaa siinä, miten kaupunkisuunnitteluvirasto toteuttaa nuorisolain 8. pykälää nuorten kuulemisesta heitä koskevissa asioissa.

Yleiskaavan jatkotyöskentelyssä on tärkeää tehdä sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Käsittely

26.02.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä teki seuraavat muutokset esittelytekstiin:

kappaleen 6 jälkeen lisätään seuraava virke: "Nuorisolautakunta korostaa, että yleiskaavan tulee mahdollistaa jokaiselle asuinalueelle julkisia tiloja, joihin nuoret ovat tervetulleita viettämään aikaa."

kappaleen 10 loppuun lisätään seuraavat virkkeet: "Helsingin kasvu perustuu suurilta osin nuorten ja lapsiperheiden kaupunkiin muuttamiselle. Nuoret on otettava huomioon erityisryhmänä uusia asuinalueita kaavoitettaessa palveluiden lisäksi myös asumisen osalta."

kappaleen 11 keskellä oleva virke muutetaan seuraavaksi:
"Samanaikaisesti uuden urbaanin kehityksen kanssa yleiskaavan mukaan huolehditaan riittävästä alueellisista viher- ja virkistysalueista ja niiden hyvästä saavutettavuudesta."

Vastaehdotus:

Sirkku Ingervo: Yleiskaavan jatkotyöskentelyssä on tärkeää tehdä sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Kannattajat: Helena Kantola

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Yleiskaavan jatkotyöskentelyssä on tärkeää tehdä sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Jaa-äännet: 0

Ei-äännet: 7

Benjamin Ellenberg, Sirkku Ingervo, Helena Kantola, Timo Kontio, Vesa Korkkula, Sanna Lehtinen, Stella Qin

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Fatbardhe Hetemaj, Olli Isoaho

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Tommi Laitio

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Kaupunginkirjasto 26.2.2015

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Kaupunginkirjasto kiinnittää yleiskaavaluonnosta arvioidessaan huomiota kirjastoverkkoon eli kirjastopalvelujen saatavuuteen ja saavutettavuuteen erilaisissa kaupunkiyhteisöissä, kirjastojen tilankäyttöä koskeviin muutoksiin kirjastopalveluissa sekä yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa.

Kirjastoverkon kehityksestä kaupungissa on pidettävä huolta. Helsingin asutusrakenteen tiivyyden takia kaupunginkirjasto on asettanut ohjeeksi, että uusilla asuinalueilla tulisi olla kiinteä kirjasto jos asukasluku ylittää 20 000 asukasta. Kansallisen suositus on yksi kirjasto 10 000 asukasta kohden.

Kaavaluonnoksen selostuksessa painotetaan palvelujen saavutettavuutta kävelen, polkupyörällä ja joukkoliikenteellä. Tämä on erityisen tärkeää kirjastoille, joilla on paljon autottomia käyttäjiä. Kirjastot tulee sijoittaa ja tarvittaessa siirtää helposti ja turvallisesti saavutettaviin paikkoihin, kuten yleiskaavaluonnoksessa mainittuihin 'joukkoliikenteen verkostokaupunkien solmukohtiin'. Vuoteen 2050 ulottuvassa tarkastelussa kirjastoverkkoa kannattaa katsoa myös yli kuntarajojen.

Yleiskaavan tavoite kaupunkirakenteen tiivistymisestä merkitsee lisääntyvää käyttöä nykyisille kirjastoille eli niiden tilan ja palvelujen käytön tehostumista. Esimerkiksi Keski-Pasilaan nouseva uusi kaupunginosa tehostaa nykyisen pääkirjaston käyttöä sen lisäksi, että koko kirjaston varasto, hallinto ja kirjastoautotoiminta talleineen jäävät keskustakirjaston valmistuttuakin Pasilaan. Malmin lentokenttäalueen asujaimisto edellyttää Malmin nykyisen kirjaston laajentamista tai siirtämistä uusiin tiloihin.

Kaupunginkirjasto suosii jatkossa kirjastotilojen rakentamista muiden palvelujen yhteyteen ja asiointireittien varrelle, esimerkkinä uudisrakennuksena rakennettava Maunula-talo.

Kirjastot tarjoavat yleiskaavaluonnoksen tausta-aineistoissa mainittua julkista tilaa yhteisön toiminnalle. Kun tähtäysvuotena on 2050, on painetun aineiston väheneminen edelleen lisännyt kirjastoissa tilaa yhteisöllisen toiminnan tarpeisiin. Helsingissä meneillään olevassa Kirjastot asukastoiminnan tukena hankkeessa haetaan jo mallia, jossa kirjastot kytkeytyvät voimakkaasti asukastoimintaan. Kirjasto on konseptoimassa peruskirjastosta poikkeavia minikirjastoja ja laajennetun käytön palvelumalleja, mikä lisää mahdollisuuksia käyttää kirjaston tiloja asukastiloina.

Lisätiedot

Saara Ihamäki, kirjastotoimen apulaisjohtaja, puhelin: 310 85503
saara.ihamaki(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.2.2015

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Helsingin kaupunginmuseo / Keski-Uudenmaan maakuntamuseo tarkastelee yleiskaavaluonnosta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon. Kaupunginmuseo ja Museovirasto ovat neuvotelleet kaavaluonnoksesta ja sen vaikutuksista kulttuuriympäristöihin sekä linjanneet kannanottojaan. Museoviraston lausunto tulee tarkentamaan joiltakin osin kaupunginmuseon lausuntoa.

Yleiskaavan visiossa Helsinki on vuonna 2050 raideliikenteen verkostokaupunki, jossa on vahva, nykyistä laajempi pääkeskus.

Kantakaupunkia on laajennettu nykyisten moottoriteiden tai moottoritiemäisten katujen varteen muuttamalla niitä kaupunkibulevardeiksi. Esikaupunkien keskukset asemakaavoitetaan kaupunkikeskustoiksi, joita tiivistetään ja kehitetään urbaanina kaupunkirakenteena.

Asukasmäärä Helsingissä olisi vuonna 2050 yleiskaavan ennusteen mukaan 860 000 asukasta. Tavoitteena on riittävä asuntotuotanto, palvelujen saatavuus, palvelujen ja työpaikkojen saavutettavuus sekä viihtyisä ja turvallinen kaupunkiympäristö ja riittävät virkistysalueet.

Uusi yleiskaava on mitoittava yleiskaava. Mitoitus on esitetty rakentamistehokkuutena asuntovaltaisilla alueilla. Yleiskaavan tavoitteellisen asemakaavavaranannon saavuttamiseksi asemakaavat tulisi laatia vähintään yleiskaavan mahdollistamalla keskimääräisellä tehokkuudella.

Kaupunginmuseon näkökulmia:

Kaupunginmuseo pitää yleiskaavan esiin tuomia Helsingin vahvuuksia; historiallinen matala keskusta, merellisyys, matkustajalaivojen saapuminen suoraan kaupungin ytimeen sekä Keskuspuisto ja muut laajat viheraluekokonaisuudet oikeaksi osuvina ja kaupunkikulttuurin kannalta merkittävänä tekijöinä.

Kaupunginmuseo haluaa kuitenkin nostaa esiin sekä kantakaupungin että esikaupunkialueiden osalta kaupunkiympäristön laadun, joka on uhattuna, kun kaupunkia aletaan järjestelmällisesti tiivistää. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan kulttuuriympäristöt,

rakennuskannan kerroksellisuus, rakennustaiteellisesti arvokkaat asuntoalueet, merelliset maisemat, puistot ja aukiot ovat niitä Helsingin tunnustettuja laatutekijöitä, joiden tulee olla lähtökohtana yleiskaavan ratkaisuihin päätettäessä. Tiivistäminen vaatii usein kullekin alueelle räätälöityjä ratkaisuja.

Asuntovaltaisten alueiden tiivistämisestä kertoo kaavamääräyksen tehokkuusluku. Tehokkuusluvun perusteella on vaikea arvioida esitettyä muutosta ja rakennusoikeuden lisäystä suhteessa nykyiseen. Joka tapauksessa olemassa olevan kaupunkirakenteen säilyminen tunnistettavana on uhattuna, jos yleiskaavan tehokkaimman mitoituksen mukainen rakentaminen toteutuu. Yleiskaavamääräyksillä tulee varmistaa, että täydennysrakentaminen toteutetaan alueiden arvot ja ominaispiirteet huomioon ottaen.

”Merellinen Helsinki” teemakartalla on tuulivoimamerkintä, jonka eteläpuolelle voidaan selvittää tuulivoimaloiden sijoittamista. Kaupunginmuseon huolta herättää tuulivoimaloiden mahdollisen rakentamisen vaikutukset kaupungin edustan maisemallisesti herkkään merelliseen ympäristöön.

Kulttuuriympäristöjen huomioon ottaminen:

Helsingin yleiskaavaluonnos ei täysin seuraa Uudenmaan 2.vaihekaavataakan tavoitteita. Esimerkiksi Tuomarinkylän kartanon yhteyteen kaavaillun rakentamisen ja Vartiosaaren keskiosan täydennysrakentamisen yhteydessä on näillä eri kaavatasoilla ristiriita. Maakuntakaavan määräyksen mukaan on turvattava merkittävien kulttuuri- ja maisema-arvojen säilyminen ja otettava huomioon alueen kokonaisuus ja ominaisluonne.

Kaupunginmuseo esittää huolensa yleiskaavan ohjauksen riittävydestä kulttuuriympäristöjen ja kulttuurimaiseman vaalimisen osalta tarkemmassa suunnittelussa. Selostuksen mukaan Suomenlinnan maailmanperintökohteen rajaus, valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Vantaanjoen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, muinaismuistolain suojaamat kohteet ja muut lainsäädännöllä suojellut kohteet sekä maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt sekä helsinkiläiset kulttuuriympäristöt ja helsinkiläinen maisemakulttuuri otetaan huomioon asemakaavoituksessa. Yleiskaavakarttaan niitä ei ole merkitty, mitä museo pitää puutteena.

Sen sijaan kaavakartalla on yleisluontoisia mainintoja kulttuuriympäristön säilyttämisestä, mitä kaupunginmuseo ei kuitenkaan pidä kulttuuriympäristön arvojen turvaamiseksi riittävänä. Osassa käyttötarkoituksien määräyksissä on mukana

kulttuuriympäristöjen huomioon ottaminen. Esimerkiksi keskustojen osalta määrätään seuraavasti: Kulttuurihistorialliset, rakennustaiteelliset ja maisemakulttuurin arvot tulee ottaa huomioon alueiden kehittämisessä. Samoin virkistys – ja viheralueiden yhteydessä määrätään kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyttämisestä, mutta asuntovaltaisten alueiden yhteydestä tämä puuttuu.

Kulttuuriympäristökohteiden ja alueiden keskeisimmät arvot on kuvattu ansiokkaasti kaavaselostuksen liitteenä olevassa Kaupungin muutos ja kulttuuriympäristöt –raportissa.

Selvityksen yhteydessä on kehitetty yleiskaavaa palveleva, vaikutusten arvioinnin työkaluksi tarkoitettu, esikaupunkien uudempien kerrostaloalueiden (1940-1980) muutoksensietokykyä käsittelevä herkkyystarkastelu sekä helsinkiläisten kulttuuriympäristöjen arvotihentymäkarta. Edellä mainitut analyysit ja karttaesitykset tulee jatkossa olla tarkemman suunnittelun tausta-aineistoja ja lähtötietoja esimerkiksi alueiden tiivistämismahdollisuuksia tarkasteltaessa.

Jotta yleiskaavasta välittyisi kulttuuriympäristötieto selkeänä ja yhtenä suunnitteluun vaikuttavana tekijänä, tulisi Helsinkiläiset kulttuuriympäristöt arvotihentymäkarta tuoda omana teemakarttanaan yleiskaava-aineistoon ja kaavamääräyksissä viitata em. karttaan.

Kulttuuriympäristöihin kohdistuvat vaikutukset:

Yleiskaavan vaikutukset kohdistuvat arvokkaiden alueiden rajautumiseen ja kulttuuriympäristöön kokonaisuutena. Yleiskaavan koko kaava-alueita koskeva määräys edellyttää, että kaupunkiympäristö suunnitellaan ottaen huomioon kulttuuriympäristöt. Vaikutusten arvioinnissa tuodaan esiin haasteet maisemallisten arvojen säilyttämisessä laajempien kokonaisuuksien yhteydessä. Valtakunnallisesti merkittäviä kohteita Helsingissä on muuta maata runsaammin ja tämä tuo lisävastuuta kulttuuriympäristön vaalimiselle.

Vaikutusten arviointia varten pitää ymmärtää yleiskaavan mahdollistama mitoitus suhteessa jo käytettyyn rakennusoikeuteen. Tehokkaan rakentamisen salliminen väistämättä uhkaa kulttuuriperintöä ja maisemaa, ja näiden erilaisten arvojen yhteensovittaminen on vaikeaa.

Valtakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin kohdistuu suuria paineita kauttaaltaan (esimerkiksi keskustan kortteleiden täydennysrakentaminen, Töölöön sijoittuvat hankkeet, Hakaniemi, Pitäjänmäen aseman ympäristö, Tuomarinkylän kartanoalue, Pihlajamäki, Käpylä, Herttoniemi, I maailmansodan linnoitteet,

Lapinlahden sairaala-alue, Malmin lentoasema, Osuusliikkeiden ja teollisuuden Sörnäinen, Malmin rautatieasema, Vallilan asuinalueet, Vartiosaari). Esimerkiksi Tuomarinkylän ja Vartiosaaren osalta yleiskaavan rakentamistehokkuus on räikeästi ristiriidassa RKY-2009 rajaukseen ja kulttuuriympäristön sietokykyyn nähden.

Kaupunginmuseo ja Museovirasto ovat sopineet työnjaosta Malmin lentokentän ja Suomenlinnan osalta siten, että Museovirasto käsittelee yleiskaavalausunnossaan näitä kohteita.

Arkeologinen perintö

Yleiskaavaluonnoksessa muinaismuistolain suojaamille esihistoriallisten ja historiallisten kiinteiden muinaisjäännösten kohdille, etupäässä viheralueille, on osoitettu muuttuvaa maankäyttöä/rakentamista, joka tulee tuhoamaan runsaasti kokonaan tai osittain laajoja tai yksittäisiä kohteita. Merkittävintä puuttuminen on ensimmäisen maailmansodan aikaiseen linnoitusvyöhykkeeseen, joka sijoittuu kaupunkirakenteessa suurelta osin tiivistyvälle esikaupunkivyöhykkeelle. RKY 2009-listaukseen kuuluu Helsingin manneralueella 14 ensimmäisen maailmansodan aikana linnoitettua aluetta. Listaukseen ei ole kuitenkaan valittu kaikkia puolustusketjun hyvin säilyneitä, tyypillisiä ja harvinaisia osia ja kokonaisuuksia, jotka edustaisivat eri linnoitusvaiheita, rakennustapoja, historiallista kerroksellisuutta, linnoitusjärjestelmän alueellista laajuutta ja maisemallisia arvoja.

Kaikki hyvin ja huonomminkin säilyneet linnoitteet ovat muinaismuistolain suojaamia. Tällä hetkellä ei ole olemassa riittävää maastotietoa kohteista. Aiemmat maastoinventoinnit ja yleiskaavaa varten tehty linnoitusvyöhykkeen inventointitilanteen tarkistus –raportti eivät ole riittäviä, jotta osattaisiin arvottaa kohteita ja antaa ehdotuksia rakentamisen sijoittamisesta siten, ettei merkittäviä linnoituskohteita liian suurella mitalla tuhoutuisi. Maastoinventointi tulee tehdä vähintäänkin muuttuvilla maankäytönalueilla, jotta saadaan riittävä ajantasainen tieto kaavaratkaisujen pohjaksi. Yleiskaavassa esitetty selvitysten tekeminen asemakaavavaiheessa ei turvaa kohteita.

Linnoitusvyöhykkeen suojelutavoitteiden ja kaupunkirakenteen tiivistämisen yhteensovittaminen on tulevien maankäytön muutosten haasteita. On välttämätöntä löytää molemmat näkökulmat huomioivia yhteensovittamisen periaatteita, joiden tukemana kaupungin kehittämistä ja rakentamista voidaan suunnitella ja ohjata siten, että linnoituslaitteet saadaan osaksi elävää ja toimivaa yhdyskuntarakennetta. Tämä edellyttää jatkuvaa keskustelua ja vuorovaikutusta eri tavoitteiden yhteensovittamisen välineinä.

Vedenalaisista muinaisjäännöksistä lausunnonantaja on Museovirasto.

Lopuksi:

Alueiden ja ympäristöjen tiivistäminen täydennysrakentamalla kohdentuu olemassa olevaan kerrokselliseen ympäristöön. Täydennysrakentamisessa tulee tunnistaa kulttuuriympäristön paikallisuus, erityisyys ja arvot. On tärkeää, että yleiskaava antaisi välineitä rakennetun kulttuuriympäristön hallitun muutoksen ohjaamiseen.

Olemassa olevan kaupunkirakenteen säilyminen tunnistettavana on uhattuna, jos yleiskaavan tehokkaimman mitoituksen mukainen rakentaminen toteutuisi. Kaupunginmuseo esittääkin maltillisempaa ja kulttuuriympäristöt paremmin huomioon ottavaa mitoitusta. Suunnittelumääräyksiin tulee lisätä määräys kulttuuriympäristöistä yksilöidymmin.

Edellä mainittuun viitaten yleiskaavaluonnos ei täysin täytä MRL:n määrittelemiä yleiskaavan kulttuuriympäristön vaalimiseen kohdentuvia sisältömäärityksiä. 39 § mukaan yleiskaavaa laadittaessa on maakuntakaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaaliminen. 41 § mukaan, jos jotakin aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava, yleiskaavassa voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä (suojelumääräykset). Myöskin valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet edellyttävät kulttuuriperinnän huomioon ottamista eri kaavatasojen ratkaisuihin.

Kaupunginmuseo esittää, että RKY-2009 ja maakunnallisesti merkittävistä kulttuuriympäristöistä sekä arkeologisesta perinnöstä tulee kaava-aineistossa olla teemakartta/-karttoja. Selkeyden vuoksi olisi harkittava kahta erillistä teemakarttaa muinaisjäännöksistä; erillinen teemakartta maalinnoituksen kohteista ja toisella teemakartalla muut muinaisjäännökset (myös vedenalaiset). Kiinteiden muinaisjäännösten osalta kohteet on esitettävä pisteinä ja aluerajauksina Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan. Sekä kulttuuriympäristöä että arkeologista perintöä koskevien teemakarttojen tulee olla oikeusvaikutteisia ja näin niillä on suoraan vaikutusta asemakaavoitusvaiheessa tehtäviin ratkaisuihin.

22.1.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483

sari.saresto(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 24.02.2015 § 28

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Helsingin yleiskaavasta.

Yleiskaavassa tulee huomioida muuttuvien liikennejärjestelyiden vaikutuksia pelastusajoneuvojen tavoiteaikoihin. Sisään tulevien moottoriteiden muuttamisessa kaupunkibulevardeiksi tulee huomioida pelastusajoneuvojen kulkureitit ja ajomahdollisuudet. Suunnittelun edetessä teiden kattamisessa ja muuttamisessa kaupunkibulevardeiksi tulee pelastustoimen toimintamahdollisuudet varmistaa suunnitelmissa.

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Esko Rantanen, johtava palotarkastaja, puhelin: 310 31232
esko.rantanen(a)hel.fi

Eläintarhan johtokunta 12.02.2015 § 11

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Lausunto

Eläintarhan johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon Helsingin yleiskaavasta:

Korkeasaari on merkittävä matkailu- ja virkistyskohde Helsingin edustan saarella. Korkeasaari jää uudessa yleiskaavassa virkistys- ja viheralueeksi keskelle kaupunkirakennetta. Tämä on hyvin huomioitu kaavamerkinnoissä. Korkeasaari on kaupunkikaavassa merkitty merellisen virkistys- ja matkailun alueeksi, mikä sopii hyvin Korkeasaaren toimintoihin. Samalla merkinnällä on varustettu myös Korkeasaaren viereinen Hylkysaari. Hylkysaari sijaitsee aivan Korkeasaaren vieressä ja reitti Hylkysaaren kulkee Korkeasaaren kautta. Hylkysaaren tuleva käyttö virkistys- ja matkailualueena tulee sovittaa yhteen Korkeasaaren toimintojen kanssa ja yhdessä saaret voivat muodostaa entistä houkuttelevamman kohteen.

Korkeasaari on kaupunkiluontokartassa merkitty osaksi vihersormea, jolla on merkittäviä luonto-, kulttuuri ja maisema-arvoja. Tämä vastaa hyvin Korkeasaaren tilannetta ja tulevaisuuden suunnitelmia. Korkeasaarella on mm. useita suojeltuja ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia useilta eri aikakausilta ja hieno luontoympäristö. Korkeasaaren tulevaisuuden suunnittelussa on luonnollista huomioida kulttuurihistorialliset ja ympäristölliset arvot. Korkeasaaren uudistumisen kannalta on kuitenkin oleellista, että Korkeasaarella voidaan tulevaisuudessakin toteuttaa uusia rakennushankkeita.

Vesiliikenteen yhteyspiste on Korkeasaarella sijoitettu nykyisen vesiliikennesataman kohdalle. Kruunusiltojen toteutuessa vesiliikennesatama saattaa siirtyä sillan läheisyyteen tai sinne saatetaan perustaa toinen vesiliikennesatama. Merellisen joukkoliikenteen yhteyttä ei ole merkitty Korkeasaareen. Korkeasaari pitäisi kuitenkin huomioida merellisen joukkoliikenteen yhteyspisteinä. Tällä hetkellä Korkeasaareen liikennöi lautta Kauppatorilta sekä Hakanimestä, mutta laajemman reittiliikenteen pysähdyspaikka olisi tervetullut ja sellainen sopisi hyvin merellisen Helsingin kehittämiseen. Korkeasaaren oman vesiliikenteen käytetyin reitti on tällä hetkellä Kauppatorilta, mutta Pissararata voi valmistuessaan lisätä Hakaniemen reitin käyttöä huomattavasti.

Pikaraitiotien runkoverkon varaus kulkee Korkeasaaren ali. Toteutuessaan tällä voi olla vaikutuksia Korkeasaaren rakentamiseen. Mikäli suunnitelmaa lähdetään toteuttamaan, niin Korkeasaaren toiminnot tulee huomioida. Korkeasaarella ei ole tarvetta uusille liikenneyhteyksille Kruunusiltojen toteutuessa, mutta Korkeasaari ei vastusta runkoverkon reititystä Korkeasaaren ali, kunhan suunnitellussa huomioidaan Korkeasaaren toimintaedellytykset.

Esittelijä

eläintarhan johtaja
Sanna Hellström

Lisätiedot

Kirsi Pynnönen-Oudman, intendentti, puhelin: 310 37882
kirsi.pynnonen(a)hel.fi

Kulttuurikeskus 11.2.2015

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Kulttuurikeskus näkee yleiskaavan luonnoksessa suuri mahdollisuuksia Helsingille kehittyä sekä kaupunkina että kulttuurikaupunkina. Helsingin kulttuurisen instituutiot sijoittuvat keskustaan, mutta kansalaislähtöinen toiminta suurelta osin sen ulkopuolelle. Kulttuurisesti tasa-arvoisen Helsingin varmistamiseksi tulee mahdollistaa sekä keskustan saavutettavuus että alueiden elävyys.

Pääajatus täydennyskaavoituksesta on tärkeä asukastiheyden lisäämiseksi, joka turvaa alueellisen palvelutuotannon ja -tarjonnan. Kaupunkibulevardi-idea palvelee myös poikittaisen liikkumisen mahdollisuuksien lisäämisen tavoitetta.

Luonnoksen teemoista kulttuuripalveluiden kannalta vaikein on Östersundomin uudisrakennusalue. On vaikea ennustaa millaista kulttuurista aktiivisuutta alueella tullaan näkemään ja siksi liikenneyhteydet keskustan ja Itä-Helsingin palveluiden ääreen ovat tärkeitä.

Kulttuurikeskus on linjannut, ettei sen tavoitteisiin kuulu uusien alueellisten kulttuuritalojen rakentaminen. Tästä johtuen viraston on jättäytynyt pois myös Maunulatalon hankkeesta. Uusien asuinalueiden ja asukkaiden kulttuuripalvelut katetaan olemassa olevien keskusten saavutettavuutta lisäämällä ja niiden asukkaita kuulevan ja osallistavan toiminnan tehostamisella. Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jakamien avustusten alueellinen jakautuminen on tarkastelun alla ja sen nykyistä tasaisempaa jakautumista painotetaan päätöksenteossa.

Helsingissä ei ole suunnitelmia taidelaitosten sijoittamisesta keskustan ulkopuolelle, ellei Ruoholahteen suunnitteilla olevaa Tanssin taloa lasketa sellaiseksi. Tästäkin johtuen on tärkeää, että laitokset ovat helposti saavutettavissa ja että laitokset itse rakentavat pysyvän aluetoimintaan perustuvan asukassuhteen esim. valitsemansa kummikaupunginosan kanssa. Kulttuurikeskus tukee tätä toimintaa sekä avustuksin että keräämällä ja jakamalla aluetyöhön liittyvää tietoa laitoksille.

Suuri osa alueellisesta kulttuurisesta aktiivisuudesta keskittyy erilaisiin kylätiloihin, asukastaloihin ja -tiloihin. Tällä hetkellä näitä yhteisöllisiä tiloja rakennetaan kaavamääräyksiin perustuen ilman, että on kyetty ratkaisemaan miten tuo toiminta näissä tiloissa tullaan rahoittamaan. Toisaalta Helsingissä on hyviä kokemuksia Arabianrannan ja Kalasataman ns. laajennetun prosenttitaitteen periaatteen käytöstä. Tätä mallia tulisi käyttää jatkossa niin, että varsinaisen pysyvän kuvataiteen lisäksi myös tämän toiminnan pitkäjänteinen kehittäminen mahdollistuisi sitäkin kautta.

Samaan aikaan, kun luonnoksessa on paljon hyviä avauksia, sisältää se ajatuksen Helsingin asukasluvun merkittävästä kasvusta. Vaikka asukastiheyden kasvu mahdollistaa olemassa olevien palveluiden nykyistä tehokkaamman käytön, jää suuri osa tulevasta kulttuuritoiminnasta keskustan ulkopuolelle suunnattujen avustusten varaan. Mikäli kulttuuritoimen määrärahat eivät kasva väestönkasvun suhteessa, on rehellistä sanoa suoraan, että helsinkiläisten kulttuuripalvelut heikkenevät.

23.1.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Stuba Nikula, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 37000
stuba.nikula(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 04.02.2013 § 174

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä saadun tilannekatsauksen tiedoksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Pelastuskomentaja 23.01.2013 § 6

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Päätös

Kehittyvän yleiskaavan peruslähtökohdissa kaupungin ennustetaan kasvavan asukasmäärissä sekä monissa toiminnoissa merkittävästi. Suunnitelmissa on muuttaa jo laadittuja asemakaavoja.

Asemakaavojen muutoksissa tulee huomioida kaupungin eri muotoisen kasvun yhteensovittaminen. Viitteenä esim. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuttavaan asiaan antama kannanotto Seveso-direktiivin mukaisten kohteiden olemassaolosta kaupungin alueella.

Viimeistään osayleiskaavavaiheessa rakentamiselta tulee edellyttää ja mahdollistaa turvallisuudenkin osalta kestävä kehityksen mukaisia

ratkaisuja kuten mm. huomioiden väestön ikääntyminen, korkea rakentaminen, rakennusmateriaalien ja arkkitehtonisen ilmeen yhteen sopivuus turvallisuuden kanssa, kehittyvän turvallisuusodotuksen yhteensovittaminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin kohteisiin, liikenneväylien mahdollinen tunneloittaminen, korttelikatujen talvisietokyky, maanalainen rakentaminen, väestön suojaaminen poikkeusololanteissa, pelastustoiminnallisten mahdollisuuksien turvaaminen, tmv.

Yleiskaavasuunnittelun edetessä julkisen hallinnon tonttivarauksisuunnitteluun, pelastuslaitos varaa oikeuden tulla kuulluksi oman toimintansa edellyttämien uusien toimipisteiden sijoittamisessa toiminnallisesti tehokkaisiin paikkoihin.

Pelastuslaitoksella ei ole tässä vaiheessa muuta huomautettavaa.

Lisätiedot

Seppo Sihvonen, valvontayksikön päällikkö, puhelin: 310 31230
seppo.sihvonen(a)hel.fi

Helsingin Energia -liikelaitos Toimitusjohtaja 23.1.2013

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Helsingin Energian lausunto liitteenä 1.

Lisätiedot

Marko Riipinen, Johtaja, puhelin: +358 9 617 2900
marko.vj.riipinen(a)helen.fi

Nuorisoasiainkeskus 23.1.2013

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Nuorisoasiainkeskus on antanut kannanottonsa viranomaiskuulemisen yhteydessä 28.11.2012:

1. Nuorten osallistaminen on huomioitava yleiskaavan valmistelun kaikissa vaiheissa. Nuorten vaikuttamisen varmistamisessa voidaan käyttää esimerkiksi nuorisoasiainkeskuksen koordinoimaa nuorten vaikuttamisjärjestelmää Ruutia. Tarvittaessa nuorisoasiainkeskus voi toimia linkkinä yleiskaavan valmisteluun osallistuvien virastojen ja nuorten vaikuttajaryhmien välillä.

2. Yleiskaavan yhtenä periaatteena oleva kaupunkirakenteen tiivistäminen on etu nuorten kuntalaisten kannalta. Nykyistä tiheämmin sijaitsevat aluekeskukset tuovat monipuolisemmat peruspalvelut ja vapaa-aikapalvelut lähemmäksi käyttäjiä.

3. Kaupunkirakenteen tiivistäminen mahdollistaa myös kävellen ja polkupyörällä tapahtuvan lähiliikkumisen edistämisen ja lisää siten turvallisuutta. Lähellä toisiaan sijaitsevat aluekeskukset mahdollistavat myös tiheät joukkoliikenteen vuorovälit. Näin voidaan tuottaa nykyistä turvallisempaa ja ekologisempaa kaupunkiympäristöä

4. Pääkaupunkiseudulla kaupunkien väliset rajat eivät näy arjen fyysisessä ympäristössä. Yleiskaavassa voitaisiin ottaa huomioon ihmisten luonteva liikkuminen palvelujen perässä yli kuntarajojen ja samalla varautua mahdollisiin kuntarakennemuutoksiin.

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 22.1.2013

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Rakennusvirasto osallistuu yleiskaavan laadintaan mahdollisimman laajasti ja aktiivisesti painottaen erityisesti viraston ydinosaamiseen kuuluvien yleisten alueiden kehittämisen, toimivuuden ja ylläpidon näkökulmia.

Kaupunginarkkitehti Jukka Kauto vastaa rakennusviraston osallistumisesta. Hänen sijaisenaan on toimistopäällikkö Jussi Luomanen.

Teknisen verkoston, sen vaatiman tilatarpeiden ja kaupungin huollettavuuden tarkasteluun osallistuvat toimistopäällikkö Ville Alatyppö ja suunnitteluinsinööri Marko Jylhänlehto.

Erityisesti viheralueiden osalta yleiskaavatyöhön rakennusviraston edustajina osallistuvat suunnitteluasiantuntija Kaisu Ilonen (maisemasuunnittelu, asuinalueet), luontoasiantuntija Tuuli Ylikotila (luonnon monimuotoisuus, kulttuurimaisema, mahdolliset kompensatiotoimet) ja luonnonhoidon suunnitteluvastaava Tiina Saukkonen (metsäluonto, luonnonhoito).

Lisätiedot

Jussi Luomanen, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystieteiden virasto 18.01.2013

HEL 2012-012586 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirastossa valmistellaan Helsingin uutta yleiskaavaa. Suunnittelualueena on koko kaupunki poisluettuna Östersundomin alue, jonne laaditaan parhaillaan kuntien yhteistä yleiskaavaa. Yleiskaava on pitkän aikavälin maankäytön suunnitelma, jolla ohjataan kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittämistä. Helsingissä yleiskaava on laadittu noin kymmenen vuoden välein. Yleiskaava vaikuttaa siihen, millainen Helsinki on vuosikymmenten kuluttua. Valmisteilla olevassa yleiskaavassa tehdään maankäytön visio vuoteen 2050. Yleiskaavalla on suuri vaikutus helsinkiläisten elämään. Se vaikuttaa siihen, kuinka helppoa on liikkuminen töihin, palveluihin, kotiin ja harrastuksiin sekä siihen, löytyykö Helsingistä kohtuuhintaisia asuntoja erilaisiin elämänvaiheisiin. Yleiskaava ohjaa asemakaavoitusta ja muuta tarkempaa suunnittelua. Nykyisiä asemakaavoja tullaan muuttamaan uuden yleiskaavan perusteella. Yleiskaavalla otetaan kantaa mm. liikenne- ja infrastruktuurin sijoittumiseen.

Yleiskaavatyötä varten on jo tehty selvityksiä eri näkökulmista ja aiheista. Kaavaprosessin aikana selvitystarpeet tarkentuvat. Yleiskaavatyö tuli vireille 13.11.2012 päivätyllä osallistumis- ja arviointisuunnitelmalla. Kaavan visiotyö tehdään vuoden 2013 aikana. Kaavaluonnos valmistellaan kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyyn 2014 ja kaavaehdotuksen on tarkoitus valmistua 2015.

Yleiskaavan valmistelusta vastaa kaupunkisuunnitteluvirasto. Yleiskaava valmistellaan yhteistyössä kaikkien Helsingin kaupungin hallintokuntien, pääkaupunkiseudun ja Helsingin seudun kuntien, muiden viranomaisasiantuntijoiden ja julkisyhteisöjen kanssa. Suunnittelun aikana viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillisiä neuvotteluja, seminaareja ja työpajoja sekä tarpeen mukaan muita tapaamisia. Viranomaisilta pyydetään lausunnot ainakin kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta.

Mielipiteet suunnittelun lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta on pyydetty toimittamaan viimeistään 23.1.2013 mennessä.

Lausuntonaan sosiaali- ja terveystyövirasto esittää seuraavaa:

Yleiskaavan keskeisiä lähtökohtia ovat Verkostokaupunki, Helsinki osana eurooppalaista suurkaupunkien verkostoa, Hyvä elämä – lasten ja nuorten kaupunki, Arjen kaupunki – kauppa, elinkeinot ja työ, energia sekä Tulevien sukupolvien Helsinki – kaupunkitalous. Sosiaali- ja terveystyöviraston mielestä keskeiseksi lähtökohdaksi tulee lisätä Ikääntyvät kaupunkilaiset. Tulevina vuosikymmeninä ikääntyneiden asukkaiden määrä Helsingissä kasvaa nopeasti, mikä on hyvä huomioida kaikessa suunnittelussa. Lähtökohtana ikääntyneille tarkoitettujen palvelujen järjestämisessä on kotona asumisen tukeminen. Erityisesti ikääntyvien asukkaiden näkökulmasta lähipalvelujen järjestäminen alueella ja palvelujen esteetön saavutettavuus julkisin kulkuvälinein on tärkeää. Nykyinen kaupunkirakenne ei tue ikääntyneiden kotona asumista.

Yleiskaavatyötä varten on tehty ja tehdään tarvittavista selvityksistä. Yksi valmistunut selvitys on saavutettavuustarkastelu. Sosiaali- ja terveystyöviraston mielestä saavutettavuustarkasteluja tulee laajentaa ja syventää. Ikääntyvä väestön kannalta palvelujen sijainti ja saavutettavuus on keskeinen kotona asumisen mahdollistaja. Saavutettavuustarkasteluja tulee jatkossa laajentaa paikallistasolle ja ottaa huomioon vanhenevan väestön palvelutarpeet laaja-alaisesti sekä kaupallisten että julkisten palvelujen osalta. Erityisesti ikääntyvien asukkaiden näkökulmasta lähipalvelujen järjestäminen alueella ja palvelujen esteetön saavutettavuus julkisin kulkuvälinein on tärkeää.

Työohjelman mukaan vuonna 2013 käynnistyvät mm. yleiskaavan palveluita ja elinkeinoitoimintaa koskevat selvitykset. Näissä selvityksissä tulee olla myös erityistä tukea tarvitsevien väestöosien ja vanhenevan väestön näkökulma.

Asuminen muodostaa lähipalvelujen kanssa kokonaisuuden, jossa palvelutarpeet vaikuttavat asumisen suunnitteluun ja asumisratkaisut taas palveluratkaisuihin. Kaupungin sosiaalipoliittisena linjauksena on kotona asumisen tukeminen mahdollisimman pitkään. Tämä asettaa vaatimuksia kaikille väestöryhmille soveltuvalla esteettömällä asumisella, ympäristöllä ja palvelujen saavutettavuudella. Sosiaali- ja terveystyövirasto esittää lisättäväksi ikääntyvien ihmisten asumisen ja palvelutarpeiden huomioon ottamisen suunnittelussa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on selostettu selkeästi yleiskaavan tekemisen sisältö, vaiheet ja osallistumisen tavat. Helsingin yleiskaavan vaikutusalue on pääasiassa pääkaupunkiseutu ja Helsingin seutu. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan yleiskaavoituksen yhteydessä vaikutuksia arvioidaan laaja-alaisesti.

Vaikutuksia koskevaa tietoa tuotetaan ja hyödynnetään läpi koko kaavaprosessin. Vaikutusarviointit pohjautuvat sekä olemassa oleviin että kaavaprosessin aikana laadittaviin selvityksiin, joista vastaa kaavoittaja. Merkittävä rooli arviointityössä on kaupungin virastojen ja liikelaitosten asiantuntijoilla. Vaikutusten arvioinnin aihealueista sosiaali- ja terveysviraston kannalta keskeisiä ovat:

- Alue- ja yhdyskuntarakenne, jonka osalta arvioidaan asutuksen ja työpaikkojen, palvelujen sekä virkistysalueiden määrää ja sijoittumista, yhdyskuntarakenteen toimivuutta ja eheyttä sekä olemassa olevan yhdyskuntarakenteen, palveluverkkojen ja yhdyskuntateknisten verkostojen hyväksikäyttömahdollisuuksia.
- Ihmisten elinolot ja elinympäristö, jonka osalta arvioidaan toimintaympäristöjen terveellisyyttä ja turvallisuutta, viihtyisyyttä ja toimivuutta, maankäyttöratkaisujen mahdollistamaa asuntotarjontaa sekä eri väestöryhmien toiminta- ja virkistysmahdollisuuksia. Lisäksi arvioidaan vaikutukset palveluihin ja palveluverkkoon.

Yhdessä kaupunkisuunnittelun ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa pitää kehittää hyvät käytännöt, joiden avulla varmistetaan sosiaali- ja terveysviraston mukanaolo ja vaikutusmahdollisuudet yleiskaavan suunnitteluun ja sisältöön.

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi